

59964

duhovno življenje la vida espiritual

1958 · LETO XVI

A P R I L

Zgoraj: Za velikonočne praznike se slovenska pokrajina spremeni v en sam cvetoč vrt. — **Spodaj:** Razorana polja za Kamnitnikom v zgodnji pomladi. Pisana preproga dobrav, valovitih njiv in slikovitih vasi se širi tja do zasneženih Karavank in Kamniških Alp. — **Naslovna stran:** Sv. Katarina nad Ljubljano spomladi

duhovno življenje la vida espiritual

Leto XXVI.

Št. 4

April

Angelske besede v jutru vstajenja

Lepših in bolj pomembnih besed, kot so bile besede angela na veliko-nočno jutro, svet še ni slišal. Žene so šle h grobu, da bi mazilile Jezusovo telo. V svetem strahu so se približale grobu. Vstopile so in zagledale nebeško prikazen. Angelovo obličje je bilo kakor blisk in njegovo oblačilo belo ko sneg. Spregovoril je besede, ki niso človeške niti zemeljske, marveč nebeške; zakaj take besede morejo priti samo iz nebes: „Ne bojte se! Vem namreč, da iščete Jezusa, križanega. Ni ga tukaj, kajti vstal je, kakor je bil rekel... Vstal je od mrtvih“ (Mt 28, 5-7). Ko smo pri vstajenju v ljubljanski stolnici vsako leto na velikonočno soboto poslušali krasni tenor, ki je pel te angelske besede, nas je njegovo petje ganilo do solz.

Žene, vse trepetajoče ob angelski prikazni in njegovih besedah, niso mogle do dna dojeti teh besed. „Vstal je, vstal je, ni ga več v grobu,“ jim je donelo po ušesih, ko so na vso moč hitele k apostolom nazaj v Jeruzalem. Apostoli v prvem veselju in presenečenju tudi niso mogli do kraja razumeti globokega pomena teh besed: Vstal je! Tekli so h grobu. Peter je vstopil prvi, Janez za njim. Vstal je, vstal je — so ponavljali, v vso skrivnost pa niso mogli prodreti. Tudi ko se jim je Jezus, zbranim za zaklenjenimi vrati, še isti večer prikazal, ko so strmeli v njegovo poveljano telo, bili vsi ganjeni in govorili z njim, tudi tedaj se jim še ni do kraja odprlo. Morebiti so vedeli, slutili, toda povedal tega ni nihče. Šele sv. Pavel je prodrl do zadnje skrivnosti in nam razodel vso globočino in visočino angelskih besed. V prvem pismu do Korinčanov nam je napisal celo dolgo poglavje o tem (1 Kor 15). Tista velika in pomembna skrivnost v angelskih besedah, tisti zadnji logični zaključek iz njih, je čisto preprosta, pa veličastna resnica: Tudi mi bomo vstali. „Če Kristus ni vstal, je naša

**NAŠ GOSPOD JE OD SMRTI VSTAL,
OD NEGA BRIDKE MARTRE;
NAM SE JE VESELITI,
ON NAM HOČE K TROŠTI BITI.
KYRIE ELEISON.**

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA
VELIKONOČNA PESEM.

vera — naše upanje prazno“ (1 Kor 15, 16). Žene in apostoli v prvem presenečenju teh besed niso mogli do dna razumeti. Tudi mi jih morda nikdar ali pa ne zadosti in do kraja ne razumemo.

Sv. Pavel pravi v omenjenem poglavju, da je prvi človek iz prsti. S tem hoče reči, da je človek z vsemi svojimi stvaritvami, materialnimi in duhovnimi, minljiv, zapisan smrti. Pesnik sicer poje: V delih svojih sam boš živel večno. Pa so tudi taka duhovna dela, ki sicer prežive človeka, zapisana propadu. Nad vsem človeškim življenjem vlada nespremenljiv zakon smrti! Vse kar človek ustvarja, nosi v sebi kal minljivosti. Koliko kultur in kakšnih je že svet videl, pa so vse propadle. Egipčanski faraoni so si postavljali „večne“ spomenike v svojih piramidah in slavnih grobovih. Na polnili so jih z bogastvom zemlje, pa jih je zob časa že izpraznil in skoraj že do kraja uničil. Le nekaj ostankov je še za njimi ostalo po različnih muzejih. Kakšen je bil opoj rimskega življenja! Rimska publika se je naslajala nad smrtnimi mukami tisočerih v rimskih amfiteatrih. Neprestano so iskali užitkov, naslade, nekaj trajnega, pa danes te publike ni več. Le spomini, ki pretresajo, so ostali. Kako veličastne reči je ustvarila grška kultura v arhitekturi, drami in pesništvu! Od vsega je ostalo le nekaj drobcev, Laokoontova skupina z odbito roko, podrt Partenon na Akropoli, nekaj dram in nekaj grške modrosti. In še to in vse drugo, kar imamo danes, vsa velika dognanja znanstvenikov, ves čudovit tehničen napredek, vse prav vse, se bo razletelo v prah, če prej ne, na sodnji dan gotovo. Kakor se kristalna čaša, ki pade na tla, razleti na sto koscev, tako bo vse človeško preminilo. Usoda vsega človeškega je bila napovedana v božji besedi Adamu: V prah se povrneš... Po naše povedano, velja za vse ustvarjene reči beseda, ki jo v operi „Cavalleria rusticana“ glavni pevec s komično tragičnim glasom pove, ne več zapoje: „Comedia e finita!“ Po slovensko bi rekli: Danes grofje celjski in nikdar več!

Pa je sv. Pavel v istem poglavju zapisal še drugo besedo, da je drugi človek iz nebes. Besede, ki to poglavje končujejo, so nezaslišan vrisk veselja: „Použita je smrt v zmago. Smrt, kje je tvoja zmaga?“ Svet še ni nikdar

prej slišal, da bi bila smrt kdaj premagana, da bi mogel kdo smrt preživeti, da bi bilo kje kakšno trajno, srečno in veselo večno življenje... Ob vsem spoznanju, ki so ga ljudje tedaj imeli, je vladala na svetu samo žalost. Vsi so sedeli v „smrtni senci“, kakor pravi prerok Izaija, in se te smrtne sence tudi zavedali. Grška drama pozna samo neizprosno usodo, ki tira svoje junake. Drama se redno končuje s katastrofo. Zato je naročala starim epikurejska modrost: „Uživaj, dokler moreš! Carpe diem!“ Stoična modrost tope, pasivne vdanosti ni bila boljša. Do kaj višjega se niso mogli povzpeti. Pa je prišel Kristus, Sin božji, na svet in izrekel presenetljivo resnico: Jaz sem življenje! Kdor v me veruje, bo živel vekomaj! Torej je pot iz doline smrti, je rešitev iz smrtnih zank in večnega propada. Je življenje, je neminljivo, trajno življenje! In o njem nam je Gospod Jezus povedal še več: o lepoti, resničnosti, sreči, neskončni blaženosti tega življenja — čigar vznik in vsebina je sam Bog! Ta kultura je vse višja od zemeljske, je duhovna, neminljiva, je „cultura perennis, aeterna“. Vsem seveda ni dano jo razumeti...

Ali je potem čudno, da je sv. Pavel, ki je vse to razumel, vriskal od veselja? Saj se skoraj roga smrti, ko jo sprašuje: Smrt, kje je tvoje žezlo, kje je tvoja zmaga? Zdaj imamo v Kristusu življenje in v njem poročstvo našega vstajenja in večnega, nepojmljivega, blaženega življenja, je dosledno, neprestano in glasno poudarjal.

Angelske besede na velikonočno jutro pač niso mogle biti lepše in bolj osrečujoče, saj so nam oznanile vstajenje in življenje.

DR. MILAN KOPUŠAR, U. S. A.

DA BI PRAZNIK GOSPODOVEGA VSTAJENJA BIL ISTO-
ČASNO ZMAGA NAŠIH DUŠ NAD GREHOM IN ZMAGO-
SLAVNO VSTAJENJE IZ GROBA VSEGA, KAR JE GNUSOBA
PRED BOGOM, ŽELI PRAV IZ SRCA VSEM SVOJIM NA-
ROČNIKOM, SODELAVCEM, PODPORNIKOM, PRIJATELJEM

REVIJA „DUHOVNO ŽIVLJENJE“

IMAGEN Y SEMEJANZA DE DIOS

“Si vuestra justicia no es mayor que la de los escribas y fariseos hipócritas, no entraréis en el reino de los cielos” (Mateo V,20).

Los fariseos practicaban el “**formulismo**” de la justicia, de la bondad, y por los resquicios que dejaba su interpretación interesada de la ley, cometían toda clase de injusticias, depredaciones, opresiones. Estaban vacíos del verdadero sentido de la ley de Dios.

El cristiano, sin jamás haberlo pensado, puede estar vacío del sentido cristiano, del sentido del Evangelio. Si una fé luminosa —es decir: ilustrada, conocedora del dogma cristiano— no proyecta su luz sobre la vida y sobre la piedad del cristiano, éste corre riesgo de adorar a Dios en forma errónea, de recitar fórmulas que no comprende, de dirigirse a Dios tan equivocadamente como el fariseo de la parábola evangélica cuya oración no pudo agradar a Dios (Lucas XVIII, 10-15).

Y así como desconoce muchas veces la proyección enorme que tiene para su vida el que Dios “**habite**” en su alma, el ser “**Templo de le Santísima Trinidad**”, de igual modo, o en forma más alarmante, ignora la verdadera naturaleza de Dios.

Muchas veces los niños son más exactos en describir a Dios que los mayores. ¿Qué ha sucedido? El niño, en condiciones propicias, “**intuye**” a Dios. El adulto, que muchas veces ha descuidado el estudio de la religión, va “**desdibujando**” esa primitiva imagen, la va “**desfigurando**” con aditamentos erróneos que falsos conceptos religiosos le proporcionan.

Para conocer a Dios penetremos en su Templo, en nuestra alma. Dios mora en nosotros pero no desvinculándose del recipiente. Dios tiene una permanencia activa, actuante. Y nuestra alma tiene una conducta no de indiferencia, sino de percepción.

Entre un líquido y su envase de metal o de cemento hay una situación de prescindencia, de indiferencia, de no comunicación. No es lo mismo cuando el envase o recipiente es de madera o barro.

Dios hizo el alma del hombre como un recipiente de estos últimos; capaz de recibir, de “**impregnarse**”. “**Hagamos al hombre a nuestra imagen y semejanza**” (Gén. I, 2.). Esa “**imagen y semejanza**” se establece cuando Dios mora en el alma por la amistad, por la gracia, cuando existe el estado de gracia, cuando el alma es Templo de la Sma. Trinidad, y entonces Dios **impregna** el alma, cincela en ella “**su imagen**” y el alma se “**deifica**”, se hace “**semejante a Dios**”.

El habitar Dios en nosotros, el convertirnos en su Templo, nos dispone a hacernos semejantes a El. “**Tienen la semejanza con Dios sólo aquellos que tienen a Dios habitando en si mismos**” (S. Anastasio Sinaita).

Esa semejanza con Dios nos hace partícipes de su naturaleza. “**Por el Espíritu Santo merecemos ser imagen y semejanza de Dios, y por el mismo Espíritu Santo se realiza esto, de suerte que somos participantes de su divina naturaleza**” (San Ambrosio).

JOE JUCK

Za
kaj
bomo
ta
mesec
molili?

ZA ŠTEVILNEJŠE DUHOVNIŠKE
POKLICE, KI NAJ DOZORIJO V
MLADIH DUŠAH PO EVHARI-
STIČNI VZGOJI

Prva in največja skrb svete Cerkve je bila, je in ostane: skrb za duhovniški naraščaj. Brez duhovnikov ne more uspešno vršiti svojega zveličavnega poslanstva, brez njih niti ne bi mogla obstati. Sveta Cerkev z duhovniki stoji in pade.

Duhovniški naraščaj mora biti škofom kot punčica v očesu, skrb za duhovniška semenišča naj izčrpa vsa njihova prizadevanja — tako naroča Pij XI. v svoji okrožnici o katoliškem duhovništvu.

Škofe pa moramo pri tem velikem in prevažnem delu podpirati vsi: duhovniki in verniki, med temi zlasti krščanski starši, vzgojitelji in apostolski socialci.

Pri tem skupnem prizadevanju pa imejmo pred očmi, da za obujanje in zorenje duhovniških poklicev ni uspešnejšega sredstva kot je živo in stano-
vitno evharistično življenje mladine, ki bi jo Bog hotel poklicati v sveto duhovniško službo. Zato nam sveta Cerkev v

mesecu aprilu, ki je mesec Velike noči, v katerem obnavljamo spomin ustanovitve Najsvetejšega Zakramenta in katoliškega duhovništva, naroča, naj molimo s posebno vnemo zato, da bi se evharistična vzgoja med krščansko mladino razširila in poglobila in bi tako po njej v srcih sinov vernih družin dozorelo večje število duhovniških poklicev, ki jih kraljestvo božje na zemlji tako silno potrebuje in pogreša.

Kaj pa naj razumemo pod evharistično vzgojo mladine?

Prvo, kar je mladini treba v tem oziru dati, je poznanje krščanskega nauka in posebej resnice o presveti Evharistiji. Staro pravilo namreč uči, da ni mogoče ljubiti in navdušen biti za stvar, ki je človek ne pozna. Iz tega načela izvira velika in sveta dolžnost krščanskih staršev in vzgojiteljev, da otrokom že od zgodnje mladosti z vso ljubeznijo in vnemo posredujejo poznanje verskih resnic, med temi pa prav posebej resnice o svetem Rešnjem Telesu, v katerem naš božji Odrešenik ne-
prestano biva med nami kot zvesti prijatelj in tovariš naših zemskih dni, se na naših oltarjih pri sveti maši vsak dan daruje nebeskemu Očetu za odpuščanje naših grehov, za posvečenje in zveličanje naših duš in prihaja v naša srca kot nebeški kruh, ki nam daje življenje nadnaravne milosti, kruh angel-
ski, ki nas ohranja čiste, kruh močnih, ki nas napravlja srčne in stanovito v borbi zoper skušnjave.

Ob vsej veliki zaposlenosti naših družin, ki spremlja njih borbo za obstanek in lepšo bodočnost, naj vendar nikoli ne bi zmanjkalo vsaj nekaj časa za ta verski pouk, ki naj bi bil nekako neprisiljeno povezan zlasti s časi družinske molitve in s praznovanjem Gospodovih dni. V kolikor bi pa starši tega

pouka sami ne mogli v zadostni meri dati, naj jim pripomorejo do njega potom onih, ki so zmožni in pripravljeni v tem pogledu staršem pomagati, to so verski zavodi in naši slovenski učni tečaji. In v učnih načrtih teh naj poželji svete Cerkve nauk o svetem Rešnjem Telesu zavzema odlično in prvenstveno mesto. Jezus sam pravi: „Oče ljubi Sina in mu je vse dal v roke. Kdor v Sina veruje, ima večno življenje“ (Jan 3. 36).

Na temeljitom nauku o veri in o skrivnosti svetega Rešnjega Telesa, ki se bo pač moral prilagojevati duševni sposobnosti mladine in z razvijanjem teh iti vedno bolj na globoko, se bo potem razvijala druga stran evharistične vzgoje: stanovitno nagibanje k praktičnemu krščanskemu življenju in zlasti k sveti ljubezni in vnemi do Najsvetejšega Zakramenta, s sveto mašo, svetim obhajilom in evharističnimi pobožnostmi. To nagibanje in navajanje, v besedi in še bolj z zgledom, bo moralo prihajati naravno v prvi vrsti od strani krščanskih staršev in vernega družinskega okolja.

Tako-le govori o tem veliki papež Pij XI. v svoji zlatomašni okrožnici iz leta 1935: „Družina je tisti prvi in najbolj naravni vrt, v katerem naj kakor same po sebi rastejo in cveto rože za božje svetišče. Največ svetih škofov in duhovnikov, katerih slavo oznanja sveta Cerkev, dolguje začetek svojega duhovniškega in redovnega poklica in svoje svetosti zgledom in naukom očeta, polnega vere in kreposti matere, čiste in pobožne; družine, v katere udih je poleg čistega življenja vladala ljubezen do Boga in do bližnjega. Izjeme od tega pravila so redke in pravilo le še potrjujejo. Kadar starši v družini, po zgledu Tobija in Sare, prosijo od Boga številno potomstvo, po katerem naj bi bilo večno

hvaljeno ime Gospodovo, in otroke sprejemajo kot dar iz nebes in dragoceno zastavo ter se trudijo, da bi jim vcepili že od zgodnje mladosti sveti strah do Boga, krščansko krepost in zlasti nežno pobožnost do Jezusa v Najsvetejšem Zakramentu in do Brezmadežne Device, sveto spoštovanje do svetih krajev in oseb; kadar otroci vidijo v svojih starših vzor poštenega in delavnega ter pobožnega življenja; kadar jih vidijo, kako se sveto ljubijo v Gospodu, kako zvesto spolnjujejo krščanske dolžnosti in pristopajo k mizi Gospodovi, kako dobri so do onih, ki stisko trpé, tam bo težko, da ne bi otroci skušali posnemati tak zgled svojih roditeljev in da bi se med njimi ne našel nobeden, ki bi v svoji duši prislusnil Gospodovemu povabilu: „Pridi in hodi za menoj!“

Z globoko srčno hvaležnostjo mislim podpisani v tem oziru na svoje starše, zlasti na svojo verno mater, ki jo je bil Sveti Duh v posebni meri obdaril z darom pobožnosti in molitve. Zvestoba do svete maše je bila v družini nezlomljivo načelo. Poleg svete maše smo redno hodili tudi k popoldanski pobožnosti ob nedeljah in praznikih. Ko tedaj v moji mladosti pogosto sveto obhajilo še ni bilo vpeljano, me je mati vendar od časa do časa ljubeznivo povabila: „Otrok, pojdi spet k spovedi in svetemu obhajilu, da te bo Jezus očistil in v dobrem potrdil. Kako je starše veselilo, ko so me videli streči pri oltarju, so delovali pri procesijah in bogoslužjih, opravili, biti v družbi duhovnikov, katerih so gojili vedno najgloblje spoštovanje. Gotovo so tudi molili zato, da bi vsaj eden od številnih otrok, bil sem enajsti od trinajstih, postal duhovnik. Gospodov in srednik med Bogom in ljudmi za družino, za narod, za ves svet. Ne da bi imeli kakšno večjo izobrazbo, so moji dobri kmečki starši v svoji živ-

veri dobro razumeli to, kar nam sveta Cerkev v tem mesecu v molitev priporoča: kaj je evharistična vzgoja otrok v družini. Naj bo blagoslovljen spomin, naj jim Bog v nebesih poplača njih nauk in njih zgled, naj jim obudi veliko posnemovalcev med krščanskimi starši našega naroda in naših časov sploh.

✱

Po slavnih odlokih sv. Pija X. o pogostnem in vsakdanjem obhajilu vseh vernikov (1905) in zgodnjem obhajilu otrok (1910), se je začelo evharistično življenje v sveti Cerkvi vedno bolj uveljavljati in je danes oboje že kar nekaj navadnega in splošno veljavnega v vseh tistih krščanskih družinah, ki čutijo s Cerkvijo in sledijo njenim navodilom.

Sedani papež Pij XII. je dal evharističnemu življenju prav posebno pobudo z olajšavo evharističnega posta in z uvedbo večernih maš. Evharistična vzgoja mladine je tako postala lahko izvedljiva povsod, kjer so na razpolago duhovniki in so cerkve v zadostni bližini. O naši novi domovini, kot o latinski Ameriki sploh, pa tudi v mnogih drugih deželah sveta se to še ne more trditi: silno je pomanjkanje duhovnikov, silne so daljave, ki ločijo vernike od cerkva. Ljudje po pampi živé sami, le Bog vodi njih srca v svoji ljubezni, ako po njem hrepenijo. Evharistična vzgoja v takih krajih in razmerah po družinah pač ni lahka stvar.

Malo razumevanja za evharistično vzgojo mladine pa kažejo tudi starši, ki živé v bližini cerkve in jim duhovnega vodstva ne manjka, ki morda svoje otroke še puste, da se pripravijo na prvo sveto obhajilo, in je ta dan velik praznik družine in vsega sorodstva, potem pa otroka ni več ne k maši ne k svetemu obhajilu in ostane od vsega le lep, svetel spomin in drugega nič. Razmere se sicer s stalnim opominjanjem Cerkve

in prizadevanjem katoliških vzgojnih zavodov počasi boljšajo in evharistični duh polagoma družine zajema, vendar bo treba še mnogo truda, molitve in žrtve, da bo zlasti odraščajoča moška mladina vzljubila sveto Evharistijo z močno in stanovitno ljubeznijo in živela evharistično življenje iz lastnega prepričanja in osebne pobude. V katoliških vzgojnih zavodih prihaja mladina k maši in obhajilu bolj na povelje kot iz lastne vneme. Tu trajnega ljubečega odnosa do evharističnega Jezusa ni — razen le v maloštevilnih primerih. Mine šola, mine navadno tudi evharistična praksa.

Če celo v samih katoliških vzgojnih zavodih še daleč ni dosežen evharistični ideal, kakor ga priporočata Cerkev, je seveda položaj v laičnih šolah, kjer se verouk sploh ne poučuje, kakor je zdaj v Argentini in mnogih drugih deželah, še veliko težji in žalostnejši. Evharistični vzgoji so tu postavljene silne ovire, Cerkvi in katoliškim krogom pa težke in odgovornosti polne naloge, da preko vseh ovir in z vsemi zakonitimi sredstvi skušajo uresničiti Gospodovo naročilo: „Pustite otročiče, naj pridejo k meni!“

Kakor je po eni strani evharistična vzgoja mladine v mnogih krajih in pogledih težka in zelo ovirana, pa po drugi strani gorečnost gotovih krogov tudi ne odgovarja smislu novih evharističnih olajšav. Po zadnjih dispenzah glede evharističnega posta in dovoljenja večernih maš so začeli marsikje sveto obhajilo deliti kar redno izven svete maše, ob kateri koli uri dneva, tudi popoldne in zvečer izven večerne maše. Kardinal Ottaviani, prosekretar Kongregacije sv. oficija, je o tem zapisal: „Duh novih olajšav glede evharističnega posta in večernih maš stremi za tem, da bi pomnožil udeležbo vernikov pri sveti maši.

Ta namen bi bil pa izjalovljen, ako bi bilo mogoče deliti sveto obhajilo na prošnjo katerega koli vernika in ob kateri koli uri dneva“ (Oss. Rom. Arg. št. 300/57).

Zdi se nam ta opomba uglednega člana rimske kurije na mestu in nam je ni težko razumeti, ker smo tega od nekdaj vajeni, da gledamo sveto obhajilo kot dopolnilni del in sad daritve svete maše, ki naj ga verniki, kolikor le mogoče, prejemajo v zvezi s sveto mašo. Seveda opravičuje pameten razlog prejem svetega obhajila tudi izven svete maše, a redno naj bi se to ne prakticiralo. Evharistična vzgoja bo morala imeti po navedeni izjavi kot svoj cilj pred očmi: pobožno udeležbo pri sveti maši in sveto obhajilo v zvezi z njo. Mladina, ki se bo poglobila v skrivnost

svete maše in se bo v zvezi z daritvijo božjega Jagnjeta pobožno udeleževala tudi daritvenega obeda, bo v svojih dušah milosti duhovniškega poklica gotovo nudila razorano zemljo.

Vse to imejmo torej pred očmi v molitvenem namenu Apostolstva v mesecu aprilu in naj bodo res goreče in stanovitne naše dnevne prošnje za širjenje in poglobitev evharističnega življenja v krščanskem ljudstvu in za temeljito, ljubečo, željam Cerkve odgovarjačo evharistično vzgojo naše mladine, zlasti naših dečkov in fantov, ki naj po goreči ljubezni do evharističnega Jezusa pomnožijo število duhovnikov, tako silno potrebnih našim dnem, v slavo božjo ter v blagor in zveličanje človeštva.

ALOJZIJ KOŠMERLJ, Argentina

Ustajenje iz greha

V sredo pred veliko nočjo so jo težko ranjeno prinesli v bolnišnico. Ni se zavedla tudi potem ne, ko so ji rano izčistili in obvezali. Negibna in blede je ležala v veliki bolniški sobi. Sestra Terezija je pri njej prebdela vso noč. Skozi bele prste so ji neprestano polzele jagode rožnega venca, njen pogled pa je nepremično visel na bledem obličju mlade deklice. Proti polnoči so se na tem obličju prikazale majhne rdeče proge. Izprva so se ranjenki iz tesno stisnjenih ust izvili stokajoči vzdih, nato posamezne besede, ki jih je v presledkih z največjo muko trgala iz globin vročičnih prividov.

„...Mama, ata... zakaj me preganjata...? Vem, hudo je bilo vajino trpljenje v taborišču... še hujša misel na izgubljeno Maro... edinko,

nista je mogla preboleti... Ah, v moji duši je pekel... jaz sem kriva vajine smrti... Zato pa v boj... v pozabo vsega... Kako švigajo krogle. kako vpijejo ranjenci... vse okoli mene je sama kri... le jaz stojim... še krogle se me izogibljejo... mene ovele, stokrat pohojene rože... Mama, zakaj te nisem ubogala...? Ah, kaj ste storili iz moje mladosti... zakaj sem vam verjela... zakaj...?”

Sestra Terezija je vsa presunjena poslušala Marino izpoved, eno izmed sto in sto tej enakih v tistih težkih dneh...

Skozi okna se je začelo medlo svetlikati. V bližnji cerkvi je zazvonilo sveto jutro. Takoj nato se je oglasil tudi zvonček v samostanski kapeli. V sobo je prišla postrežnica. Tedaj se je

sestra Terezija dvignila in s trudnimi koraki odšla v kapelo.

Bolnice so se prebudile. To jutro je bilo namenjeno za velikonočno sveto obhajilo. Odpri so na stežaj velika vrata in pogledi vseh so se zazrli na hodnik. Tenko je zabrněl zvonček, zadíšalo je po svečah in kadilu. Spremljan od belo oblečenih sester je prišel v sobo pater, noseč zlat ciborij. Vsa njegova postava je vzbujala spoštovanje, v bledem asketskem obrazu so živo žarele temne oči, polne ljubezni in razumevanja. Šel je počasi od postelje do postelje in obhajal vse bolnice. Nazadnje je obstal še pri Marini postelji. Njegov sočutni pogled je ljubeče motril to ubogo, uničeno mladost. Tako prodiren je bil ta pogled, da ga je Marina duša v nezavesti začutila. Globoko je vzdihnila in počasi odprla oči. Z neizraznim presenečenjem je zastrmela okoli sebe. Spet je zaprla oči in šla trudno z roko preko njih. Mukoma je razbirala misli: — napad... pokanje strojnic in pušk... kri, vpitje in ogenj, nato noč, neprodírna noč... Da, sedaj se spominja, v prsih jo je zaskalelo, nato je padla...

Polagoma je spet odprla oči in njen pogled je obstal na patru, ki jo je še vedno molče motril. Zdrzníla se je in ga sovražno pogledala. Kaj ji hoče? Zakaj je ne pusti pri miru, saj zanjo je tako vse končano... Tedaj je pater dvignil roko in jo blagoslovil. Počasi, iz najglobljega prepričanja in doživetja svoje duše je spregovoril:

„Bog je ljubezen!“

Ko je zapuščal sobo, so ga spremljale Marine zamišljene oči, v katerih ni bilo več sovraštva. V njej se je zbudil spomin in domotožje po nečem svetlem, daljnem...

Mara je skozi odprta okna zastrmela v pomlad: z belimi oblaki nakodrano nebo, pomladni veter in evetoča drevesa, daljni glasovi kmetov, ki so orali na njivah, vmes neumorno ščebetanje ptičkov in lahko kroženje prvih lastovk.

— Pomlad, življenje, vstajenje... Bog je ljubezen... a ne več zame, ne zame. V meni je sama noč, sami viharji...

Rana v prsih jo je pekla kot živi ogenj in od tam se je bolečina razlivala po vsem telesu in jo mučila. A vse hujši ogenj, hujši viharji so ji divjali v duši. Tri same besede, izgovorjene s prepričanjem, ki ne pozna ugovorov, so v njej začele svoj boj — Bog je ljubezen...!

V bližnji cerkvi je zazvonilo z vsemi zvonovi. Sestra Matilda, ki je pri Marini postelji nadomestila sestro Terezo, se je pokrižala, za njo vse bolnice. Mara je z največjim trudom prišla do jasnosti: Veliki četrtek je, zvonovi pojejo h glorijski.

Prišel je zdravnik, pregledal najprej Maro in dvomljivo zmajal z glavo; nato nekaj zašepetal sestri Matildi.

V bolniški kapeli so se pri božjem grobu ves dan in vso noč vrstile sestre in molile za vstajenje Marine duše.

Marino stanje pa se je od ure do ure slabšalo. V vročinskih blodnjah je njena duša iskala rešitve, hrepenela kvišku, a se v onemoglosti vedno globlje pogrezala v trpkost razjedajočih spominov.

Ne veliki petek se je šele proti večeru nekoliko zavedla. Sestra Terezija je bila pri njej. Marin vročinski pogled je vprašujoče obstal na njenem zbranem obrazu.

„Sestra, ali bom umrla?“

Sestra se je dvignila in jo ljubeče prijala za roko.

„Gospodična Mara, ne skrivam vam, vaše stanje je zelo resno!“

Mara je za hip zaprla oči in kot sama zase zašepetala.

„Saj je čisto prav, tako bo konec vsega.“

Sestra Tereza se je še niže sklonila nad njen obraz in ji položila roko na vroče čelo.

„Ne, Mara, šele začetek vsega bo takrat. Večna sreča ali nesreča pa je le od nas odvisna.“

„Zame je prepozno...“

Marin glas je zvenel kot glas utaplajočega se človeka, ki mu je vzeta sleherna možnost za rešitev.

„Mara, božje usmiljenje je večje kot naši grehi...“

Mara je skušala razbrati smisel teh besed. Ni se ji popolnoma posrečilo. Boj, ki ga je bila v duši med dobrim in zlim, ji je izčrpal še zadnje moči. Njeno nebo je bilo čez in čez zastrto s težkimi, sivimi oblaki. Le za bežne hipe je v dolgih presledkih posijal njej svetel žarek — Bog je ljubezen.

Noč je minula v teh viharjih in tudi sončno jutro ji ni prineslo nobene tolažbe. Iz bližnjih in daljnih cerkva se je oglasila pesem zvonov, razgibala pomladno ozračje in napolnila tudi bolniško sobo s prazničnim razpoloženjem.

Popoldne je bilo, že proti večeru, ko je na vrata rahlo potrkalo. Vstopil je gospod pater, šel od postelje do postelje in vsaki bolnici voščil k praznikom z besedami polnimi tolažbe in upanja.

Mara je bila pri zavesti. Bolečine so nekoliko ponehale, zato pa se je tem glasneje začela oglašati vest in skušala izluščiti iz te uboge, zbegane duše končno odločitev.

Pater se je nazadnje ustavil tudi pri njeni postelji. Njegove temne oči, polne velikega usmiljenja so se za hip zazrle v Marine nemirno begajoče. Pod tem pogledom se je v Marini duši razklala tema negotovosti in v njo je posijala odrešujoča luč.

„Gospod pater, izpovedala bi se rada...“

Patrov glas je zvenel na videz mirno, vsakdanje, ko jo je vprašal:

„Gospodična, ali bi želeli takoj?“

Mara je samo prikimala.

Sedel je k njenemu zglobovju in se s komolci naslonil na rob postelje. Mara je le s težavo govorila, solze so jo dušile in ji silile v oči. Šele sedaj je spoznala vso grozo svoje po-teptane mladosti.

Pater jo je molče poslušal. Niti enkrat je ni prekinil. Ko je umolknila, je s strahom pričakovala njegove sodbe. Pripravljena je bila na vse.

Gospod pater pa je spregovoril mirno. Njegove besede so bile sama ljubezen. Padale so v Marino dušo kot žareči utrinki in jo razsvetlile popolnoma, da se je v blaženi sreči potapljala v to čudežno morje luči. Ko ji je dal odvezo, jo je še vprašal, kakšni so njeni načrti za bodočnost. Če bi jo Bog še pustil pri življenju.

„Tudi na to sem že pomislila. Dopolimirana učiteljica sem in se bom vsa posvetila vzgoji otrok, da bom vsaj nekoliko popravila, kar so drugi z napačno vzgojo na meni zagrešili.“

Predno se je poslovil, ji je gospod pater še obljubil, da ji bo naslednje jutro prinesel sveto obhajilo. Če bi se pa njeno stanje tekom noči poslabšalo, ga bodo sestre takoj poklicale.

Mara je ostala sama. Življenje, ki jo je še pred pol ure napolnjevalo s studom in grozo, se ji je zdaj odpi-

Kristus tolažnik v neskladnosti tega sveta

(Nekaj misli iz govora sv. očeta Pija XII. vsemu katoliškemu svetu
za sveti božični praznik leta 1957)

VELIČINE ČLOVEKA IN BOGA

Pred neizrekljivim dogodkom prihoda božje Besede na svet, pred tem dejstvom, ki po svoji vzvišenosti presega vsa druga v zgodovini človeškega rodu in bi zato zaslužiло vse občudovanje, ostajajo mnogi brezbrizni: ujeti so v svojo lastno majhnost, nezmožni, predstavljati si brezmejnost neskončne zmogljivosti.

Drugi, ob pogledu na silen razvoj moderne znanosti, ki je raztegnila spoznanje in oblast človekovo do zvezdnih prostorov, kot oslepljeni od blišča last-

ralo pred očmi z najlepšimi načrti in cilji. Slutila je, da bo živela, kajti dušni mir, ki ga je zdaj zadobila, bo tudi njenemu telesu vrnil prejšnjo moč in zdravje...

Velikonočno jutro je razlilo na zemljo vso opojnost sončnega pomladi. Zvonovi so slovesno zvonili. Od blizu in daleč je prihajala njihova melodijska do Mare, pela o vstajenju, ki ga je tudi njena duša v vriskajoči radosti občutila, pela o življenju, ki ga je danes po neskončnem božjem usmiljenju na novo začela.

Vso njeno notranjost je prevladala ena sama vse premagujoča misel in jasna zavest — Bog je ljubezen!

ZORA PIŠČANČEVA, Gorica

nih rezultatov, hote zapirajo oči pred „veličinami Boga“. Ker ne vedo ali pozabljajo, da je Bog še višje kot nebo in da se njegov prestol opira na vrhove zvezd (prim. Job 22, 12), ne prepoznajo več resnice in smisla speva, ki so ga peli angeli nad votlino, kjer se je razodela najvišja božja veličina: „Gloria in excelsis Deo“, ampak bi nasprotno najraje ta spev nadomestili z drugim, s „Slavo na zemlji človeku“, človeku, ki toliko razmišlja in ostvarja, torej človeku kot „homo faber“, kakor ga označujejo nekateri filozofi, ker se je tak razodel v delih, ki se zde, da presegajo vsako človeško mero.

Je to trenutek, v katerem naj bi moderni človek občudovanje do samega sebe zvedel v pravične meje, v katerem naj bi z modro zmernostjo umiril občut neke pijanosti, ki ga vzbujajo moderne pridobitve tehnike, in se prepričal, da molitev pred božjim Detetom ne bo nič zaustavljala tega napredka, ampak ga le večala, v čemer bo „homo faber“ hkrati „homo sapiens“ (človek delavec, tudi človek „modrec“). Zato je angel, ki je oznanil pastirjem božična čuda, začel z bodrilom: „Ne bojte se, zakaj oznanjam vam veliko veselje, za vse ljudstvo“ (Lk 2, 12).

Čisto drugačna čustva zbujaajo nasprotna oznanila o novih tehničnih čudih. Ko se je polegel prvi val obču-

dujčega priznanja, se današnji ljudje pred nepričakovano močjo novih spoznav in učinkov, ki jim sledijo, pred tem nezaslišanim vdorom v mali svet in veliki svet, mučeni od nekega strahu, sprašujejo, ali bodo obdržali svoje gospodstvo nad svetom, ali ne bodo morda postali žrtve lastnega napredka. Neopredvidljive spremembe, ki jim znanost in moderna tehnika utirata pot, nekateri motre kot nekaj nevarnega, da vrže zmedo in motnjavo v veselje reda in harmonije, ki sta lastna človeškemu umu; drugi nasprotno gledajo na te spremembe z resno zaskrbljenostjo radi obstoja stvarilcev teh sprememb.

Človek se začenja bati sveta, za katerega meni, da ga ima v rokah; se ga boji bolj kot kdaj, in posebno, kjer Bog ne živi resnično v mislih in srcih, — Bog, v katerem ima svet — ves in popolnoma — svojega tvorca, ki je svoji stvari vtisnil svoje neizbrisno znamenje, — Bog vsemogočni, absolutni Duh, najmodrejše Bitje in Vir vsega reda, harmonije, dobrote in lepote.

KRISTUS, VIR HARMONIJE V SVETU

Temu človeškemu rodu, ki ga v veliki meri sestavljajo ljudje, ki občudujejo edino sebe, ki pa se začenjajo bati sebe in svojega sveta, kažemo še enkrat na steze v Betlehem. Tam bodo našli Njega, o katerem Apostol pravi: „Vse je ustvarjeno po njem in zanj. In on je pred vsem in vse ima v njem svoj obstoj“ (Kol 1, 16-17).

To je rešilna resnica, ki se blesti v ponižni votlini in za katero bi hoteli, da bi zablestela v vseh dušah. Novorojeni Kristus se razodeva in se daje današnjemu svetu posebno

1. kot tolažba tistim, ki tožijo nad disharmonijami in obupujejo nad harmonijo sveta;

2. kot poročstvo harmonije v svetu;

3. kot luč in pot za vsak napon človeškega rodu za ustalitev harmonije v svetu.

*

Že ob svojem prvem srečanju z vesoljstvom je bil človek ves zamaknjen v njegovo lepoto in ubranost. Blesteče v svetlobi in z zvezdami posejano nebo, nedostopne višine s snegovi kronanih gora, brezmejni objem oceanov v prelivajočih se barvah, zeleni gozdovi s hrumečim življenjem, redno vrstenje letnih časov, mnogovrstna raznoterost stvari so mu iztrgale iz srca klic začudenja. On sam zraščan z lepoto, jo je spoznal celo v razbesnelih naravnih silah kot izraz Stvarnikove moči: „Silnejši od razburkanega morja, mogočen na višavah je Bog“ (Ps 92, 4); „Čudovito bo grmel Bog s svojim glasom“ (Job 37, 5).

Prav je imel neki starodavni kulturni narod, ki ni mogel najti bolj primerne besede za oznako vesoljstva kot „kosmos“, ki pomeni urejenost, ubranost, okras. In vendar, vsakokrat ko se je človek ozrl sam nase in je primerjal svoje vzvišene težnje s svojimi deli, je neutolažljivo zajokal radi premnogih nasprotij, neskladnosti in neredov, ki trpinčijo njegovo življenje.

NEUBRANOST STVARSTVA

Nič manj kot človek v preteklosti, tudi sodobni človek omahuje med zamaknjenim občudovanjem vidnega stvarstva, raziskanega od najbolj nedostopnih skrivnosti in globokih oddaljenosti in med grenkim obupom, ki mu ga po njegovi lastni krivdi povzroča navidezno življenje. Nasprotje med ubranostjo narave in neskladnostjo življenja ni nič zbledelo s povečano sposobnostjo spoznavanja in tvorjenja, nasprotno: zdi se, da mu celo sledi kot težka senca.

V osamljenosti, s katero se je obdal, sodobni človek ne more drugega, kot ponavljati pritožbe potrpežljivega Joba: »Glej, vpijem proti zatiranju in nikogar ni, ki bi me uslišal, prosim pomoči, a ni pravice« (Job 19, 7).

Ustavimo se za trenutek in poslušajmo človekovo tarnanje, da bomo mogli bolje razumeti njegove skrite misli in mu odkriti tistega, ki zares more razpršiti temo in vrniti skladnost njegovemu nasprotja polnemu življenju.

NEUPRAVIČENOST SKRAJNE ČRNOGLEDNOSTI

Del sodobnega človeštva vprašanje neskladnosti sveta rešuje z obsojanjem celotnega stvarstva, kakor da je neubranost njegova nujna lastnost, neizbežna usoda, pred katero človeku ne preostaja drugega kakor s prekrižanimi rokami se ji vdati, ali pa iskati zadoščenja v minljivih užitkih, iztrganih prav iz tega nereda.

Omahujejo na ta način pod pritiskom popolne črnogledosti tisti, ki so prišli tako daleč, da ne vidijo na svetu ničesar drugega kakor brezno krvoločnosti in bolečin, ki mučijo narode in posameznike in ki posredno ali neposredno spremljajo uresničenje vidnega napredka.

Drugi obupujejo nad možnostjo obnovitve harmonije v svetu radi dejstva, samo po sebi hudega, ker se ljudje dajo omegliti tako silno po čaru omamljenosti čuda novosti, da prezirajo druge pristne dobrine, prav posebno tiste, na katerih sloni človeška družba.

Mnogi drugi pa se končno popolnoma predajo črnemu pesimizmu, ko opazujejo obžalovanja vredno notranjo nekulturnost na zunaj sicer naprednih ljudi.

Znanilci pomladi in novega življenja

VZROKI ČRNOGLEDOSTI

Če pa hočemo prodreti do korenin teh in podobnih pojavov, je upanje še bolj omajano, kajti njih vzroki odkrivajo še bolj globoko neskladnost in še hujšo napovedujejo.

Odkod tako strašna brezbriznost do pravice bližnjega do življenja, odkod toliko veliko zaničevanje človeških vrednot, odkod znižanje stopnje pristne kulture, če ne od tod, ker je prevladujoči tvorni napredek razkrojil ubrano in srečno celotnost človeka, ker ga je tako rekoč pohabil v dovzetnosti za navedene pojme in vrednote in ga je izpopolnil izključno v enostranski določen smeri.

Človeku, rojenemu in vzgojenemu v strogo tehničnem okolju, bo namreč go-

tovo manjkala važna stran lastne celotnosti, ki bo ostala kot izjedena po neugodnih pogojih za njen naravni razvoj. Rastlina, negovana v zemlji, iz katere so bile odvzete življenjske snovi, razvije eno samo ali drugo lastnost, a ne obnovi svoje popolnoma skladne zvrsti. Ravno tako „naprednjaška“ kultura, t. j. čisto materialistična, pride z izključitvijo nekaterih, za življenje družin in narodov potrebnih vrednot in pogojev, končno do tega, da oropa človeka pristne oblike mišljenja, presojanja in delovanja. Dejansko pa ta, da bi mogla doseči resnico, pravico in poštenost, z eno besedo, da bi se mogla imenovati „človeška“, zahteva najširši razmah in raznovrstne smernice.

Nasprotno pa tehnični napredek, kadar ujame človeka v svoje mreže s tem, da ga odtrga od ostalega stvarstva, posebno od duhovnega in razumskega, tega prilagodi sebi lastnim svojstvom, od katerih sta najbolj omembe vredna površnost in nestalnost. Proces take skaženosti ni nobena skrivnost, če se upošteva človekovo nagnenje sprejeti dvoumnost in zmoto, če le-ta pri našata obljubo po še bolj udobnem življenju.

Poglejte, na primer, na dvoumno namdestilo vrednot, ki ga povzroča čudovit napredek na področju fizične hitrosti. Človek „brezumne naglice“, omamljen od njenega čara, potem ko je prenesel prednost hitrosti gibanja na stvari, ki ne prihajajo do popolnosti z naglimi spremembami, ampak nasprotno dosegajo plodnost po stalnih in zvestih tradicijah, teži za tem, da postane v življenju kakor trst, ki ga veter maje. prazen trajnih del in nesposoben držati po koncu sebe in druge.

Podobna dvoumnost izhaja iz sicer občudovanja vrednega povečanja učinkovitosti čutil, katerim sijajni sodobni

raziskovalni pripomočki dajejo možnost videti, slišati in meriti vse, kar obstoja, se giblje in spreminja skoro v vsakem kotu vesoljstva. Zadovoljen s tako povečano sposobnostjo in skoro popolnoma zaposlen po delovanju čutil, je „vsevedni človek“ neopazno zapeljan v omejitve uporabe duhovne zmožnosti, ki spoznava bistvo stvari, t. j. razuma, ki postaja tako vedno manj sposoben, da bi v njem dozorela pravilna načela, na katerih sloni vse življenje. Enako čudovito povečana uporaba fizične energije skuša vsak dan bolj zapreti človekovo življenje v tak mehanizirani sistem, ki vse sam dela in na svoj račun, in tako zmanjšuje pobude, ki so preje človeka silile k razvijanju lastne in osebne sposobnosti.

SVET BO ZNOVA DOSEGEL PRVOTNO SKLADNOST PO ZDRUŽITVI S KRISTUSOM

Obstojajo torej v novem človeku, ki ga je ustvaril napredek, globoke neskladnosti; toda naj bodo te še tako polne nevarnosti, niso take, da bi opravile obup skrajnih črnogledov. Svet more in mora priti nazaj k prvotni skladnosti, ki jo je Stvarnik zamislil že od početka, ko je svojemu stvarstvu podelil popolnost (Cfr. Eccli 16, 25-26). Najbolj trdna podlaga tega upanja je v božični skrivnosti: Kristus, Bog-človek, stvarnik vsake skladnosti obišče svoje stvarstvo. Kako naj bi se stvar predajala obupu nad svetom, če sam Bog ne obupuje? Če je božja Beseda, po kateri je bilo vse ustvarjeno, zato meso postala in med nami prebivala, da bi končno le zasijala slava Edinorojenega od Očeta (Glej Jn 1, 3 sl).

Kršćanstvo ne bo moglo nikoli sprejeti črnogledosti takih ljudi in njih mrtve predanosti v usodo, ker sta ti v nasprotju s krščanskim pojmovanjem

človeka. Že sveti Pavel je nastopil proti predsodku starih narodov, ki so menili, da usodo ljudi neizbežno določajo naravne sile in njih gibanja. Zato je svaril: „Nismo podvrženi silam prirode, ampak Kristusu, ki nas je osvobodil in nas postavil za dediče božje“ (Cfr. Gal 4, 4-5).

Vsaktero odrešenje in svoboda prihaja od Kristusa in ne od narave, ki je vedno, in morda prav posebno danes, pod oblastjo tehnike, pripravljena ojačiti svoje okove. Sodobni človek je od svoje strani, bolj kakor ljudje prejšnjih dob, izpostavljen da znova postane suženj narave, kajti ni ji podvržen samo zaradi nevednosti in slabosti, ampak je pod njenim pritiskom zaradi širokega spoznanja in uporabe njenih sil, in je torej zaradi čudovitosti, ki jih opaža, in zaradi neposrednih koristi, ki jih dobiva iz nje, v nevarnosti, da jo po božje časti in se ji zahvaljuje.

Spodbude apostola, naj človek raztrga verige, ki mu jih je vsilila narava ter izbere Kristusa in njemu sledi, so bolj potrebne kakor kdajkoli. „Samo On in nihče drugi je vaš Bog, Stvarnik in Gospodar narave, vaš Osvoboditelj in Rešenik. Po Njem ste poklicani, da postanete otroci božji“ (Cfr. Jn 1, 12), ne sužnji prvin tega sveta, niste poklicani k delni popolnosti te ali one sposobnosti, ampak k obnovi popolne podobe Boga v človeku, saj je On sam, Bog, skladnost in vir vsakega reda v stvarstvu.

A te svetle resnice, ki morejo obnoviti dostojanstvo človeka in poživiti njegove upe, zanikajo tisti ljudje, ki niso sposobni odkriti nujnih odnosov med večnim in časnim, med Stvarnikom in stvarjo, a ki prav nasprotno odtujujejo Boga od sveta, kot da sta preveč različni in med seboj oddaljeni bitji, in torej brez medsebojne povezanosti.

In vendar, prihod Sina božjega na svet vidno dokazuje globoke odnose, ki vežejo minljivo z večnim. Svet in človek bi ne imela zadostnega razloga in možnosti za obstoj, če bi ne bila deležna večnega bitja Boga Stvarnika. Ustvarjeni ter končni svet je, ker se nujno giblje v mejah božje večnosti, podrejen njenemu teku in postavam.

Toda če odklonimo pojem večnosti Boga in možnosti, da Bog daje stvarem kaj od svojega, tedaj nima smisla govoriti o redu in skladnosti v svetu. Vendar s takim zanikanjem ni mogoče pogasiti v človeku žeje po skladnosti, redu, sreči. Človek je tedaj primoran dvigniti do najvišje vrednote to, kar ostane, t. j. svoje dejansko končno bitje. Postavljen izven stvarnega reda in vsake skladnosti v svetu, je človek primoran izbrati življenje, ki ni nič drugega kakor skrb za lastni obstoj, neke vrste pot v smrt, pa čeprav okrašeno z domišljavim napuhom svojega omejenega bitja.

Toda to je lažnjiva predstava resničnosti, ki sicer vara, a ne more pogasiti žeje po resnici in najglobljih težnjah človeka. Če hočejo ljudje najti to notranje zadoščenje, naj se napotijo v Betlehem, kjer je učlovečena Večna Beseda med nami prebivala, da bi nas naučila, kako mora vsaktero človeško delovanje črpati vso svojo usmerjenost, ustvarjalnost in trdnost iz večnega. Če je človek po svojem bistvu že podoba božja, tedaj mora biti tudi njegovo delovanje tej odgovarjajoče, kakor uči modrost, ki zatrjuje, da „operari sequitur ese“, da se delovanje ravna po bitju.

Človekovo delovanje na zemlji torej ni obsojeno na neubranost, temveč je poklicano, da razodeva večno skladnost Boga. Na ta način učlovečena Večna Beseda osvobaja človeka iz suženjstva, ga rešuje pred neplodno zaprtostjo vase in mu vrača zaupanje v pota napredka.

VELIKONOČNO VESELJE

Pristopil je k obhajilu, ko so že zadnji moški odhajali. To obhajilo je imelo bolj masovni značaj. Udeležilo se ga je kakih sto moških, ki se držijo bolj zadaj čez leto.

Toda njegovo glavno obhajilo je obhajilo z družino, prav na veliko noč.

*

Predvsem so vsi skupaj in on uživa veliko veselje, ko more pristopiti k obhajilu s svojo malo ženo med dvema dečkoma in dvema deklicama.

Veliki četrtek niso mogli biti skupaj, niti ne na veliki petek, zaradi delovnih ur. Vsakdo gre v cerkev v času, ko mu je mogoče in na svoj osebni račun.

Toda na veliko noč, tedaj so pa vsi skupaj.

To je izročilo... Tako so delali njihovi starši in prastarši.

In tako bodo delali tudi v bodoče njihovi sinovi.

*

Najprvo gredo na veliko noč k sv. maši ob osmih. Tedaj prejme obhajilo vsak pobožno, z resničnimi čustvi ljubezni do Učenika in skupaj z vsemi tistimi po vsem svetu, ki pokleknejo kot oni k mizi Gospodovi.

Z glavo med rokami molijo za dobre namene... zase, za svoje duše, za nesrečne grešnike in za vse pokojne.

*

Tiho mašo poslušajo v topli pri srčnosti drage župnije, potem pa

urno hite domov; zajtrkujejo in takoj vsak po svojem opravku.

Mati in mlade hčerke nadeneje svetle obleke, na kar so mislile že cel post: „Jaz bi rada klobuk kot oni... Jaz obleko kot ona...“

Oče in sinova imajo za to bolj malo smisla. Toda razumejo.

Pomislite vendar! Saj je velika noč! Največji praznik, velika noč — zmaga življenja nad Smrtjo.

Tako vsi hite ven...

Vse mora na praznik. Vse iz globočine duše pa do male kravatne igle mora biti lepo.

In še dobro, da tudi lepo vreme ustreže, da se lahko vsedejo kje v prosti naravi. In potem je praznik popolnen.

Če pa odreče, tudi mine. Saj je toliko sonca v srcih!

*

Prav lepo se je naredilo.

Tako lepo za veliko mašo.

Kajti velikonočni praznik je v slovesni maši. To je že tradicionalno tako.

Postavili so se skupaj v cerkvi na nekem zaznamovanem prostoru. Cerkev je kot dom. Sorodniki opazijo obraze prijateljev in mladi svet svoje tovariše in prijateljice.

Ker je vsak zvesto prebral „Farni list“, dobro ve, da bo cerkveni zbor pel danes veličastno Mozartovo mašo, da jo bo pel gospod župnik in njegov kaplan bo pridigal.

*

In medtem, „zbogom“ vse skrbi,
vse nadloge!

Poleg ljubega Boga se pač ne misli
na revne in male človeške zadeve.

Vsa družina se preda premišljevanju svetega obreda, ki se razvija in ga spremlja z razumevanjem; kajti vsak ima svoj molitvenik, kjer je vse razloženo.

Opazuje praznična sveta oblačila, blesteč oltar, katerega so pobožne roke okrasile s cvetjem, osvetlile z lučmi.

*

Posluša sozvočje velikih orgel, ki se vsipa v dolgih valovih z visokega kora.

Nato pridiga o Kristusovem vstajenju, simbolu našega vstajenja... Sledi obhajilo... dalje: „O filii et filiae“, ki odmeva še danes tako sveže... nato blagoslovljeni kruhki... in izhod. Zvonenje plava po zraku v vseh glasovih mogočnih zvonov.

Da povemo z eno besedo: Je zares lepa velika noč! Aleluja!

*

Ko so si znanci in prijatelji stisnili roke, družina, vsa srečna odhaja proti svojim domovanjem.

Okrog nje in za njo neka nadnaravna ljubezen.

Kot z gore prihajajoč Mojzes, tako prinaša družina domov vonj oltarjev in kadila in prižganih božjih sveč.

Vesetje se razodeva v očeh, smeh na ustnicah in vedrost na čelih.

Na stopnjah, ki vodijo do nje, krščanska družina lahko pozabi vse nepotrebne besede.

Lahko najde najemnika na prvi, ki gre v jutranji obleki pit aperitiv; na

Verna srenja, ki je spremljala Vstalega po polju, med vrtovi in hišami na vasi, se vrača nazaj v cerkev.

drugi sreča ljudi, ki gredo jest gosjo jetrno pašteto v predmestje.

Ta družina ni vdana nobenim slabostim, je nedosegljiva, se sklada s svojo vero.

Drugi so pa telo, revno telo, ki nam je skupno z živalmi.

Krščanska družina je duša, je čustvo dolžnosti, je občestvo s svojim Bogom, je neskončna verska nežnost, katere celo svet ne sumniči.

Blagor takim družinam!

Blagor tistim, ki bodo brali te vrstice na velikonočno jutro in mogli reči: „To je slika moje družine, kjer je Bog z nami in mi z Njim!“

Pierre l'Ermite - † Vinko Lovšin

BLAGRI

4. BLAGOR NJIM, KI DOKONČAJO

Učenik.

Navdihnjeni pisatelji so me označili z imenom neke grške črke. Imenovali so me omega. Ta izraz, ki se ne da prevesti, pomeni, da sem kakor zadnja črka v abecedi, kot končna točka, po kateri ni ničesar več iskati. Če mi hočeš biti podobna, naj bo tudi tvoje življenje zaključek.

Učenka.

Gospod, zdi se mi, da ni nič lažjega, saj se tudi brez mene vse dovrši. Ne morem podaljšati svojega življenja preko roka, ki si mi ga določil, kakor tudi ne morem dodati lakta svojemu telesu. Sonce zaide za obzorje, ne da bi mogla gibanje zemlje zaustaviti, in moja leta, drugo za drugim, teko proti koncu.

Učenik.

Vse to je moje delo, ne tvoje. Jaz sem uredil tek časa in okolnosti tvojega rojstva. Če pa zahtevam, da me posnemaš z vsem svojim življenjem, govorim o tvojih delih, ki jih moraš privedi do njihovega konca, do zadnje črke njihove dovržitve.

Učenka.

To je pa težje. Kadar se opazujem čisto odkritosrčno, naštejem v teku svojih dni mnogo poskusov, načrtov, želja in začetkov, ki so ostali brez uspeha, ker sem jih opuščala in slednjič opustila. V globini svoje notra-

njosti čutim svojo nestalno prav. kako me zapelje vse, kar je novo, in s kako vzvišenimi sanjarijami odavam svoje strémmljenje. Storila sem nič koliko pogumnih sklepov, ki pa niti v mojem spominu niso pustili sledu. Lotevala sem se svojega posla ob vseh koncih, načenjala nekoliko tu in tam, a prvi resni odpori so me ustavili. Krožila sem okoli ovir, velike zmagovalne napade sem rada odlagala na naslednji dan. Gospod, je li to izjemna napaka? In če na potu dolge vztrajnosti tako hitro omagam, sem li drugačna kakor vsi oni, ki so mi podobni? Ali me boš grajal strožje kakor toliko drugih, ki so pustili svojo nalogo nedovršeno?

Učenik.

Otrok moj, svoje gorečnosti ne smeš meriti po slabosti drugih. Pri tehtanju zaslug in pravičnosti se vselej zmotiš, kadar se sklicuješ na napake drugih, da bi sebe opravičila. Med nama je sklenjena nekaka pogodba. Vprašam te: Ali se moja ljubezen more prilagoditi tvojim izneveram? Vprašam te: Ali more kakršna koli ljubezen, ki je vredna tega imena, pomanjkanje zvestobe imeti za malenkost? Kadar si se lotila kakkega dobrega dela z mojo milostjo, si vanjo zastavila čast tvojega Boga samega. Ali se spodobi, da jo zanemariš, da jo pustiš žalostno izpodleteti, češ, na to ne misliš več in da je že čas vzeti v roke kaj drugega? Vem, da je hudo, vzdržati do zadnjega „consummatum est“, „dopol-

njeno je". Vem ceniti tvoje napore, da vztrajaš v mučnih opravilih, vzlic trudu in zoprnosti, saj te jaz opiram. Toda prosim te, ne izpusti dela nikoli iz rok, ne vdajaj se mehkužnim skušnjavam nebržičnosti. Ne odloži na pol napisanega lista, ne pusti na pol stavka, ki ga je treba povedati docela. Vztrajaj pogumno, brez bahanja in brez omahovanja, naprej, do konca.

Mojih pravih učencev ne preštevaj na cvetno nedeljo. Ko sem takrat prišel v Jeruzalem, so vsi nosili palmove veje. Ko sem pa prispel na Kalvarijo, so bili okrog mene samo še redki, ki so mi ostali zvesti, in nekateri, ki so me ljubili vztrajno. Naj bo tvoja zvestoba in ljubezen takšna kakor njihova. Moja želja je, da bi se mogel zanašati nate do konca. Ne zapusti pluga, ko si sredi brazde. Tvoja zaslužna potrpežljivost naj te vodi do popolnih dejanj. Popolno je samo to, kar je dokončano. Bolje je, ne storiti pogumnega sklepa, kakor da potem propade zaradi tvoje omahljivosti, kakor je bolje, ne jemati majhnega otroka v naročje, kakor pustiti, da pade na cestno kamenje ter se potolče.

Zate hočem blagor tistih, ki dokončajo. Lahko ga imaš v najmanjših rečeh. Cena naloge ni v njeni veličini; majhna čipka, neznatna vezena, enako kakor cvetlica, so lahko prava čuda. Navadi se dokončati opravila, katera ti poverijo; prečitati knjigo do konca, nadaljevati stavek do zaključne pike. Posebno pa, ne daj, da umrješ, ne da bi bila ostvarila docela svojega dejanja ljubezni do Boga nad vse in do bližnjega, kakor ljubiš sama sebe.

Mnogo jih je, ki gredo na gore, pa ne do vrha, ampak se umestijo

VELIKA NEDELJA

Priroda, kje li skrivaš plašč svečani?
Ne slišiš pesmi velike nedelje?

Zahvala vre iz nje, vrisk in veselje...
Prisluhni v sveti dan, ne stoj ob strani!

Gospod nebes in zemlje zmago svojo
praznuje poln moči in veličasti —
še križ ves svet v Njegovi je oblasti,
ki je na Golgoto grenil mu hojo.

En sam je spev Gospodovo vstajenje!
Kot rože rdeče se bleste mu rane...
Pred nami poveljčan gre v življenje.

Naj v srca naša razboljena kane
krvi Njegova kaplja v odrešenje,
da bodo krivde nam po njej oprane.

Ljubka Šorli

.....

sredi rebri v udobni povprečnosti. Mnogo jih je, ki nočejo prehoditi vse puščave žrtev in pomanjkanja ter se ustavijo na prvi ali drugi zelenici, češ, dovolj so storili, za dolgo pot pa je pesek prevroč. Mnogo jih je, ki so začeli sijajen stavek, hoteč da bi bilo vse njihovo življenje spev moji ljubezni, pa so se namah ustavili; glasu jim je zmanjkalo. Nič ne razočara in užalosti bolj kakor melodija, ki ne gre do konca ter se nenadoma prekine. Nit tvoje velikodušnosti naj se ne pretrga. Kaj pomaga šivati, če ob kraju šiva ne pri-trdiš konca niti Če poromaš samo do pol božje poti, ne dospeš do svetišča. Šele ob koncu ti razodenem vso milino moje ljubezni do tistih, ki hodijo za menoj brez omahovan

MEJA

GREGOR HRIBAR

ODMEV V TABORIŠČU

Ko je gospod Simon iz pisma, ki mu ga je prinesla Čelnica, izvedel, da Angleži ponujajo Titu begunce, da bi se odpovedal zahtevam po avstrijskem ozemlju, se mu je zdela zadeva zelo resna. Vse popoldne je ugibal, h kateremu kmetu bi šel spat, da bi ga ponoči Angleži ne odpeljali. Pri tem se je stemnilo in je prenočil kar v župnišču. Odločil pa se je, da že naslednji dan pojde v taborišče poizvedovat, koliko je resnice na stvari.

Dušebrižnik je šel vsako leto nekajkrat v taborišče obiskat znanke iz domačega kraja. Zdelo se mu je prav, da se čisto ne izloči iz slovenske skupnosti.

Drugekrati je dobil ljudi še kolikor toliko udane v božjo voljo. Zlasti odkar je angleški poveljnik taborišča odkril, da „so begunci tudi ljudje“, so začeli taboriščniki zadobivati spet upanje v boljše čase in zaupanje v Angleže. Navadno je dobil ljudi pri pogovoru o igrar in o taboriščnem pevskem zboru: o zncanih, ki so odšli v Jugoslavijo ali pribežali od onod; o fantih, ki so šli v Jugoslavijo po opravih in se srečno vrnili; o repatriacijski jugoslovanski komisiji, ki je ljudem obljubljala, da se jim ne bo nič zgodilo, ako se vrnejo. da le nimajo krvavih rok. Obujali so spomine na domovino in domobrnce in se prerekali, ali je prav, da gredo slovenska dekleta za kosček čokolade plesat z angleškimi vojaki, ali pa bi se morale skrivati pred njimi. Zadnje leto

so ljudje tudi radi govorili o Titovih zahtevah po Koroški in o selitvi v Ameriko.

To pot pa je gospod Simon takoj ob prihodu v taborišče opazil velik preplah, pravo vetrinjsko razpoloženje. Ljudje so se tresli ob misli, da jih Angleži utegnejo vsak hip naložiti na kamijone in odpeljati na jugoslovansko mejo Titu v plačilo za odpoved Koroški.

Največ se je govorilo po barakah o ljubljanskem škofu, ki je nekaj dni prej skrivnostno izginil iz Celovca. Niti na škofiji v Celovcu, kjer je bival, niso vedeli nič pravega povedati, kaj se je z njim zgodilo. Ljudje so vse mogoče ugibali in jokali. Redkim duhovnikom, ki so jih pogovarjali, naj se za škofa ne bojijo, kar ni maral nihče verjeti.

Z nekaterimi znanci gospod Simon sploh ni mogel govoriti. Bili so skriti po drugih barakah. Bali so se, da bi jih taboriščno vodstvo odpeljalo v Volšperk. Spet drugi ljudje so že odšli iz taborišča, da se po Kačji dolini prebijejo v ameriško cono.

Slemeniški dušni pastir je šel po barakah pozdravit znane mu družine.

„Ste nas vendar prišli še zadnjikrat pogledat!“ so ga žalostno sprejeli v prvi baraki. „Ni bilo dovolj, da so vrnili naše fante. Tudi nas se hočejo znebiti. Gospod župnik, če se vsaj vi rešite, le popišite kdaj, kaj smo mi pretrpeli v teh črnih barakah v dveh letih begunstva! Vsak narod ima kakega prijatelja, le Slovenci nobenega. To imamo za pla-

Ziljski rej pod lipo po štehanju v Bistrici na Zilji

čilo, da smo se uprli komunistom. Škofa so menda že izročili, z nami pa še čakajo, da jim Tito pri plačilu kaj primakne. Grših ljudi, kakor so Angleži, ni na svetu. Titu bi človek še kako odpustil, Angležem nikoli!"

Gospod Simon je ljudi poslušal in tolažil, češ da utegne biti ves njihov strah prazen, ker je Titu verjetno le več za Koroško, kakor za nekaj izstradanih taboriščnikov. Malo so zalegle njegove besede. Še sam se je zmedel in odšel v drugo barako.

„Kaj vendar iščete v taborišču? Ne veste, da smo že prodani in da nas še to noč Angleži lahko odpeljejo od tod?“ so se ga ustrašili. In spet se je vsula ploha obtožb na račun zahrbtnih Angležev:

„Le čemu zganjajo sedaj tako zaradi Koroške? Cele Jugoslavije se jim

ni zdelo škoda, za teh par vasi pa tako počno. Kjer je krava, naj bo še tele! Če bodo drugi prestali, Korošcev tudi ne bo konec v Jugoslaviji. Nas bodo vsaj razumeli, zakaj smo bežali.

Bog nas varuj takih prijateljev! Odkritih sovražnikov se bomo znali že sami varovati. Zdaj pač ne bo mogel nihče več misliti, da so Angleži domobranci le pomotoma izročili Titu. Iz same hudobije so jih vrnili, kakor hočejo sedaj še nas vrniti. Če ostanemo živi, bomo Titu morda še kdaj odpustili, Angležem nikoli!"

V tretji baraki je vladal boljši duh. Dišalo je namreč po ajdovih žgancih. Tudi gospoda Simona so povabili. Rad je zajel, ker je vedel, da taboriščna večerja ne bo dosti prida. Saj je na vsakega taboriščnika odpadlo dnevno kvečjemu pičlih 1000 kalorij.

„Mož plete korbe in metle, pa zamjenja za mast in moko,“ mu je pojasnila ženica. „Ako bi tega priboljška ne imeli, bi od vsega hudega že zdavnaj pomrli. A še teh par žlic slanega kropla, ki nam ga dajo, se zdi Angležem preveč. Pravijo, da razen kuharjev v taborišču ni človeka, ki ne bi bil podhranjen ali, kakor smo včasih rekli, izstradan.“

Ker si je ženica morala obrisati solze, je namesto nje nadaljeval oče:

„Če nas bodo Angleži po živi vagi Titu prodali, res ne bodo za nas dosti dobili, ker je eden bolj kumeren kot drugi. Mi pa smo si od ust pritrgovali, ko je bil med vojsko v naši vasi skrit angleški padalec, samo da smo mu mogli dobro postreči.“

„Potem pa še hočejo, da bi hči vse noči z njimi plesala,“ se je spet oglašila mati. „Jaz ji ne dam dovoljenja, da bi ponoči sama hodila okrog, čeprav nas še nocoj vrnejo Titu. Rajši vidim, da pleše s partizani, kakor da pleše z Angleži.“

„Z nikomur ne bo plesala, dokler bom jaz živ, ne z Angleži, ne s partizani,“ je puhtela jeza iz edinega sina, ki si je med vojsko rešil življenje. „Partizan itak ne bo noben živ ostal, ko se vrnemo. Za vsakega brata, ki so mi ga partizani ubili, jih bo padlo deset. Imam že določene, katere bom pospravil.“

„Rajši jih pobij za vsakega domobranca sto in boš ravno vse Slovence pobil,“ se je zdelo gospodu Simonu že preveč, kar je fant govoril. Rad bi mu napravil celo pridigo o krščanski ljubezni do bližnjega, a ga je mati prehitela:

„Kaj pravite vi k temu, gospod župnik? Mi še vsi upamo, da se bomo srečno vrnili. Smo napravili zaobljubo v čast Materi božji: če pridemo vsi srečno domov, bomo šli bosí peš na

Brezje in nazaj. Ni mogoče, da nas Mati božja ne bi uslišala.“

„Namesto, da ste napravili zaobljubo, bi bilo boljše, da bi komunistom od srca odpustili in zanje molili. Dokler bo imel sin tako sovraštvo do njih, mu nobena zaobljuba ne bo pomagala in je tudi boljše, da se ne vrne domov.“

„Jim odpustiš, France? Obljubiš gospodu župniku, da ne boš nobenega na svojo roko pospravil?“ si je mati župnikove resne besede k srcu vzela.

Nekaj časa so vsi skupaj molčali. Sinu se je bralo na obrazu, da se v njem vršijo hudi boji. Končno se mu je lice zjasnilo. Doprinesel je veliko žrtev in slovesno izjavil:

„Naj bo, gospod župnik, v imenu božjem! Titu in partizanom vse odpustim, le Angležem ne bom odpustil nikoli. Mi bo sedaj obljuba pomagala?“

Gospod Simon je obiske zaključil in odšel v kapelo. Pri brezjanski Materi božji je bilo še najmirnejše. Pred oltarjem so ljudje molili in zdihovali k Mariji Pomagaj.

Dušebrižnik se je zamislil:

Ali je slovenski narod res samo zato na svetu, da trpi? Tujci so mu gospodarili dolga stoletja in mu iztrgali večino ozemlja. Njegovo zemljo so pustosili Ogri in Turki. V zadnjem času se je nekajkrat zjasnilo na obzorju. Že se je zdelo, da bodo končno tudi Slovenci gospodje na svoji zemlji. A vedno znova so bili prevarani in razočarani, dokler se ni nad njimi razlilo morje trpljenja. Oni, ki so ostali doma, nas blagrujejo in obžalujejo, da niso šli z nami v tujino. Marsikateremu beguncu je žal, da ni ostal doma, da ne bi okusil razočaranj v brezsrčni tujini. Vsi skupaj pa neredko blagrujemo nje, ki so že pomrli. Čemu vse trpljenje? Ali prav to trpljenje varuje naš narod, da se ne pomehkuži in oddalji od Boga? Ali ga

je Bog postavil na to mesto v padec njegovih sovražnikov? Ako je res, da Bog že na tem svetu kaznuje krivice, ki jih veliki narodi store malim narodom, kaj se bo zgodilo vsem tistim, ki so nas zatirali in pehali vedno v novo trpljenje? Ali pa slovenski narod zori za nove, velike naloge? Morda je poklican, da s svojim trpljenjem pripomore k spreobrnjenju Rusije in šele hkrati z njenim spreobrnjenjem doseže versko in narodno svobodo...

Iz premišljevanja je gospoda Simona predramilo prepevanje ruskih pravoslavniških popov, ki so v zadnjem kotu kapele prosili Boga usmiljenja:

— Gospodi, pomiluj, pomiluj!

Skupna nesreča in nevarnost sta pripadnike različnih ver in narodnosti čudovito združili. Marija je povezala katoliške duhovnike in pravoslavne svečenike.

Ena izmed neštetihi poti do napovedane spreobrnitve Rusije je vodila tudi skozi kapelo begunskega taborišča.

Gospod Simon je uvidel, da je še najbolj varen na Slemenici. Že naslednji dan se je spet vrnil v svojo faro.

V resnici je bil ves njegov strah in strah beguncev odveč. Tito je bil bolj pošten, kakor Angleži. Vztrajal je pri svoji zahtevi po slovenskem delu Koroške in odklonil angleško ponudbo. V taborišču so se ljudje polagoma pomirili in se z Angleži spet sprijaznili.

Boj za severno slovensko mejo je trajal dalje. Vzporedno z njim so se slemeniški nacisti pripravljali, kako se bodo župnika še pred birmo iznebili. Prav med božičnimi prazniki, ko je bil gospod Pavel na obisku, so skovali načrt, kako bodo župnika še najlažje ujeli v besedi in ga zatožili.

VELIKONOČNA RAGLJA

I.

Prosenova Ančka se je vračala domov. Med tem, ko je morala paziti, kam bo stopila, da ji ne spodrsne na ogretem ledu, čez katerega je umazana voda kopnečega se snega leno polzela, so se ji mešale misli na presmece.*

Res je užitek gledati ta gozd presmecev pred cerkvijo in potem v cerkvi. Eden lepši od drugega. Najbolj pa se je le Jaka postavil. Skoraj do stolpnih lin je segel z njim. Dva hlapca sta mu ga pomagala nositi. Seveda, ko je bil pa tako ogromen. In kako izdelan!

V višini dveh metrov je razdelil deblo in ga oblikoval v cel meter visoko srce. V sredini so se bleščale črke IHS,

obdane od belih žarkov. Meter višje isto s presladkim imenom Marijinim, ki ga obkrožajo bele lilije iz javorovega lesa. Naslednja stopnja: srce oklepa slovenski grb, obdan z lovorjem. Nad tem sta uvezana dva opornika, ki sta ju držala hlapca. Od tu se je vzpenjal še tri metre v višino in na vrhu razraščen v pahljačo in okrašen z umetnimi cvetovi in trakovki ter bršljanom. Užitek ga je bilo gledati! Tudi drugi so bili lepi in veliki. Lansko leto se je najbolj ponašal Burjakov Foltej. No, saj sem vedela, da ga bo letos Jaka prekosil. Saj ga je pa tudi ves post delal, po večerih seveda.

Ko je zavila s kolovoza po razmočeni stezi proti domu, se ji je odprl pogled na Golobovino. Glej, glej! Ravno prihajajo. Pa kako slovesno nesejo! Seveda!

Tako so se ji predle misli. Presmec

* butare.

in Jaka. Jaka in presmec. Toda, le kaj ga je pičilo, da me ni niti ogovoril? Da me ni videl? Ne verjamem. Videl me je, kako me ne bo videl? Pa me ni hotel videti.

„Ti greben ti!“ ji je polglasno ušlo. „Pa bodi sam! Bodi, kjer hočeš!“

In se je zopet začela odvijati štrena njenih misli. Saj je že o pustu bil nekam čuden. Pa sem dejala, da je le tako mimogrede tak. Pa ni bil. Zdaj vem, da ni bil. Ne mara govoriti z menoj. Da, ne mara! Pa nič! Tudi tako je prav! Ponujala se mu pa ne bom. Jaku ne! Pa naj je Golobov ali pa čigarkoli! Res je lepa Golobova domačija in trdni so tudi, da ne bi bilo treba stiskati. Mm, stiskati kot doma. Kako rada bi imela za Veliko noč novo obleko, pa je ne bo. Saj res: ne bom „nova“ za Veliko noč. Ne, to pa že ne gre! Čakaj, še ni zamujeno! Kar zvečer bom očeta prijela: 'Velika noč, pa v stari obleki?' Nak! Kaj zato, če so mi rekli: Ne! Tokrat morajo oče popustiti! Ne bom odnehala. Vse se mi bodo smejale in kazale za menoj, če je ne bom imela. Ne, tega ne prenesem! — Pri Golobu bo drugače. Tam se ne bo treba dajati na žive in mrtve, da dobiš novo obleko. Pri Golobu? Ko pa se Jaka kuja. Torej kaj? Kaj še mislim o Golobu, če pa Jaka ne govori z menoj? Da, res je jezen. Ko bi vedela, da li se bo premislil? Težko! Trd je. Kar si vtepe v glavo, ne odneha. — Lej, pa prav to mi je bilo všeč, zdaj je pa ravno narobe.

„Presneto, kaj se le trapim!“

Jezno je stopila preko dvorišča in odšla neopaženo v kamro.

II.

Golobov Jaka je sedel za mizo. „Slovenski gospodar“* je ležal pred njim

razprt na mizi. Nič kaj mu ni šlo branje. Vse preveč je bil raztresen. Kaj bi ne bil! Velika noč se bliža. Z njo se odpre delo na polju. Delovnih moči pa premalo. Zdaj pa še to!

„Ančka,“ je predel misli. „Pa sem mislil, da se bova koj po Veliki noči vzela. Pa je le morda bolj prav, da jo pustim. Ta njena visokost! Le kaj bi se napihovala! No ja, bomo pa še sami to leto. Eh, z deklami je pa tudi sam križ. Nikoli ni tako narejeno kot bi to gospodinja naredila. Nak, tako ne gre naprej. — Kaj, ko bi stopil k Proseni? K Ančki? — Nak, ne bom! Kar sama naj bo. Očetu tudi ne bo prav, da bi jo pripeljal k hiši. Potem bo pa morda večer prepir. Oče ne bodo popustili. Ančka tudi ne... Pa čudno, saj včasih ni bila tako visoka. Mati njena tudi ne. Le kje se je vzela?“

„Rajši sem sam,“ mu je ušlo na glas in še s pestjo je pribil.

Medtem je vstopil oče iz kamre.

„Menda že spet „Gospodar“ nekaj o Prosenovi piše.“ Hudomušno ga je pogledal.

Jaka je zložil časopis, rekel pa ni nič.

„Ti, Jaka,“ je počasi začel oče. „Sem ti že rekel, da si oglej za katero. Jaz ti jih ne bom izbiral. Tisto Prosenovo gos pa rajši kar tam pusti, kjer je. A nič ne vidiš, kako nosi glavo pokoncu. Saj ne rečem, da ne bi bila dobra gospodinja. Je skromna, varčna, tudi dobrote ji ne manjka. Le tega ne prenesem, da bi se šopirila pri nas kakor pav.“

Sedel je za mizo in odprl „Gospodarja“.

Jaka je menil odgovarjati, pa mu nič pametnega ni padlo na um. Zato je rajši molčal.

„Saj sem vedel,“ je vrtala misel.

Vstal je in odšel v orodnico. Iz kota

* Tednik za štajersko in Koroško.

Bila je raglja tista,
ki je spela most
med dvema srci in
ju združila za
vselej

je privlekel ragljo. Ob zimskih večerih jo je bil naredil za Prosenovega Frančija. Obrisal je prah in jo zavil v papir. Potem je vstopil pred vežna vrata in postal.

„Jaka,“ ga je poklical oče.

Stopil je v hišo.

„Kar tjale v drva jo zaženi!“

„H Kotniku grem. Zaradi setve se bova zmenila. Bomo morali najeti.“

„Ne greš k Prosenu?“

„Nak.“

III.

Na Veliko soboto ob devetih so odvezali zvonove. Saj je vsako leto isto, pa je vendar vsako leto novo. S strelišča odmevajo poki možnarjev, da se tresejo okna. V zraku plava pesem zvonov in se dviga pod nebesni svod. Štirje pri-trkovalci drobijo melodije, da ljudje postavajo in uživajo milino pesmi, zdaj božajoče, zdaj vriskajoče. Vsem se dvigajo srca, vsi čutijo globoko poezijo Velike noči, vsem kipe srca v isti stari, a nikoli izpeti melodiji: „Krist je vstal! Aleluja!“

Golobov Jaka se vrti med strelci na kamnitem hribčku nad vasjo. Bel predpasnik si je privezal in hodi z razbeljenim kuščarjem*, narejenim na dolgem toporišču. Ob rahlem dotiku možnarja ta z gromkim pokom poskoči. Srce mu igra v radosti. Že peto leto je za „prvega“. Seveda. Preveč je nevarno, da bi smel vsak to delo opravljati. Je treba znati, drugače je lahko nesreča tu.

Zdaj gre iz cerkve Prosenova. Roke se kar same stegnejo do večjega. Koj se je skesal, pa je bilo že prepozno.

Oglušujoč pok.

Sam nase se je jezil.

Ko je zamenjaval kuščarja v žerjavici, mu šepne Kotnikov Folti:

„Ti, ali je sv. Ana danes, ali je Velika sobota“

Jaka je razumel.

Prav truditi se je moral, da ni naredil kake neumnosti, tako je bil raztresen.

* zažigalnikom.

Popoldne ob treh je bil „žegen“ pri Kotnikovih. Od Goloba in od Prosenova so nesli vedno tja. Tudi letos.

Jaka je bil z drugimi strelci že nared, ko so se začela zbirati dekleta z velikimi pogrnenimi jerbasi na glavah. Zdaj je gledal nabite in postavljene možnarje, zdaj kuščarje v žerjavici, zdaj brhka dekleta z belimi predpasniki, zdaj se ozrl po klanecu navzdol, da-li že ne prihaja gospod.

Tedaj se prikaže Prosenova Ančka. Vsi se ozrejo za njo. Tolikšnega jerbasa zares nima nobena. In kako je zvrhan! Saj je več zvrha, kot v jerbasu samem. „E, seveda, že spet njena baharija,“ je mrzlo spreletelo Jaka.

Ko so se prikazali gospod, je Jaka zgrabil za kuščar in ga približal ustju možnarja, ki je bil zasut s smodnikom.

„Resk.“ Največji možnar gospodu v pozdrav.

Gospod se približajo in dajo vsakemu po eno pomarančo.

„Za pisanke!* Pa le dobro streljajte!“ Nato so izginili v hišo.

„Boglonaj! Boglonaj!“

V hiši so se gospod pošalili z eno in z drugo, rekli dobro besedo Kotniku že kar med oblačenjem koretlja in nato izmolili obredne molitve. Medtem je Kotnikov Mihec privlekel ragljo, ki mu jo je podaril Golobov stric Jaka. Še vedno jo je ogledoval in od časa do časa zaregljal. Tako mu je bila vseč, da bi je za ves svet ne dal. Saj je bila tudi zares lepa.

Cerkovnik je izrekel zadnji „Amen“. Tedaj je zunaj zabobnelo. Jaka je zažgal verižno vrsto.** Šestletni Mihec

* pirhe.

** možnarji so postavljeni po 20 cm vsaksebi in od enega do drugega je posuta steza smodnika; tako se prižge le prvi in v naglih presledkih eksplodirajo nato drugi.

se prestraši, spusti ragljo na tla vprav med vrati in steče k mami.

Dekleta pograbijo v največji ihti jerbasa. Vse vedo: Katera bo prva iz hiše, se bo še to leto omožila.

Prosenova Ančka zavihti obilni jerbasa na glavo (prav na glavi ga morajo nesti iz hiše!), toda zaradi teže nekoliko zaniha. Bila pa je močna in urna. Okretno se prikloni med vrati, da ne bi zadela v podboje.

Toda — joj! Raglja se ji zaplete med noge in v tem trenutku zgubi ravnotežje. Z glasnim truščem vrže jerbasa skozi vrata na dvorišče. Iz njega se skotili kolač, gnjat, hren, pisanke in — smrekova polena.

Navzoči v smeh, Ančka v jok.

Jaka je gledal od daleč in tudi dosti hitro razumel položaj. Tako ji je privoščil, da je pozabil prižgati možnar gospodu v slovo.

IV.

Kot blisk se je raznesla novica o Ančkini nesreči po vasi in še daleč naokrog.

Na Veliko noč so jo pevci zastonj čakali. Poldrugo uro daleč je šla v sednjo faro k maši.

Tako ji je šla ta nesreča do živega, da se je popolnoma spremenila. Nič več ni vihtela nosu, se ponašala in šopirila kakor prej.

Jaka, pa tudi oče, sta jo opazovala. Kar čedalje bolj vseč je bila obema.

Ko se je bližal sv. Egidij, farni patron in je bilo treba pripraviti žanjcem šarkeljne* — vsaki po enega — je stari ustavil Jaka:

„Ti, Jaka! Morda pa le ne bi bila preveč napačna?“

„Mislite Ančko?“

* kolače.

Detnajstim v spomin

V.

Učiteljica Mara je bila sklonjena nad svojim delom. Na snežno belino platna pred seboj, je s čudovito roko čarala življenje... zlato pšenično klasje, med rdečimi rubini maka. Delala je marljivo, vendar ne s tisto vnemo kot pred meseci, ko je delo začela.

Njeno srce je pelo takrat najlepšo pesem mladosti. Gozd nad vasjo je šepetal o njeni srečo, ko je kot v sanjah hodila z njim pod zelenimi oboki stoletnih dreves. Vse je bilo njeno takrat, še srebrne zvezdice ob tihih večerih. Z roko bi jih lahko dosegla, se ji je zdelo, natrgala najlepše, in jih poklonila njemu, da bi si jih pripel na srce in veselo zavriskal na vasi.

Čutila se je tako močno v svoji sreči, da se ji je zdelo nemogoče, da bi nanjo kanila, četudi samo kapljica pelina.

Pa prišli so v vas tuji ljudje in za-

„Po Veliki noči je vsa druga. Je kot njena mati.“

„Sem že rajtal pobarati jo.“

In so se zmenili.

Še pred adventom so svatovali. So menili, da je tako bolj prav, da se čez zimo bolj privadi in ko se začne delo zunaj, da bo teklo kot mora.

*

Jaka je bil poslej zadovoljen z Ančko. Oče pa tudi.

To-le mu je pa večkrat padlo na um:

„Pa sem le prav naredil, ko sem tisto ragljo dal Mihcu in ne Franciju.“

—x

čeli gospodovati, kot bi to bila odvekomaj njihova pravica. Imenovali so se brate osvoboditelje, a so ljudstvo upregli v takšen jarem, kot ga njihova ramena niso občutila nikdar v petindvajsetih letih tujega robstva.

Z muko v srcu je Mara pomislila na tisti večer, ko je prišel Ivo po slovo.

„Mara, moja edina, ne jokaj!“ jo je mehko tolažil, „grem, da ohranim svojo ljubezen sveto in neomadeževano. Ljubezen do tebe, Mara, ljubezen do Boga in domovine. Če ostanem, mi bodo vse to vzeli, poteptali v prah, da bi se ne upal nikoli več pred tvoje oči.“

Neutolažljivo je ihtela na njegovi rami.

Gozd nad hišo je ječal, prevzet od njene bolesti, cvetke so se žalostno sklanjale k tlom, še zvezdice na nebu so zatemnele.

Ivo je odšel, ostala je sama, njeno srce pa ga je klicalo nazaj noč in dan.

V malem gorskem selu, skoro uro nad vasjo, je morala sprejeti službo učiteljice. Učila je sicer v materinem jeziku, a otroci so jo še manj razumeli, kot vsa ta leta, ko jim je morala govoriti v tujem jeziku.

Takrat so jo otroci razumeli, kajti vsaka njena beseda je bila ljubezen in dobrota prekipevajoča iz njenega srca. Spoštovali so jo in ljubili. Zanje je bila vedno le gospodična, ne le v šoli, tudi na ulici, v cerkvi, kjerkoli so jo srečali.

Sedaj pa je samo še „tovarišica Mara“, stroj, ki mu drugi poveljujejo, bitje brez srca, kajti na njegovo mesto so ji položili le svoja brezbožna načela.

Otroci se tega dobro zavedajo, zato je ne spoštujejo več, še manj ubogajo. Mara je vse te mesece tako strašno trpela. Z vsakim dnem težje je nastopala svoj križev pot. Njena mladost je venela, da se še zasmejati ni znala več.

Mama ji je sedela nasproti, pletla nogavice in jo vsa žalostna opazovala. Slutila je za vse viharje v njenem srcu, tako zelo jo je razumela, a pomagati ji ni mogla. Tudi ona je morala svoje nežne čipke zamenjati s temi grobimi nogavicami.

Še pred nedavnim je njena hiša odmevala veselega petja in smeha deklet. Tako rade so prihajale k njej v šolo, toliko lepega in koristnega so se naučila, da so v dolgih zimskih večerih še njihove žuljave roke ustvarile čudesa.

Sedaj je njena hiša prazna, zamrla. Samo dve srci bijeta še v nji in trepetata eno za drugo.

Kaj vse je pretrpela gospa Julija že takrat ob Vseh svetih, ko so ji odpeljali njeno edinko, da ves teden ni vedela zanjo. Kot blazna je taval iz sobe v sobo, pa spet na komando, kjer ji je na vsa njena roteča vprašanja odgovarjal le brezbrizhen molk, pa zopet v cerkev, da se je lahko izjokala pred Njim, ki jo je edini razumel.

„Kaj bom sama brez nje,“ je ječalo takrat njeno srce. „Mara mi je vse na svetu. Še v zibelki je bila, ko so ji očeta umorili. Borila sem se sama skozi življenje, trdo je bilo, neusmiljeno, a zmaga sem in Mari preskrbela kruh. Prišel je tedaj Ivo, dober in plemenit in vzljubil to mojo malo Maro, ki je ni videl že toliko let... Že sta govorila o poroki, delala načrte za bodočnost, da sem se še sama med njima pomladila in pozabila na vse prestano. A sedaj...? O, dobri Bog, usmili se njene mladosti, usmili se mojega ubogega srca...“

Mara se je takrat vrnila, a ni bila

več vesela in razposajena Mara, marveč vsa tiha in žalostna...

Gospa Julija si je na skrivaj obrisala solzo, nato pogledala na uro.

„Mara, pozno je že, ali bi ne šla raje počivat? Jutri te čaka spet tako dolga pot do šole.“

Trudno je vzdihnila Mara, odložila čopič in še enkrat pogledala svoje delo. Zadovoljna je bila z njim. Vso svojo dušo je zlila vanj, tu edino je bila še prosta.

Iz prvega nadstropja se je zaslišala moška hoja. Ustavila se je za hip na hodniku, nato nadaljevala pot navzgor po stopnicah, ki so vodila v njuno stanovanje.

Mara je smrtno prebledela in pogledala svojo mamo.

Z vso močjo je potrkal na vrata. Mara je od strahu pred strašnimi slutnjami zavpila in se tesno oklenila mame. Tako objeti sta druga drugi v oporo odšli ka vratom.

Na njuno trepetajoče vprašanje jim je osorno odgovorilo:

„Partizani, odprite!“

Vedeli sta vse. S težavo sta odprli, svetloba iz kuhinje je osvetlila dva odurna moška obraza.

„Tovarišica Mara, od višje komande imamo ukaz, da te odpeljemo.“

Dva krika sta sledila temu pozivu.

„Vsaj do jutra počakajte!“ je rotila gospa Julija.

„Ni mogoče, ukaz mora biti še to noč izvršen.“

Dobro sta vedeli, da bi bila vsaka beseda zaman.

Skupaj sta odšli v sobo in tam je gospa Julija toplo oblekla svojo edinko, kakor takrat, ko jo je prvič peljala v šolo.

Z vso nežnostjo jo je še enkrat objela in poljubila in jo s tresočo roko prekrizala na čelo.

„Mama, še Ivota pozdravi, če se več na vrnem,“ je skozi solze zajecjlala. Tedaj pa, kakor da bi ji to ljubljeno ime dalo moči, je z odločno roko obrisala solze iz oči in še mamu zaprosila:

„Ne jokaj, mamica, da se ne bodo oni zunaj še na naših solzah naslajali. Pogum, mamica, morda se le še vrnem.“

„Otrok moj, ne pustim te same, s teboj pojdem,“ jo je tudi mama nežno tolažila.

V hitrici se je napravila in vrnili sta se v vežo.

„Popdimo,“ jima je Mara ostro ukazala, samo, da bi skrila pred njima vihar, ki je zdaj že drugič prihrumel nad njeno pomlad.

Partizana sta jo ostro pogledala, kot bi hotela reči: kdo si, ki si upaš nam ukazovati?

Opazila sta, da misli gospa Julija s hčerko.

„Tovarišica Mara, tvoja mama ne sme z nami, zanjo nismo dobili nobene povelja.“

„Moj otrok je in ne vaš, in če treba pojdem z njo tudi v smrt. Same je ne pustim!“

Partizana sta nejevoljno zamahnila z roko.

Gospa Julija se je še tesneje oklenila Mare in skupaj sta odšli po stopnicah v viharno noč.

Hodili sta roko v roki, s stisnjenimi ustnicami, da bi jima ne ušel iz srca krik groze. Po licih sta jima tekale solze, veter jih je sproti sušil, kakor da bi se bal, da bi bili ti biseri poteptani v prah.

Za vasjo sta se partizana ustavila. Temna poslopja kasarn so kot zlovesče ujede strahotno režale v noč.

„Tovarišica Julija, nazaj moraš, mi te nikogar ne moremo vzeti s seboj!“

„Nikogar na svetu nimam razen Mare, pustite, da grem z njo,“ ju je gospa Julija rotila.

„Kaj nam mar, tudi mi nimamo več nikogar! Tovarišica Mara, naprej!“ so se sedaj maščevali za njen oster nastop doma.

Mari je bilo, da bi zblaznela od bolečin. Obsula je mamin obraz s poljubi, nato se ji siloma iztrgala iz objema in šla naprej po cesti, strta in uničena, svoji temni usodi naproti.

Skozi vihar je slišala obupni klic svoje mame:

„Mara, moja edina, vrni se!“

VI.

Hiša trgovca Bolčiča je stala tik ob vodi. V prijetnih večerih je bila njena pesem kot uspavanka. Otroci so jo zavzeti poslušali, pravila jim je tako čudovite bajke, polne lepote, v katere veruje samo še otroško srce, da so kmalu vsi srečni pospali.

Ta večer pa se jim ni mudilo spat. Pesem vode je že davno zamrla pod ledeno odejo, kot zakleta kraljična se jim je zdela, ki zaman pričakuje svojega rešitelja.

Ta večer so njihova sanjala pri jaslicah. Vsak pastirček, vsaka ovčka sta jim pravila svojo, angelčki so jih tiho šepetali, da bi Jezuščka ne zbudili. Sveti Jožef in Marija sta jim pravila o dolgi poti iz Nazareta v Betlehem, o srcih trših kot kamen, o hlevčku, kjer se je o polnoči rodil Jezušček, o petju angelcev in vdani ljubezni preprostih pastirčkov.

Zavzeti so poslušali otroci te čudovite zgodbe že večer za večerom, naveličali bi se jih nikoli.

„Mama,“ se je iz sanj zbudil najmlajši Jožek, „ali bosta tudi drugo leto prišla k nam gospoda kaplana postavljat jaslice?“

„Če boste pridni, gotovo... in če bosta še tu,“ je žalostno pridala, a tako tiho, da je otroci niso slišali.

Posebno kaplan Simon je tako rad zahajal k njim. Otroci so ga vzljubili kot očeta in prijatelja, nobene skrivnosti ni bilo med njimi, vse so mu zaupali. V prijetnih sončnih dneh jih je jemal s seboj na bližnje griče in travnike, se z njimi igral in prepeval, da je odmevalo v dolino in so ljudje začudeni poslušali.

V dnevih pred Božičem je bil skoro vsak večer s kaplanom Jožetom pri njih. Pomagala sta jim postavljati jaslice, vsako željo sta jim že iz oči brala, da so bile jaslice letos res takšne, kakor so si jih otroci vedno želeli.

„Pa drugo leto nam bo gospod kaplan naredil, da bodo angelčki hodili okoli hlevčka, kakor sem videla pri Tominkovih,“ je že napredovala s svojo domišljijo mala Rezika.

„Pa tudi peli bodo, o kako bo lepo,“ se je že naprej veselila najstarejša Danica.

Mama jih je komaj pomirila, toliko želj so imeli na mah. Še oče, ki je pri mizi računal iz debele trgovske knjige, jih je skoro nejevoljno pogledal izpod čela.

V štirih mesecih se je Štefan zelo izpremenil. Temne slutnje so prežale v njem in ga vznemirjale, da ni imel miru nikjer. Sam ni vedel zakaj ves ta nemir, vsa ta težka mora, ki ga je vedno huje tlačila.

Žena je trpela z njim, skušala ga razvedriti in potolažiti, a ni se ji vedno posrečilo.

Še otroci so slutili, da njihov atek ni več tak, kakor je vedno bil, še takrat kadar jih je pobožal ali poljubil, so čutili, da je daleč od njih. Kako radi bi ga bili videli veselega kot poprej, ko se je z njimi pogovarjal, jih učil, in jim znal toliko lepega povedati. Vsak v svojem srcu so molili k malemu Detetu,

da bi njihov atek ne bil več tako žalosten.

„Otroci, še večerno molitev bomo zmolili, potem pa spat,“ je ukazala mama. Tiho, dasi neradi so ubogali, pokleknil na klop pri jaslicah in iskreno zaprosili:

„Sveti angel, varuh moj...“

Štefan jih je ganjen poslušal, kot bi slutil, da tista mala srčeca prosijo le zanj.

Iz ceste sem so se zaslišali koraki in se vedno bolj bližali.

„...vsega hudega me brani...“ je kakor skozi sanje slišal Štefan. Prisluškoval je korakom z upanjem, da bodo šli mimo. Še kratek hip in že je zagrmelo po njegovih durih.

Molitev je kar sredi stavka utihnila, prestrašeni obrazi so strmeli v vrata, kot bi za njimi slutili smrt.

Ženi so se šibila kolena, ko je odstavala k vratom.

„Partizani smo, odprite!“

Roki sta ji odpovedali, zapaha ni mogla premakniti.

„Odprite vendar!“ je silil od zunaj osorni glas.

Z vsem telesom se je uprla ob zapeh in ga potegnila proti steni. Ni čakala, da bi vstopili. Naglo je stekla k možu in se ga oklenila. Štefan jo je gledal z obupom v očeh, kakor da bi samo pri njej iskal pomoči.

Sedaj je vedel, tema, ki je vse te mesece ležala v njegovem srcu, se je na mah razklala in zverj, ki so v njem prežale, so od vseh strani planile nanj. Vsa soba jih je bila na mah polna, a on je bil čisto sam.

V obupu svoje onemoglosti jih je rotil:

„Kaj mi hočete, kaj sem vam naredil?“

„Po tebe smo prišli, da te odpeljemo,“ so se mu strahotno režale.

ČAROVNIK IN SLEPAR

Po pravici lahko imenujemo alkohol čarovnika. Kajti on si je do sedaj edini in skoro brez boja znal podvreči ves svet. Ne da se tajiti, da kaže nekatera svojstva, ki imajo toliko privlačno silo, da je postal kralj sveta.

Ima svojstva, s katerimi more kakor s čarovniško palico mahoma odstraniti vse neprijetne občutke, da, celo lakoto potolažiti in utrujenega poživiti. Vse skrbi in bolesi izginejo, veselost zavlada, toda samo za nekaj časa.

Kakor iz daljave je slišal ženin glas: „Štefan, pogum, vrnil se boš!“ Ni čutil, da se ga tesno oklepa, da njeno srce bije na njegovem.

Daleč izven kroga teh ostudnih zveri je presenečen zagledal prelep travnik poln velikih belih cvetov. Gledal jih je, pa so se spremenili v snežnobeke ovčke. Še bolj je zastrmel, ko je med njimi zagledal svoje tri otroke. Ročice so stegovali k njemu in ga z vso nežnostjo klical:

„Atek, atek, ne hodi od nas!“

Podzavestno je slutil, tam je rešitev. Že se je hotel pognati k njim, a kakor da bi zveri samo na to pazile, so ga še tesneje obkolile in sam ni vedel, kdaj se je znašel z njimi pred vrati.

Od zelenega travnika sem je presunljivo klical:

„Atek, atek!“

(Se bo nadaljevalo)

ZORA PIŠČANC, Gorica

To je tako zvano *evforično delovanje alkohola*, ki nastane, ako se uspavajo oni deli možgan, ki tvorijo sedež resnici nasprotnih občutkov. To je tisti učinek alkohola, ki se tolikokrat opeva, in vsled katerega se imenuje alkohol „največji prijatelj in dobrotnik“ človeštva. Kakšna zmota!

Na svetu so še stvari, ki dajejo toliko veselja in brez dvoma še več, kot ga daje upijanljivo pitje. Žalostno izpričevalo bi bilo za vsako ljudstvo in za posameznika, ako ne bi nanj lepše in bolje vplivala glasba, slovstvo, umetnost in razne druge poštene zabave kakor pa žganje, vino ali pivo.

Koliko čistega veselja nam napravlja zavest, da smo svojo dolžnost dobro izvršili! Alkohol je hinavec, ki te enkrat osreči, da občutiš čez nekaj časa tem huje svojo nesrečo.

Danes te omami, da pozabiš vse svoje nesreče in skrbi za to, da jih jutri, ko se strezniš, tem globlje spoznaš. Prijetne omame izginejo, resnica se povrne, hujša in neusmiljenjša, med tem ko si ti manj pripravljen in sposoben, junaško nositi breme življenja vprav radi tega, ker ti je ukradel alkohol precej moči.

Alkohol je nevaren v resnici tudi zato, ker nas hoče obvladati. Komaj se mu nekoliko vdamo, se takoj nastani v glavi, od koder razplete hitro in varno svoje niti po vsem našem organizmu. Pijanec postane živahen, vesel, neoprezen, naredi v trenutku najvažnejše kupčije — navadno sebi v škodo, izvrši stvari, o katerih bi se

pozneje sramoval misliti, se tika z najbolj tujimi ljudmi, pripoveduje vse vsem, kdor ga hoče poslušati. Izdaja najbolj zaupne skrivnosti, skratka: njegovo delovanje je tako, da se ne more drugače razlagati, kakor da v njegovi glavi ni neka prav.

Kolikor več alkohola zaužije, tem hitreje drvi življenjski stroj, dokler popolnoma ne obstane. Sedaj pa nastopijo prvi učinki alkohola. Pivec ne sliši, ne vidi in ne čuti nič več, vse mu je enako, moč ga zapusti, dokler ne izgubi še zavesti in ne obleži eden na klopi, drugi na cesti ali v kakem jarku.

Drugi dan pride maščevanje razžaljene narave v podobi tako zvanega „mačka“, fizičnega in še hujše moralnega.

Zares, alkohol je čarovnik, ki očara milijone ljudi, da ne vedo, kaj so in kaj delajo.

*

Čarovnik-alkohol je s svojimi sleparskimi dobrotami že omamil in prevaril ves svet. Pri vsem tem pa ima najnedolžnejši obraz, nastopa kot največji prijatelj človeštva in njegov edini reševalec, torej je moderen slepar.

„Grehem te“, pravi alkohol pozimi.

Toda kako je to, da zmrzne največ žganjepivcev? Zakaj je zmrznilo Karolu XII. ob vojnem pohodu na Gladič 4000 vojakov? Pili so žganje.

In zakaj se vzdrže vsake opojne pijače ribiči, ki hodijo ribarit v severne leđene kraje?

Zakaj? Zato, ker alkohol ne greje. Ko človek alkohol zaužije, alkohol v njem nekako zgori ter žene kri h koži. Kmalu nato nastopi še bolj

mraz. Tisti, ki pozimi zmrznejo, so pijanci. V severnih krajih najlaže prenašajo mraz oni, ki se zdrže alkohola.

„Hladim te“, pravi alkohol poleti. Tedaj sem skrajno potreben za vroče kraje, n. pr. v Italiji, Dalmaciji. Toda nasprotno je res. Ravno v Italiji, Dalmaciji jako malo pijejo žganje. Edino sredstvo, kako se varovati mrzlice in drugih posledic vročega podnebja, je abstinenca. Proč z alkoholom ob vročih dnevih! On vzame poslednji ostanek svežosti in veslja do dela.

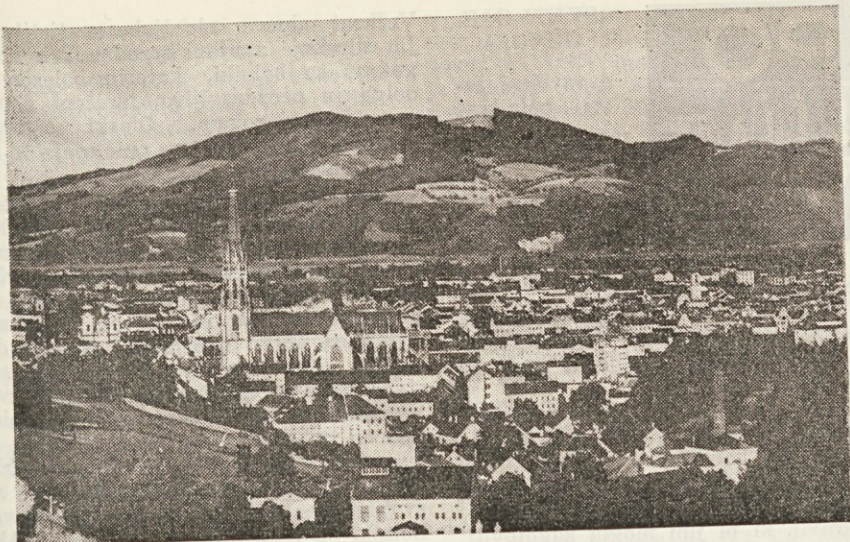
„Gasim ti žejo.“ Prav in dobro! Kdo bi imel kaj proti temu? Če bi pili le ob resnični žeji, to se pravi, le takrat, ko je človek resnično žejen, bi bilo alkoholno vprašanje rešeno. Najbolj ugasi žejo kozarec čiste vode. Alkohol še povečava žejo, ker suši organe in draži sluzasto kožo.

„Redim te.“ Odrasel človek potrebuje vsak dan redilnih snovi: 120 g beljakovine, 90 g tolšče, 500 g ogljikovih hidratov in 2 in pol litra vode. Razen v pivu ni v alkoholnih pijačah nič redilnih snovi.

Toda v pivu je k večjemu pol odstotka beljakovine, tri do pet odstotkov ogljikovih hidratov, tolšče pa nič. Ako bi hoteli nadomestiti ogljikov hidrat in tolščo s pivom, bi morali vlti vase vsak dan 36—39 litrov piva.

„Krepim tvoje telo.“ Ne! To je ravno tista zmota, vsled katere je potegnil alkohol vse delavstvo za seboj!

Kdor težko dela, naj se zdrži opojnih pijač, kolikor more. Kdor hoče kaj izrednega izvršiti, naj ne pokusi nobene kapljice alkohola.

Mesto Linz na Donavi. V bližini stoji begunsko taborišče Asten, kjer živi tudi precej slovenskih rojakov. G. škof dr. Rožman sporoča, da si zelo želijo slovenskega duhovnika, da bi jih duhovno oskrboval.

Vsi športniki, telovadci, kolesarji, veslači, turisti in drugi, ki tekmujejo, se zdrže vsaj nekaj tednov pred tekmo vsake opojne pijače.

Vse trditve, koliko moči daje alkohol, so se izkazale kot pravljice.

Alkohol človeka ne dela močnejšega, ampak ravno nasprotno; *alkohol slabi telo*, ker mu uničuje moči. Brez alkohola je človek močnejši, več prenese in lažje dela.

„Zdravim te,“ tolaži alkohol bolnika.

Ali ni alkohol pravi čudežni zdravnik? Ako ni v glavi vse v redu, ali ti noge odpovedo službo ali želodec godrnja, ako kje drugod ni vse v redu — najbolje ga je vendar en kozarec zvrniti. Ta naj drži skupaj dušo in telo!

Neki bolnik, pri katerem se ni ho-

tela bolezen nič zboljšati, se je pritoževal vsled tega zdravniku in ga je prosil zdravil, ki bi mu takoj pomagale na noge. Tedaj zagrabi zdravnik steklenico vina, ki je stala na mizi zraven postelje, in jo zdrobi v kosce. „To je najboljšo zdravilo,“ je rekel, „kar sem jaz zboljšal s svojimi zdravili, to ste vi pokvarili s svojim vinom.“

Tako je. Alkohol more služiti v gotovih boleznih kot zdravilo po navodilih večšega zdravnika, toda celo med zdravniki izgublja alkohol leto za letom več privržencev, ki bi verovali v njegovo zdravilno moč. Kajti velikokrat omami le človeka, da ne čuti toliko bolečin, ne odstrani pa za vedno bolečin, a mnogokrat vpliva naravnost zelo škodljivo.

MERKUN ANTON, U. S. A.

SVETI OČE GOVORI

**o vzvišeni žrtvi
bolnikov.**

Pred papeževimi očmi se stalno vrstijo množice bolnikov. Papež obžaluje,

da ne more priti v ožji stik z vsakim izmed njih. Rad bi slišal njihove tožbe, jim posušil vse solze, nosil z njimi stiske in bolečine, razvedril njihova srca in vse blagoslovil.

Vendar je srečen, da more s svojim glasom obiskati po radijskih valovih vse hiše, vse bolniške dvorane in vse postelje, kjer bolniki trpe zaradi svoje nepozajsnjene bolezn, zaradi pomanjkanja zdravil, ki bi jim mogla zagotoviti izboljšanje zdravja, ali pa morda celo obupujejo, ker je zdravniška veda odpovedala in odklonila svojo pomoč. Sveti oče vsem tem govori in jim pošilja prsrčen pozdrav. Da bi pomnožil njihovo tolažbo in jim dal opore v njihovih nadlogah, jih povabi, da z njim premišlujejo, kaj o njih misli svet in kaj pravi Cerkev.

1. Svet gleda na bolnike s svojim kratkovidnim, površnim in nepopolnim pogledom. O njih misli, da so zapušeni. Res ne morejo uživati veselja, ki ga nudi narava. Njihova stanovanja morda le včasih obišče kak sončni žarek. Ne uživajo svežega zraka in ne gledajo valovanja žitnega klasja na poljih, ne jutranje zarje, ne sončnega poldneva, ne krasote jasnega večera. Tudi uživanje umetnosti jim je vzeto. Le včasih so deležni kakenga njenega drobca.

Borbe delavnega sveta, ki dela, proizvaja in napreduje, se bolniki udeležujejo le kot pasivni gledalci. Zdravi ljudje izrabljajo vse svoje telesne sile in umske zmožnosti za svoj gospodarski napredek. Bolniki so pa priklenjeni na posteljo. Njihove roke so brez moči in njih duh nesposoben za borbo. Za večino izmed njih je zaprt tudi svet ljubezni.

Večkrat odpove celo ljubezen tistih, ki jih združuje z njimi sorodna kri. Mnogokrat so bolniki, katerih bolezen je dolga in neozdravljiva, izročeni popolnoma tujim rokam. Obiski postajajo vedno bolj redki in se omejujejo le na dela usmiljenja.

Še večjo žalost povzroča bolnikom misel, da so nekoristni. Svet je kakor neizmeren stroj, v katerem vsak najmanjši del služi celoti. Korenine v osrčju zemlje neprestano delujejo. Vode, ki prihajajo z neba in z gora namakajo rodovitna polja. Tudi živali žive in delujejo na svoj način. Delovanje vseh stvari je usmerjeno v blagor človeštva. Vsi ljudje delajo v velikanski delavnici, kjer ni nobeden nekoristen. Učenjak in duhovnik, kovač in družinska mati, učiteljica in delavec — vsak izmed njih na svoj način dela za blagor človeštva. Bolniki pa se zdi, da so nekoristni. Ako se zapuščenosti pridruži v bolnikih še zavest, da so nadležni, ali celo v škodo družini in družbi, da jemljejo veselje do življenja tistim, ki jim strežejo, ovirajo njihovo delavnost in jih spravljajo v nepotrepljivost, potem je umevna njihova tožba: „Človeštvo nas težko prenaša. Nismo za nobeno rabo, ker oviramo druge pri delu in proizvodnji.“

2. Resnica pa potrjuje, da z njimi ni tako, ker počiva na njih Jezusov sočutni pogled.

a) Niso zapušeni. Med njimi je Jezus, ki živi v duši vsakega človeka, ki spolnjuje njegovo besedo. Zato naj spolnjuje božjo voljo. Od njih ni mogoče zahtevati, da bi delali. Zato naj vedro in veselo, kolikor je to mogoče, sprejemajo nase vse nadloge bolezni. Zavedajo naj se, da je Jezus z njimi, da je v njih Jezus tudi tedaj, ko so popolnoma sami, ko ponoči ne morejo spati, ko se bojé, da bi motili nočni počitek drugih. V molku je toliko lažje slišati Jezusov glas. Nauče naj se z Jezusom govoriti, pa bodo okušali, kako dober je Gospod. Vedno bolj se bodo zavedali, da so njegovi živi tabernakliji. Polagoma se bodo utripi njihovih src zlili z utripi njegovega Srca. Tako bodo že na zemlji v

svoji neprijetni osamelosti v obilni meri okušali veselje, ki jih čaka v nebesih.

b) Niso nekoristni. Poleg stvarnega sveta je tudi duhovni svet. V človeških telesih prebivajo duše, ki so po božji ljubezni deležne božjega življenja. Kdo more opisati skrivnostne odnose med dušami? Kdo more prodreti v nedoumljivo skrivnost občestva svetnikov? Bolniki ne morejo mnogo govoriti, pa vendar izvršujejo velik apostolat. S svojim zgledom posvečujejo, dvigajo in rešujejo duše drugih. Kdor jih pride obiskat, ne bo slišal mnogo besed, videl pa bo njihovo vdanost v božjo voljo, njihovo vedrost in mir. Tako bo spoznal, da zajemajo svojo moč iz studencev božjega Odrašenika. Iz njihovih oči bodo večkrat privrele solzé hvaležnosti, ki so pravi biseri zasluženja in rosa, ki pada v puščavo tega sveta in jo spreminja v cvetje.

Jezus je prišel na svet, da je s svojim trpljenjem odrešil vse ljudi in jim zagotovil življenje v izobilju. Njegovo trpljenje mora dopolnjevati naše trpljenje. Bolniki torej niso nekoristni. S svojimi bolečinami, ki jih darujejo Bogu, morejo ohraniti mnogo duš nedolžnih, pripeljati na pravo pot mnogo blodečih, razsvetliti mnogo dvomljivcev, vrniti vedrost mnogim, ki so v stiskah. Duhovniki bodo šele v nebesih spoznali, da se morajo za uspehe pri svojih težkih zadevah zahvaliti bolnikom.

Sveti oče je bral pisma, ki jih je prejel Krožek prostovoljcev trpljenja. Duhovnik piše: „še živim, da pomagam božjemu Odrašeniku in dobri nebeški Materi rešiti kako dušo.“

V drugem pismu beremo: „Reči moram, da sem najčistejše veselje okusil v trpljenju. Zato se zahvaljujem Bogu, ki mi ga je poslal. Naj bo vse v blagor duš.“

Tretje pismo se glasi: „Daroval sem svoje življenje za duhovniške poklice, ki jih je tudi v moji župniji le malo. Že 25 let sem na stolu na kolesih, pa bi bil rad še 50 let na njem, da bi podpiral duhovnike pri reševanju duš.“

Četrto pismo pripominja: „Ko sem

se po temeljiti preiskavi podvrgel vsem postopkom, ki so potrebni, bom poju-trnem na vrsti za operacijo. Čutim, da je nebeška Mati s svojo mogočno pomočjo pri meni. To je najlepše plačilo za moje trpljenje, ki ga z veseljem darujem dobremu Bogu za blagor svoje duše in vse potrebe Cerkve.“

Zadnjo besedo ima delavec v livarnah Terni. Zaradi vnetja členkov je bil 18 let popolnoma pohabljen in se ni mogel sam nič premakniti. V enem izmed svojih zadnjih pism piše: „Bolniki naj ne bodo nikoli brez dela, ampak naj trgajo duše sovražniku duš toliko časa, dokler ne bodo rešene duše vseh, ki prebivajo na svetu.“ Ta delavec je umrl v sluhu svetosti.

Bolniki torej niso nekoristni. Kadar molijo, delajo na nek način silo nebesom. Jezusovo Srce nekako prisili, da usliši njih prošnje. Prošnje bolnikov kličejo na svet milost, luč ter obnavljajo ljubezen in duhovno življenje.

Končal je sveti oče svoj govor z besedami: „Vi pa, ljubljeni sinovi in hčere, ki ste bolni, nadaljujte z veliko vne-mo in zaupanjem pot do popolnosti. Marija Devica iz Lurda in Fátime, pod katere varstvom ste naredili prve korake, naj vas spremlja, varuje in vodi proti vedno svetlejšim ciljem, do vedno višjih vrhov, dokler veselo ne dosežete veličastnih nebes.“

Papež o važnosti strojev za človeka

Evropski odbor za sodelovanje med strojnimi industrijami je imel prvokrat v Rimu svoje zborovanje. Papež je z velikim veseljem ustregel želji udeležencev kongresa in jih sprejel.

Ta odbor je bil ustanovljen leta 1951. Njegov namen je, vzporediti študij vseh tistih vprašanj, ki zanimajo izdelovalce orodnih strojev v Avstriji, Belgiji, Franciji, Nemčiji, Angliji, Italiji, Nizozemski, Švedski in Švici.

Prva človekova orodja so bila kladi-va iz kamna, ki so povzročila v trenutku udarca zbiranje sil na določenem mestu. To je bila že izkustvena uporaba enega izmed osnovnih mehaničnih zakonov. Za znanstvenega zgodovinarja

je zelo zanimivo, polagoma odkrivati v zgodovinskih in starodavnih listinah pojav novega orodja v teku stoletij. To je ponižno odkritje človeškega duha, dokaz njegovega poleta in temelj osvajanja sveta. V preteklem stoletju, ko se še kovinarske razmere niso prilagodile uporabi električne sile, so iznajdbe strojne mehanike napredovale le počasi. Toda danes je ritem odkritij hitrejši. Mi sami smo priče izredne naglice, s katero se obnavljajo orodni stroji, ki proizvajajo dele za industrijske zgradbe v skupinah.

Ta tehnični napredek je dokaz človekove veličine. Ko njegov razum odkriva naravna bogastva, se mu upravičeno budi ponos. Toda zanj bi bilo zelo pogubno, če bi ga potegnili za seboj tvorni uspehi, ki ga ne morejo rešiti sužnosti in nasilja strasti.

Najnižja vrsta strojev je spremenila človeka v sužnja. Moral je strojem služiti in jih voditi. Danes pa so se orodni stroji tako spopolnili, da je veliko upanje, da bodo množice delavcev popolnoma osvobodili samo tvornih opravil. Avtomatizacija hoče doseči, da bi vsa mehanična opravila kontrole in razvoja proizvodnje izvrševali stroji. Elektronski stroji že danes prekašajo po svoji hitrosti, uporabnosti in natančnosti človekova čutila. Sprejeti in zaznamovati morejo mnogo več podatkov ko človek. Zato so že skoraj po vseh industrijskih krajih stroji nadomestili vsa tista dela, ki jih izvršuje gotovo število mehaničnih kretanj ali samo tvorna kontrola.

Ne samo industrijska in trgovska tekma, ampak tudi stalno naraščanje potreb moderne družbe zahteva, da se proizvodnja vedno bolj množi. Ker je v industrijskih deželah 95% porabljene energije mehaničnega in ne več človeškega ali živalskega izvora, je izredno važno, da se grade in spopolnjujejo orodni stroji, ki edini morejo izkoriščati energijo, ki je na svetu na razpolago.

Kadar zna človek obvladati svoja nagnjenja in izkoristiti izredne pripomočke za razvoj umskega in duhovnega življenja, se mu ni treba bati tvarnega

napredka. Ako bi pa človek podlegel skušnjavi lahkomišelnega življenja in čutnih naslad, bi vse ta povzročilo novo suženjstvo in gotov nramni propad.

Papež želi, da bi večja prostost in uporaba modernih strojev zadovoljili tudi duhovne potrebe. Zato naj sodelujejo pri urejevanju današnjega sveta in se trudijo, da bo človeštvo koristilo vedno več ljudem.

Papeževe misli o zasebnih šolah

Zasebne šole imenujemo tiste, ki jih ne upravlja in ne vodi država. Te šole zelo jasno kažejo stopnjo duhovnega in kulturnega življenja tiste dežele, v kateri so ustanovljene. Država, ki si prisvaja izključno pravico do vzgoje in prepoveduje zasebnim šolam vzgojno delovanje, tepta osnovne pravice človeške osebe. Vsi politični režimi, ki priznavajo pravice posameznikov in družin, dopuščajo tudi zasebne ali svobodne šole.

Vendar svobodo zasebnih šol države zelo različno pojmujejo. Večkrat se državna oblast le malo zanima za zasebno šolo in je tudi gospodarsko ne podpira. Lasti si pa sama pravico do podeljevanja akademskih naslovov.

Včasih pa država pod gotovimi pogoji dovoljuje zasebni pouk in mu nakažuje tudi podpore. Toda važnejša kotvarna pomoč in zakonito priznanje diplom je splošna naklonjenost državne oblasti zasebnemu pouku. Mnogokrat namreč država svobodo zasebnim šolam na papirju dovoljuje, v resnici pa jo omejuje in ovira, kolikor more. To dela posebno tedaj, kadar si prisvaja izključno pravico do pouka.

Toda šola nima svojih pravic samó od države, ampak predvsem od družine in družbe. Vzgojo človeške osebnosti izvršuje družina. Šola njeno vzgojno delo nadaljuje. Od nje tudi prejema pocblastilo za to delo.

Prvo pravico do vzgoje ima družina. Njenih pomanjkljivosti in napak pri vzgoji mnogokrat tudi šola z najboljšimi načrti ne more odpraviti. Ker šola posreduje posameznikom znanje za zu-

nanje, javno delovanje in jih pripravljaja na poznejši poklic, je odvisna od družbe, od njene podpore, od njenih potreb in od stopnje njene kulture.

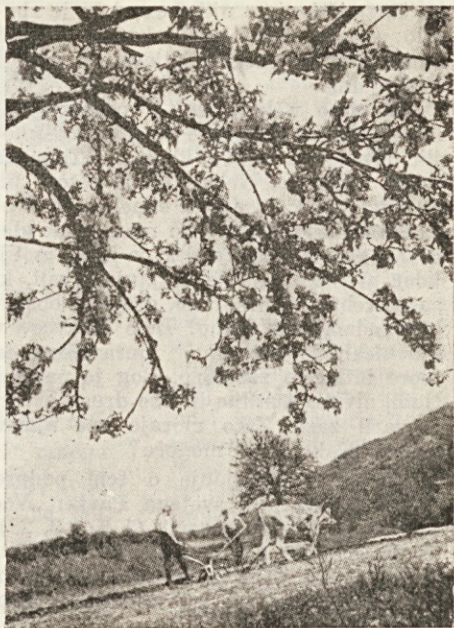
Družba, posamezniki, organizirane kulturne in verske ustanove se morajo prizadevati, da vzgoje mlade ljudi za njihove bodoče naloge. Državna oblast je dolžna vršiti le dopolnilno nalogo, s katero naj zagotovi vzgojnemu delu posameznikov večji uspeh.

Zasebne šole torej nikakor ne smejo biti popolnoma podrejene politični oblasti, ampak morajo biti neodvisne v svojem delovanju in oblikovanju človeških oseb. Pri tem pa seveda ne smejo pozabljati potreb človeške družbe.

Upravni uradi modernih držav zavzemajo vedno širša polja javnega, tudi šolskega življenja. To je upravičeno tedaj, kadar posamezniki ne morejo zadostiti vsem potrebam. Kadar pa ti uradi zatirajo zasebno pobudo, delajo škodo. Zato imajo prav tisti, ki podarjajo, da ima zasebna šola prednost pred državno. To dokazujejo odlični uspehi, ki jih ima povsod, kjer more svobodno delati.

Zasebne šole večine modernih narodov se morajo še vedno boriti za svoje pravice in svoje vzdrževanje. Zveza med zasebnimi šolami bo olajšala šolo in vzgojo mladih rodov, ki se želé iznebiti pretiranega nacionalizma in odgovarjati nalogam, ki jih čakajo v združenih Evropi.

Papež je prepričan, da bodo vsi bodoči voditelji javnega življenja, ki bodo izšli iz teh šol, spoštovali svobodo, dostojanstvo človeške osebe in ona npravna in verska načela, ki so v teku stoletij oblikovala duše zahodnih narodov. Evropska družba bo le tedaj na vzgojnem polju med svetovnimi silami vzdržala svoje mesto, če bo imela izbrane ljudi, ki bodo imeli krščanska načela in bodo prepričani o prvenstvu duha nad najbolj razvito tehniko. Zato naj vzgajajo te izbrance, ki bodo dali zahodnim narodom novih življenjskih sil pri delu za mir in bratsko sodelovanje.

Doma je pomlad. Mlado zorane njive sprejemajo v svoje naročje prvo seme in sadeže...

Papežev govor delavcem rimske klavnice

Meso je važen del človeške prehrane. Uživanje nezdravega mesa povzroča veliko škodo. Ljudje so se vedno skušali tega varovati. Vendar je do ustanovitve prvih klavnic prišlo precej pozno.

Mesto Rim je bilo po prizadevanju papeža Leona med prvimi mesti, ki je dobilo svojo klavnico. Zgradili so jo 1825. V začetku 19. stoletja so zgradili moderne klavnice tudi na Dunaju. Pri reševanju vprašanja klavnic uporabljajo danes vsa moderna znanstvena in tehnična odkritja.

Njihova služba zahteva zelo skrbne tehnične priprave in največje vestnosti pri delu. Raztresenost in nepazljivost moreta spraviti v nevarnost zdravje mnogih, včasih celo življenje nekaterih ljudi.

Razmišljanje o njihovem delu je zbudilo papežu nekaj misli, katere jim bo zaupal, da bi jih premišljevali v blagor svojih duš.

Stopimo v klavnico. V posebni lopi čakajo živali, določene za zakol. Takoj jih odvedejo v pravo klavnico. Tam jih takoj zakoljejo. Nekaj minut potem jih že očistijo, razkosajo in odpeljejo v dvorane za meso. Gotovo ne more vsak gledati tega prizora. Vendar pa bi se motil, kdor bi mislil, da je ubijanje živali, ki so potrebne za prehrano, graje in obsodbe vredno. Nasprotno! Delo delavcev v klavnicah je potrebno, upravičeno in more biti celo zaslužno. Bog je namreč ljudi, živali, rastline in vse druge stvari ustvaril zase. Zato morajo vse njemu služiti. Kako je to mogoče?

Svoje razglabljanje o tem podpre papež z besedami svetega Pavla: „Vse je vaše, vi pa Kristusovi“ (1 Kor 3, 23). Te besede jim dajejo odgovor na vprašanje, zakaj je njihovo delo častno in jih spodbujajo, naj ga izvršujejo tako, da bo tudi zaslužno.

1. „Vse je vaše.“ Ko je Bog ustvaril prvega moža in prvo ženo, ju je blagoslovil in jima naročil, naj raste in se množita, z ljudmi napolnita zemljo, si jo podvržeta in nad njo in vsemi stvarmi gospodujeta. Prav tako je Gospod rekel Noetu, ko ga je blagoslovil, naj mu vse, kar živi in se giblje, služi v hrano — tudi rastline. Po volji Boga, ki je gospodar vesoljstva, vse pripada človeku. Zakaj je Bog tako odločil?

Vsi ljudje in vse stvari morajo Bogu služiti in ga slaviti. Toda tiste stvari, ki nimajo uma in proste volje, ne morejo dajati Bogu primerne, dostojne slave. To morejo le ljudje, ki Boga spoznavajo. Samó ljudje morejo zavestno spolnjevati predpise njegove postave.

Po božji odredbi služijo rudnine rastlinam, rastline živalim, živali pa človeku. Tako po človeku vse stvari služijo Bogu. Ko se človek poslužuje živali, morajo te, žal, trpeti. Včasih jih mora tudi ubiti. Vendar to ravnanje ni vredno graje in obsodbe. Treba jim je le bolečine čim bolj omiliti in se varovati vsake

krutosti. Zato nam kriki živali, ki jih iz upravičenih vzrokov pobijajo, ne smejo povzročati prevelike žalosti. Tudi udarci kladiva na razbeljeno železo, razpad semena pod zemljo, odsekane veje, klasje, ki ga mlatijo, žito, ki ga mlinski kamen drobi, nam ne budé žalostnih čustev.

2. Da bo njihovo delo zaslužno, je potrebno, da vsak izmed njih pripada Kristusu. „Vse je vaše, vi pa Kristusovi.“ Oni so že Kristusovi. On jih je ustvaril. Njemu se morajo zahvaliti za življenje. Kristus, učlovečeni Bog, jih je tudi odrešil, ko je zanje trpel in umrl na križu. Kristus je gospodar njihovega življenja in smrti. Njemu pripadajo njihovi dihi, njihove misli, njihova volja in njihova dejanja. Vse, kar je v njih, je njegovo. Kristus je njihov neomejeni gospodar. Zato jih sveti oče vprašuje, če res hočejo biti njegovi tudi v dejanju in se prostovoljno podrediti njegovemu gospodstvu. Ali res hočejo, da bi samó on vladal nad njimi, nad njihovimi družinami in nad njihovim delom?

Če hočejo, da bo Kristus vladal nad njihovimi dušami, morajo odstraniti greh iz njih. Ne more biti Kristusova last človek, ki se mu upira, ga preklinja, oskrunja zapovedane praznike ali kdor žali poštenje z besedo ali dejanjem.

Da bo Kristus vladal v njihovih družinah, mora vsaka postati svetišče zvestobe med zakonci in odsev tiste svete ljubezni, ki je bila v nazareški družini. Da bo Kristusu posvečeno njihovo delo, ne sme nobeno njihovo dejanje njemu nasprotovati.

Zato papež vse opominja, naj se prizadevajo, da njihove duše ne bodo umrle. Delajo naj na to, da bodo tisti, ki so umrli spet vstali, ranjeni pa spet ozdraveli. Z veseljem bodo hodili na delo, če se bodo zavedali, da z njim Boga časté, služijo njemu in svojim bratom, če ga opravljajo iz ljubezni do njega. Vse to pa bodo dosegli, če bo Kristus najvišji vladar njihovih src, če stvarem ne bodo služili, ampak z njimi slavili Kristusa, Kralja večne slave in večnega veličastva.

DON KAMILO

BOŽIČ NA POLJSKEM

MLADA ZALJUBLJENCA

Med Velikim gozdom in glavnim jezom se je razprostiral košček zemlje, kateremu so domačini nadeli značilno ime: „Pogorišče“. Ime je odgovarjalo resnici, kajti zemlja je bila tako steptana in tako pusta, da bi je niti hunsko kopito ne moglo bolj opustošiti.

Ta košček zemlje je kupil koncem preteklega stoletja Cir, ko se je z nekaj pesi, ki so takrat mnogo veljali, vrnil iz Argentine. Hotel je sejati žito, toda žito ni vzkalilo. Edino, kar je prospevalo, so bili otroci. Zato se je leta 1908 odločil, da si z zadnjimi centavi, ki so mu ostali, kupi traktor, stroj za žetev in stiskanje sena. S temi stroji se je opomogel, kajti daleč na okrog ni bilo kmeta, ki bi jih imel, vsakdo pa si je želel z njimi čas žetve skrajšati in delo na polju poenostaviti.

Dasi je štel Cir šele štirideset let, so mu tedaj že vsi dejali: „Stari s Pogorišča“, kajti imel je šest sinov in najstarejši je že spolnil osemnajst let.

Najbližji sosed „Pogorišča“ je bil Filotti, lastnik lepega grunta z imenom „Bikovka“. Leta 1908 je gojil trideset glav živine poleg petih sinov in zemlja je bila pravo nasprotje od Cirove. Bilo je zadosti, da si pljunil vanjo, pa je pognalo žito tako obilno, da bi Filotti na vsaki mednarodni razstavi prejel prvo mesto.

Razumljivo torej, da Filottiju denarja ni ravno primanjkovalo. Toda kljub temu, ali prav zato, je bila javna skrivnost, da je moral poseči sam Bog Oče s svojo močno milostjo, da se je Filotti odločil, žrtvovati eno samo liro v dobre namene.

Cirova odločitev, da si nakupi poljedelske stroje, mu je bila vse preje kot všeč. Toda, ker ga je prehitel, je tudi naprej vztrajal pri prejšnjem načinu

Poljske oblasti so za božič 1956 kardinalu Višinskemu dovolile, da je po radiu govoril vernikom. V letu 1957 mu tega niso dovolile in zato je kardinal govoril vernikom pri polnočnici. Katedrala je bila polna vernikov, besedilo pridige pa je objavil Tygodnik Powszechny. Splošno se je ugotavljalo, da je bil kardinalov govor najbolj odločen, kar jih je imel po oktobru 1956. Glavna misel govora je bila: „Kaj veljajo odločbe ustave, ako je človek oropan pravice in ljubezni.“ Glavne misli so se naslanjale na razmere, ki so danes v svetu v primeri s položajem, v katerem so živel ljudje ob koncu rimskega imperija. Takrat so ljudje hrepeneli po odrešenju, oblasti pa so jih zato preganjale. Odrešenje je pa prineslo Dete, ker nima nič skupnega z ljudmi, ki danes živijo na vrhu. Ljudje so utrujeni, ko poslušajo govore, „ki povedo tako malo v primeri z besedami Dete“. „Bili so ljudje, ki so hoteli rešitev Poljske,“ a so zašli na krivo pot, ker so iskali pravico po poti krivice, proglašali ljubezen z dejanji sovraštva. „Ljudje pa si žele red, varnost in mir in hočejo živeti v svobodi.“ Ljudje žele mir, „toda pravi mir, mir otrok božjih, ne mir sužnjev“. Mir, ki ga živimo „je strašni mir zaslužjenih narodov,

poljskega dela, dasi si bi bil lahko nakupil še vse več mehaničnega orodja kot Cir.

Sicer pa je napetost med Filottijem in Cirom imela še druge, bolj globoke vzroke.

Filotti je bil mož cerkve: preje bi dopustil, da vsi družinski člani pomrjejo od gladu, kot da izostanejo od ene same nedeljske maše. „Stari s Pogorišča“ je to vedel, pa je z namenom, da bi mu nasprotoval, počival ob sobotah in delal ob nedeljah. Poleg tega je izrabil vsako priliko, ko je slutil Filottija v bližini, da je krepko zaklel in to tako krepko, da bi se prelomil najmočnejši hrast, če bi imela kletev učinek strele.

Leta 1908 je poleg tega izbruhnila splošna stavka. Tisti, ki so jo pripravili, so označili tudi starega župnika kot sovražnika delovnega ljudstva in prijatelja imovitih slojev. Zato je bilo rečeno, naj si nihče ne drzne iti v nedeljo k sv. maši, če mu je življenje drago.

Filotti je za to zvedel in ko je prišla nedelja, je razpostavil svoje sinove in sorodnike okrog posestva, sam pa odšel s puško v roki proti cerkvi.

Našel je župnika popolnoma samega. „Vsi so ušli od strahu,“ mu je župnik potožil, „celo kuharica in cerkovnik.“

„Nič ne de,“ je odločno pribil Filotti. „Nedelja je in maša mora biti.“

Tako se je župnik opravił v mašna oblačila in sv. daritev se je pričela. Stregel mu je Filotti, toda s puško v roki in s prstom na petelinu.

Prišel je trenutek spremenjenja in tedaj je nekdo hrupno odprl vrata cerkve. Župnik je pravkar dvignil sv. hostijo. Nehote se je obrnil nazaj, da pogleda, kdo je nasilnež, ki moti najsvetejše trenutke. Bil je Cir s „Pogorišča“. Na glavi je imel klobuk, globoko poveznjen naprej in iz ust mu je štrlela prižgana cigara. Za njim pa je stala skupina ljudi, željna videti, kaj se bo zgodilo.

Župnika je prizor tako zmedel, da je ostal s povzdignjeno hostijo v zraku. Toda Filotti je ostal priseben. Najprej je pozvonil, znamenje, naj župnik

mir med sužnji“. Vendar upajmo, „kajti prišel bo dan, ko bomo živeli v veselju in miru“. Danes čakamo „na našega Odrešenika, kakor so Ga čekali naši predniki“.

V isti številki lista je kardinal objavil posebno poslanico in rekel med drugim: „Prepričan sem, da Cerkev ne bo popustila, da bo prestala vse preizkušnje in se uspešno upirala naraščajočemu valu zla, sle, alkoholizma in zmede. Poljski narod veruje v Cerkev. Čvrsto koraka po tej poti z vero v svoje voditelje. Varno koraka po poti, kakor uči Cerkev in ve, da vodi ta pot do zmage. Cerkev se ne bo ustrašila ob navidezni porazih. Cerkev nas kliče, da naj spremenimo obličje zemlje, da se dvigamo znova po vsakem padcu in povsod širimo načela pravice, ljubezni in miru. Cerkev nam kliče, da pobijamo svoje napake, zlasti pa tiste, ki so najgloblje zasidrane v naše duše. Cerkev nam daje pogum in nas poziva, da naj razvijamo tiste vrednote, ki nam bodo dovolile, da bomo obnovili obličje Poljske in da bomo mogli živeti in delati v miru in ljubezni.“

Škofija, ki ima svoj sedež v Gdansk, je najmanjša škofija na Poljskem. Ustanovljena je bila l. 1952. Pred kratkim so v mestu ustanovili lastno bogoslovje za škofijo. Rektor zavoda je redovnik iz reda maristov.

položi sv. hostijo na oltar, nato pa je nameril puško na vsiljivca in sprožil.

Ko se je dim razkadil, ni bilo videti nikogar več. Župnik je mogel mašo mirno končati, medtem ko je „Stari s Pogorišča“ ječal pri zdravniku, ki mu je pobiral svinčena zrna iz kože.

Nato so spet tekla leta, ne da bi se zgodilo kaj silnega in pozornost vzbujajočega. S tem pa ni rečeno, da se ne bi kaj ničesar zgodilo. Na meji med obema posestvoma je stala stara tepka in kadar so se otroci med seboj ravsali, je bilo vedno videti tudi oba predstavnika družin, ki sta se s slovesnim korakom napotila k tepki, si še bolj slovesno zavihala rokave in si nato v popolnem molku, v prisotnosti vseh družinskih članov, delila udarce. Ko sta smatrala, da so se kosti dovolj zmehčale, sta se prav tako v mrtvaški tihoti vrnila vsak na svoj dom.

Med tem je minula prva svetovna vojna in tako Cir kot Filotti sta bila že stara očeta. Nista se več sestajala pod tepko in vse je kazalo, da nihče več ne misli na pretekle dogodke.

Pa je prišlo leta 1929 Mariolinu, prvemu vnuku starega Cira, ko je imel dve leti, na misel, da je treba svet osebno spoznati. Brez večjih težav je prikoracal do stare tepke in se tam lagodno vsedel. Prav tedaj pa je prikoracala tudi Gina, prva vnukinja starega Filottija, enake starosti kot Mariolino.

In ker se jima je zdelo, da brezdelje duha ubija, sta se naglo spoprijela. Vlekla sta se za lase, si delila udarce in ko sta se naveličala, krepko pljunila v obraz in dostojanstveno razšla.

Ko je Mariolino vstopil v hišo, so bili vsi ravno pri jedi. En sam pogled na raztrgano obleko je vsem zadostoval, da so razumeli položaj. Že se je hotel dvigniti otrokov oče, a stari Cir ga je brez besed porinil nazaj na stol. Nato je vstal in odšel proti tepki. Ostala družina seveda v primerni razdalji za njim.

Pod drevesom ga je že čakal Filotti. Oba sta bila sicer že pri petinpetdesetih letih, toda udarci so

V prvi letnik bogoslovja se je vpisalo 25 slušateljev.

Dasi so oblasti kardinalu Višinskemu prepovedale, da bi mogel po radiu govoriti za božič, pa so tik pred božičnimi prazniki dovolile, da je radio poročal o slučaju učitelja Rikarda Janiševskega. Napovedovalec je obširno pripovedoval, kaj se je godilo učitelju, ki je odklonil vstopiti v komunistično stranko, ker mu to prepovedujejo načela katoliške vere. Malo čudno je zvenelo, ko se je slišalo, „da so učitelja kot psa pedili po vsej Poljski, ker so komunistične organizacije razglasile, da je nezanesljiv in zato ne sme poučevati. Pet let je trajalo to preganjanje, a se je sedaj končalo, ker so vmes posegle pristojne oblasti.“ Napovedovalec je nadaljeval, da navajajo oblasti ta zgled kot primer, „kako se izrablja protiverska gonja na način, ki more škodovati ugledu komunistične partije“.

V komunistični stranki se čiščenje nadaljuje. Gomulka preganja takozvane revizioniste in v strankinih odsekih mnogo razpravljajo o tem, ali naj razglase, da je pripadnost h katoliški veri ovira za članstvo v partiji. Večina debat v strankinih forumih je izzvenela v tem smislu, da pripadnost h katolicizmu sama na sebi ne sme biti ovira, v stranki ne more biti mesta samo za „militante“ — propagandiste ka-

bili zelo podobni onim iz mladih let. Vendarle je bila razlika: Kosti so bile bolj trde in vsak zlom bi zahteval veliko časa za zacelitev. Zato se je Cir odločil, da tepko s svoje strani obda z bodečo žico. Filottiju se misel ni zdela napačna, pa je s svoje strani storil enako.

Spet se je čas odmaknil naprej in prišla je druga svetovna vojna z razburkano dobo po njej. Ni težko uganiti, kako sta se Cir in Filotti opredelila. Prvi je postal rdeč kot ogenj, drugi pa črn kot oglje, kar bi se v političnem oziru izrazilo: komunizem in krščanska demokracija.

Ko so se stvari tako razvile, je don Kamilo nekega popoldneva prejel iz Filottijeve hiše nujno vabilo, naj se takoj zglesi pri „Bikovki“, ker da gre za izredno važno zadevo.

Ko je prišel na cilj, je našel družino v polnem zbrano. Stari Filotti je mizi predsedoval.

„Vsedite se!“ je dejal s slovesnim glasom in pokazal župniku na prazen stol zraven svoje desne. „Potrebujem vaše duhovne pomoči.“

Nato se je vseh polastil mučen molk. Stari Filotti je pomignil z očmi. Takoj zatem je vstopila njegova prva vnukinja Gina, ki se je medtem razvila v krasno dekle.

Ustavila se je pred dedom in on jo je v ostrem tonu vprašal: „Torej je res?“

Dekle je sklonilo glavo.

„Koliko časa se že shajata?“

„Ne vem točno,“ je zajecljala Gina. „Od tedaj, ko je on napravil luknjo v pregradi pod tepko. In to je bilo, ko sva imela štiri ali pet let.“

Stari je dvignil roko. „Tako torej, da je tisti potepuh napravil luknjo v ogradi?“

Tedaj je posegel vmes don Kamilo: „Kdo pa je tisti fant, ki mu pravite potepuh?“

„Mariolino s ‘Pogorišča’!“

Tedaj se je dvignil don Kamilo in se približal mladenki. „Kako si mogla — je vpil z grozečim glasom — ti, ki si dostojno in bogaboječe dekle,

toliške vere. Stranka je objavila, da ima milijon in četrt članov. Vendar tega ne verjamejo, ker je Poljska država, kjer 95 odstotkov prebivalstva pripada katoliški veri.

Ob koncu leta so objavili nove podatke o tem, kako narašča število duhovniških poklicev na Poljskem. Nikjer ni to naraščanje tolikšno kot prav na Poljskem. Poljska Cerkev ima danes 2946 duhovnikov, 2690 redovnikov-duhovnikov, 362 gojencev v noviciatih, 1680 redovnih bratov in 102 brata-novica. Med redovniki je 878 salezijancev, frančiškanov 726 in jezuitov 624. Redovniki upravljajo na Poljskem 321 župnij, vodijo 26 višjih semenišč, eno srednjo šolo in pet bolnišnic.

Kardinal Višinski je povabil predstojnike redov, da so sestavili odbor, ki se sedaj trudi, da bi vlada vrnila redovom zavode in šole, ki so jih komunisti zaplenili po l. 1945.

Enako razveseljive so številke, ki so bile objavljene o delovanju katoliške univerze v Lublinu. Univerzo obiskuje sedaj 1507 slušateljev in na fakultetah poučuje 221 profesorjev. Prejšnje leto je bilo vpisanih 1276 slušateljev, profesorjev pa je bilo 183. Pregled slušateljev po fakultetah: bogoslovna 312, pravna 51, filozofska 385, razne tehnične zavode pa obiskuje 759 slušateljev. Univerzi je priključen Zavod za višje verske vede

vreči oči na tega rdečega lopova, Antikristovega sina, Peponovega opričnika, ki bo nekega dne gorel kot baklja v peklju?"

„Kaj morem zato, če sva se spoznala že kot otroka,“ je kljuovala Gina.

„Seveda, tista luknja v pregradi,“ je sarkastično sknil stari Filotti in primazal vnukinji krepko klofuto na lice.

Ne da bi zajokala, je Gina s trdim glasom odgovorila: „Storite, kar hočete, midva se hočeva poročiti.“

in ima 189 rednih in 113 izrednih slušateljev.

Vzdržuje pa univerzo Društvo prijateljev katoliške univerze. Lani je štelu društvo 50.000 članov, sedaj pa je število naraslo na 70.000. Vlada je izpustila vse tiste profesorje, ki so bili zaprti v „Stalinovi“ dobi. Vsi so se vrnili na svoja mesta na univerzi.

R. J.-c.

RELIGIJA IN DRUŽBA

Slovinci v izseljenstvu imamo veliko srečo, katere pa se mnogi premalo zavedajo, da nam je neumorni prof. dr. Ivan Ahčin napisal nadvse odlično knjigo Sociologija, ki jo z nemajhnimi žrtvami izdaja „Družabna pravda“ v Buenos Airesu. V drugem snopiču druge knjige, ki je izšla leta 1956 z letnico 1955 obravnava izredno zanimivo tudi vprašanje: Religija in družba (O. c. str. 233—416).

V človeški zgodovini najdemo tri osnovne oblike družabnega življenja, ki ustrezajo trojnim potrebam človeške narave: družino, civilno družbo ali državo in končno religijo. Zato mora sociologija končno proučiti tudi vprašanje religije, njen socialen pomen in odnos do družabnih ustanov. S tem se ukvarja sociologija religije, ki je kot posebna znanstvena panoga znana komaj dobrega pol stoletja. (Prvi Max Weber 1864—1920.)

1. *Kaj je religija?* Subjektivno je religija spoznanje in zavest odvisnosti od ene ali več osebnih izvensvetskih sil, s katerimi je človek v medsebojnih odnosih. Objektivno pa pomeni religija skupek resnic in

norm, ki na njih sloni in se oblikuje: človekovo razmerje kot odvisne stvari v odnosu do sile (ali do sil), ki je nad človekom (O. c. str. 238). Na kratko: Religija je naravnanje človeka na Boga (sv. Tomaž).

Religija spada med osnovne in velike življenjske imperativne, pred katere je človek postavljen, in katerim se nihče, ki je zadosti razvit, ne more in ne sme odtegniti. Je odlična družabna družéča sila, ki veže človeštvo na najbolj splošni podlagi. To trdimo proti zmoti, ki noče pripisati religiji nobenega socialnega značaja ali le izraz kolektivne zavesti.

Kako se javlja ta socialni vpliv?
a) Religija daje življenju npravno usmerjenje. b) Utrjuje načelo avtoritete. c) Ima veliko združevalno moč. č) Je vir velike moči v težavah. d) Je kvas pravega napredka in kulture.

2. *Izvor religije* nam more najbolj nepristransko odkriti moderna etnologija, ki se peča z zgodovino tistih narodov, ki nam niso zapustili pisanih kulturnih sledov. Ta je ugotovila, da vse prvotne civilizacije vsebujejo verske sestavine. Poprej so bili znan-

stveniki, ki so trdili, da je na začetku človeške zgodovine daljša doba, v kateri je bil človek popolnoma brez religije (n. pr. A. Lemonnier in J. Lubbock).

Še danes srečujemo odmeve le-teh evolucionistov in materialistov po šolskih učbenikih doma, pa tudi tukaj v Argentini, ki povzročajo mladim dušam težke dušne boje in krize. Novejša zgodovinska odkritja so dognala ravno nasprotno. Najbolj čisto religijo je mogoče najti pri rodovih s prvotno kulturo. Šele v teku dob se je njena čistost zmaličila z mnogimi drugimi primesmi. Materialisti-evolucionisti so smatrali za prvoten izraz religije: fetišizem, manizem, animizem, panbabilonizem, toteizem in magijo. Poleg marksističnih apriorističnih razlag (O. c. str. 248—278).

Izredne zasluge na tem polju si je pridobila t. zv. zgodovinska kulturna šola z zahtevo: nazaj k prvim virom! (W. Schmidt, W. Koppers, P. Schebest, katoliški misijonarji-znanstveniki, pa tudi protestanti in svobodomisleci). Ta skupina etnologov je najprej ugotovila, kateri narodi so res prvotni. Ugotovila je t. zv. kulturne kroge in potom teh kulturnih krogov ugotavljajo na podlagi dejstev in primerjanj, da je vera primitivnih narodov najbližja izvoru religije. Dasi tudi ta še ni absolutno prvotna, ker od res prvotnih rodov ni ostalo ničesar; je pa izhodna točka, da se približamo izvoru. Po tej poti zgodovinska raziskavanja ugotavljajo obstoj monoteizmov (vere v enega Boga), pri najstarejših narodih (O. c. str. 297).

Kako je nastala? Uganke, odkod izvor tako popolne religije, kakor je monoteizem pri poznano najstarejših človeških rodovih, ni mogoče rešiti ne

s pomočjo etnologije, ne zgodovine. Jasno je, da pri primitivnih narodih ne moremo iskati visoke filozofije. Vendar to ne izključuje, da se tudi pri tako preprostih ljudeh dvigne misel k Najvišjemu bitju in čisti nrvnosti. Zato ni nujno iskati izvora religije v animizmu, v magiji, v gospodarskih in družabnih pogojih prvotnega človeka, namesto v religioznem izvoru religije same. Ko analiziramo vero najstarejše kulture, vidimo, da je skoraj nemogoče, da bi bila sad človeškega umovanja. Moramo torej sklepati, da je nekaj silnega in mogočnega moralo vplivati tako globoko v dušo primitivnega človeka. Poleg naravnega in razumskega spoznavanja Boga iz stvarstva, je moralo biti samo Najvišje bitje, Stvarnik vesoljstva in človeštva, ki je stopil v stik s človekom, ki je njegovemu umu izročil svete resnice, njegovo voljo poredil vzvišenim in plemenitim postavam in si osvojil njegovo srce s svojo dobroto in lepoto. In res nam govorica najstarejših rodov soglasno govori o Najvišjem bitju, ki je stopilo v stik s človekom in v *prvem razodetju* poučilo prvega človeka. Ravno zato ima praoče ali oče rodu tako odlično mesto v verovanju primitivnega človeka (O. c. str. 297-302).

3. *Vpliv religije na družbeno razčlenitev.* Zanimivo je, da se že prve organizacijske družbene oblike naslanjajo na religijo in da na splošno prevladuje istost družbenih in bogočastnih enot. Družinski ali redovni poglavarji so istočasno tudi verski poglavarji ali svečniki. Vsi pomembni trenutki v življenju primitivnega človeka so združeni z verskimi obredi. Na splošno se javlja teženje oblastnikov, da skušajo svojo oblast utemeljiti z verskim izvorom in verskimi nagibi. Služabniki kulta pogosto

predstavljajo prvi družabni razred. Dobri poznavalci prvotne kulture izjavljajo, da ni mogoče prezreti dejstva, da je vsa gospodarska delavnost primitivnega človeka povezana z njegovim verovanjem. Odločno je treba zavrniti podmeno nekaterih pisateljev, da je religiozna posvetitev vseh opravil le posledica spretne propagande redovnih poglavarjev in svečnikov. To ne ustreza dejstvu. Podrobne oblike pa so seveda odvisne od krajevnih ali redovnih prilik; od Grkov in Rimljanov, pa do svetovnih religij kot so islam, hinduizem, budi zem, konfucionizem, vera Izraelcev in končno krščanstvo (O. c. str. 303-326).

4. *Kršćanstvo s sociološkega vidika.* Ker je krščanstvo najpopolnejša religija, ni nič čudnega, da pred njim ni bilo religije, ki bi bila bolj rodovitna za tvorbo popolne in resnične civilizacije. Poganstvo ni bilo zmožno dajati moralnih zakonov, ki bi človeka učinkovito vodili k čednostnemu življenju. Krščanstvo je mahoma pokazalo velikanski napredek v tej smeri. Oznanja enakost in bratstvo, pravičnost in ljubezen. Tudi pod tem vidikom je krščanstvo najvažnejši dogodek v človeški zgodovini. Nespodbitno zgodovinsko dejstvo je, da ni bil socialni napredek nikdar in nikjer tako očiten in velik kakor v družbah, ki so živele globoko krščansko življenje. Krščanstvo je počlovečilo družino in državo; posebno družino. Človeška oseba je postala središče in cilj družabne delavnosti. Vrnilo je delu čast in družabno veljavo.

Pod raznimi vidiki nastale ločene ali krive krščanske cerkve so oslabilе tudi vpliv krščanstva na družbo, dasi ga niso povsem izgubile. Družgače pravoslavje, ki ne čuti napram

svetu nobene izrazite naloge, drugače protestantizem v najrazličnejših sektah (O. c. str. 326-360).

5. *Katolicizem in družba.* Najjasnejša so brez dvoma načela katolicizma do družbe. Družbo v njenem zasebnem in javnem življenju je treba organsko povezati z njenim pravim, absolutnim namenom in ciljem, vendar tako, da vsa tista družbena področja in ustanove naravno ostanejo amoupravna in služijo neposrednim življenjskim namenom.

Kljub močnim protikršćanskim in celo brezbožnim gibanjem modernih časov, je katolicizem vzdržal naval boljše kot drugi kristjani. Izdajal je za moderno družbeno življenje jasne in časovne smernice. Cerkev je aktivna v boju za obrambo človeških pravic delavca.

Mnogo nam to uspešnost razloži dejstvo, da je katolicizem trdno organiziran v Cerkvi, ki je po svoji naravi popolna, zunanja in vidna družba in edini čuvar od Boga razodete religije („Mortalium animos“ 6. jan. 1928, t. 8).

Tako smo res bliskovito pregledali glavne točke tega problema, ki ga tako temeljito obravnava Ahčinova Sociologija. To niso zgolj teoretična razmišljanja za visoko znanost, ampak stvar, ki posega tako živo v življenje, da nihče ne more brez resne škode preko tega. Že samo zaradi tega problema je potrebno, da vsak Slovenec v izseljenstvu — ne samo izobraženec, to poglavje večkrat predela in si knjigo tudi omisli, da jo bo mogel pogosto vzeti v roke in se poučiti o stvareh, o katerih večkrat slišimo, pa ne znamo zavzeti pravega stališča.

BORIS KOMAN, Argentina

DEKLE DANAŠNJEGA ČASA

Na ovinku asfaltirane ceste blizu Pariza je lani nekaj dni pred veliko nočjo nenadoma zdrsel s cestišča v jarek dirkalni avtomobil v polni brzini. Nekajkrat se je še preobrnil na polju in kar je bilo potem videti, je bilo zgolj kup zvitega železja. Dva sopotnika je vrglo daleč vstran na travo in sta pri nesreči dobila le nekaj neznatnih prask. Toda dobrih 40 minut je trajalo, da jima je uspelo iz razvalin avtomobila osvoboditi vozača — dekle 22 let. Pri nesreči je utrpela hude poškodbe: zlomljen kolk, stlačen prsni koš, počena lobanja. Njena s krvjo oblita lobanja pa je ležala na debelem, s krvjo prepojenem zvezku. Ko so ponesrečenko odpeljali v bolnišnico, so si reševalci podrobneje ogledali debeli zvezek. Imel je napis: „Mrtve trepalnice“, spisala Françoise Sagan. Tako je bilo namreč ime ponesrečenki. Krvavi zvezek je bil rokopis novega, še neobjavljenega romana.

Dober dan, žalost

Njeno ime je v zadnjih letih polnilo stolpce svetovnega časopisja. Leta 1954 je izšel njen roman: „Dober dan, žalost“. Je to zgodba brezcilnega življenja mladega dekleta v modernem meščanskem okolju, v katerem mladina ob pomanjkanju življenjskega cilja tava z opotekajočim korakom iz enega dneva v drugega. Popisuje poldoraslo dekle, ki živi v bogati hiši med očetom in njegovo „prijateljico“. Ima vse, kar bi si utegnil mlad človek želeči, denar, obleke, znanstva, vzgojo v najboljših zavodih, skrb rodbine, toda manjka ji resnične ljubezni in pravega življenjskega smotra.

Od tod naslov romana: „Dober dan, žalost“, kajti žalost in praznota sta vsakdanji kruh tega brezsmiselnega življenja.

Knjiga je postala svetovna senzacija. Bila je prevedena v neštevilne jezike in kot poroča ljubljansko časopisje, bo v kratkem izšel slovenski prevod. V enem samem tednu so v Franciji prodali sto tisoč izvodov, v Ameriki je postala kmalu „bestseller“ in naklada 250.000 izvodov kmalu razprodana. Denar je začel pritekati od vseh strani. In kaj je počela z milijoni frankov in stotisoči dolarjev? Najprej si je kupila en dirkalni avtomobil, potem drugega, tretjega, četrtega in še petega, s katerim se je potem ponesrečila.

Pravzaprav so avtomobili že v rani mladosti stopili v njeno življenje. Njen oče je premožen tovarnar, ki poseduje več dobro uspevajočih obratov za proizvodnjo električnih aparatov. Ničesar ji doma ni manjkalo. Toda izgleda, da se je oče bolj brigal za svoje tovarne kot za svojega otroka. Mala Françoise s svojim prezgodaj dozorelim razumom gotovo ni bila navaden otrok. Tudi ni ona nič kriva, da so na njenem domu več govorili o električnih aparatih in avtomobilih, kot končnem smislu človeškega življenja. Toda dekle je čitalo brez izbire, kar ji je pač prišlo pod roko in kmalu so jo pritegnile silovite zgodbe Andreja Malrauxa, čigar blesteče pisani romani so jo vso prevzeli. V tem mlačnem in kalnem okolju, v katerem je rasla, se je njeno zanimanje osredotočevalo na avtomobilih, kajti blizu vile, v kateri je stanovala družina industrijca Quioreza (to je njeno pravo ime), je bila garaža, kjer so bili na prodajo rabljeni avtomobili. Med drugimi je bil razstavljen tudi velik dirkalni voz znamke „Jaguar“. Nekega dne se je pojavila Françoise s čekom za milijon francoskih frankov in ga kupila. Bilo je to potem, ko je prejela plačilo (honorar) za svojo prvo knjigo. Tako se je začelo.

Značilno za brezbržnost staršev je naslednji razgovor med dekletom in očetom.

Ko je Françoise že izročila rokopis svojega prvega romana založniku, je prišla nekega večera vsa vesela domov in rekla očetu:

„Moj založnik Jiuillard je navdušen. Pravi, da bom kmalu postala slavna.“

„Juha se ti bo shladila,“ ji je odvrnil oče.

Françoise kličejo doma „Kiki“. V hiši je vse, kar bi moglo povprečnemu

dekletu zagotoviti srečno življenje — ako ne bi imela svojih posebnih nagnjenj. Že od vsega početka je bila molčeč, nekoliko neroden in predrzen otrok, bolj fantovska kot dekliška narava. Zato se ji je vedno kaj zgodilo. S sedmim letom jo je nekdo s sabljo ranil na obrazu, ko je igrala „razsodnika“ v nekem dvoboju med dvema dečkoma.

Z osmimi leti si je zlomila nogo. V desetem letu ima že prvo nesrečo z avtomobili: na nekem zabaviščnem parku ji pade na glavo stikalni drog električnega „avtomobila“ za otroke. Zdravniki ugotovijo težko poškodbo lobanje. Potem je romala od šole do šole, vedno seveda po najdražjih zavodih. Toda za Françoise je življenje v šoli preveč dolgočasno. Od časa do časa pobegne in se pridruži delavcem na kakem bližnjem stavbišču ter z njimi ječebulo in pije vino. Kaj takega seveda predstojništva finih šol ne morejo trpeti.

S petnajstimi leti je že začela pisati. Sprva manj pomembne reči s čudnimi zapleti in še bolj čudnimi naslovi. Sicer pa se zadržuje v družbi fantov iste starosti, se prevaža z njimi na izlete z avtomobili in motornimi kolesi. Pisano življenje, kot ga pač danes živi na stotisoče mladih deklet; ko jih gledaš, misliš, da so srečne in zadovoljne. Toda knjiga „Dober dan, žalost“ je odkrila samoto in puščo, ki vlada v srcih današnje mladine.

Prazno življenje

Po svojem velikem uspehu Françoise Sagan ni bila več sama. Postala je nekak „poosebljeni primer“ današnje mladine. Kamor je šla, so jo sprejemali znanci in prijatelji, ki jih je z naraščajočim denarnim uspehom bilo vedno več. Novinarji in fotografi so jo zasledovali na vsakem koraku. Starši niso vedeli, kaj naj počnejo s tem svoje-

vrstnim otrokom. Prepustili so jo njeni „svobodi“. Delala je, kar je hotela in kadar je prišla domov, pa naj je bilo to zvečer ob prvem mraku ali šele zjutraj ob sončnem vzhodu, je bilo vseeno in prav. Nekaj časa ji je to življenje ugajalo, toda izgleda, da jo je v zadnjem času kljub vsemu direndaju začela samota še bolj težiti; in skoraj je začela sama pogrešati, da ni bilo več nikogar, ki bi ji bral „levite“, kadar je prišla domov ob šestih zjutraj.

Njeno prav otroško neizkušenosť pa izpričuje naslednji izrek: „Največja prednost, ki jo nudi posest denarja, je v tem, da ni treba nikdar nanj misliti in da ima človek vedno prijatelje okrog sebe.“ Kako dolgo?

Naglica brez cilja

Kljub temu pa je Françoise pisala naprej, vedno seveda iz lastnega življenja. Tudi njen drugi roman „Nek gotov smehljaj“ je postal senzacija. Prinesel ji je novega denarja in novih prijateljev. Tudi zbirka njenih avtomobilov se je povečala. Avtomobili so postali njena prava strast. Zanje se je življenje začinjalo šele, kadar je drvela v avtomobilu s 150-kilometrsko brzino na uro. Nek novinar ji je dejal pred nekaj meseci: „Gospodična, želim vam, da ostanete pri življenju.“ Ona mu je pa odgovorila: „Ako se ne bojite, se peljite z menoj. Le v drvečem avtomobilu v resnici živim.“

Slučaj je hotel, da je isti novinar bil z njo v avtomobilu, ko se je ponesrečila. Dobil je samo nekaj prask in je potem nudil mladi pisateljici prvo pomoč.

S 150-kilometrsko naglico je doslej brzela skozi življenje ta mlada Francozinja. Žalost je bila v njem vsakdanji spremljevalec. Ko se ji je nasmehnil prvi književni uspeh, je življenje sprem-

PRED KRIŽANIM

Ves bled in ranjen s križa gledaš name -
živ ogenj Tvoje mrtve so oči,
ki v dno srca prodre, ga poživi
in za ljubezen in dobroto vname.

Navzdol pritiska teža me vsakdanja,
da negotov in plah je moj korak;
nad mano sonce skriva se v oblak,
duh, v tla vkovan, višine jasne sanja.

Molče pred Tabo tožim revna stvar,
ljubezni Tvoje slutim globočino;
v njej sence ni laži in ne prevar.

Ti moje duše upanje edino
življenja si in smrti gospodar...
O, daj čutiti Svojo mi bližino!

Ljubka šorli

.....
ljala z nekim gotovim nasmeškom, ki pa je postajal vedno trpkejši in rodil še neobjavljeni roman „Mrtve trepalnice“. Ljudje so njeno življenje in delo sodili z neko prizanesljivostjo, kot jo pač imamo s porednimi, še nedoraslimi otroki. Toda avtomobili nimajo srca, so kruti stroji, ki nimajo usmiljenja niti z 22-letnim dekletom. Pod kadečimi razvalinami avtomobila je zamrl njen nasmeh in več dni je ležala v bolnišnici v nezavesti. Njene trepalnice so bile kakor mrtve.

Po dnevih borbe med življenjem in smrtjo so mogli zdravniki objaviti, da je Françoise Sagan izven življenjske nevarnosti in da bo ozdravela. Da bi ji znova oživilene trepalnice tudi odprle pogled v nov svet!*

N. T. Kr.

* Po zadnjih poročilih je Françoise Sagan pred kratkim sklenila zakon. Ne vemo še, ali bo v njem našla srečo. Toda če ne bo odkrila, da je prava sreča le v zvesti službi božjim postavam, bo tudi zakon postal zanje novo razočaranje.

V E S T I I Z D O M O V I N E

ŠTIRISTOLETNICA MARIJINE BOŽJE POTI NOVA ŠTIFTA PRI GORNJEM GRADU

Spomladi leta 1557, ko se je tudi po naših krajih močno širilo luteranstvo, so se na Metuljskem griču, uro hoda od Gornjega grada, začele dogajati čudovite stvari. Zanje je zvedel tudi tedanji ljubljanski škof Peter pl. Seebach, ki pa je šele tri leta pozneje, ko se je bil sam o dogodkih prepričal, poslal o vsem tem izčrpno poročilo papežu v Rim. Iz tega poročila povzemamo le nekatere značilnosti.

Najprej so ljudje na omenjenem griču večkrat videli v gozdu goreti tri močne plamene, ki niso pustili na zemlji nobenega znamenja. Škof Peter se je tedaj mudil v Gornjem gradu in sprva ni hotel verjeti, da je v tem kaj božjega. Bog ga je še tisto noč kaznoval. Otekle so mu noge in ga hudo bolele, da ves teden ni mogel hoditi. Na večer pred binkoštni, ko je prišlo na Metuljski grič že mnogo romarjev, so domačini škofa prisilili, da je na oslu jezdil na grič. Po opravljenih večernicah je nehala bolečina in izginil je otok. Bil je bolj zdrav kot poprej. Za čas je na konju zopet obiskal ta kraj, kjer so bili medtem že posekali drevje. Zbrano ljudstvo pa je na njegovo vprašanje, kje so se videli plameni, soglasno odgovorilo: tam, kjer stoji konj. Obenem se je konj s kopiti tako zaril v zemljo, da je škof moral stopiti na tla.

V ta čas spadajo tudi nenadna, ču-

dežna ozdravljenja na tem kraju, in sicer na priprošnja Matere božje Marije. Med njimi takojšnja oživitve otroka, ki so ga prepozno potegnili iz vode. Po takih dogodkih je ljudska pobuda tam pozidala kapelo, ki je postala zopet pozorišče nenavadne prikazni. Med sveto mašo so tisoči zagledali nad kapelo silno svetlo zvezdo. Ljudstvo je bilo uverjeno, da se je Marija prikazala v zvezdi. Čudežni dogodki so se nadaljevali in mnogi so pri zaslišanju pod prisego zatrjevali, da se tam na Marijino priprošnje dan na dan ponavljajo čudeži. Tudi dotok pobožnega ljudstva je postajal vedno večji. Ob vseh praznikih, zlasti pa za velike noč, binkošti, Marijino rojstvo in vnebovzetje so prihajali k sv. maši, pridigam in večernicam romarji iz Štajerske, Kranjske, Koroške, Dalmacije in drugih krajev. In to v tolikem številu, da je bilo na imenovanem griču zbranih po deset, dvajset in tudi trideset tisoč ljudi. Molili so in počastili Marijo.

Škof Peter v svojem poročilu še izrecno poudarja tudi svojo vero v božji opomin, da se na tem mestu postavi cerkev, ki naj se posveti Mariji. To se je tudi zgodilo. Zidava nove stavbe sega že v leto 1561, kar dokazujeta tudi dve opeki, ki so ju leta 1910 našli pri popravilu neke hiše v bližini cerkve v Novi štifti z napisom: PE-EPS.-LA. 1561. S takimi opekami so tlakovali prvo cerkev že za časa škofa Petra. Iz knjige: Mesec Marije, natisnjene v Grazu 1842, še izvemo, da je bila ta cerkev 102 čevlja dolga, 48 čevljev široka in

da jo je nosilo 6 stebrov. Imela je tri ladje, lepo rezljan strop in 11 oltarjev. Zunaj so jo krasile slike skrivnosti sv. rožnega venca. Posvečena je bila kmalu po letu 1561. Saj se ob posvetitvi novega oltarja v tej cerkvi po škofu Tomažu Hrenu (1612) o posvečevanju cerkve nič ne govori. Bila je podružnica župnije Gornji grad.

V letu 1772 je bila v Novi štifti ustanovljena samostojna župnija, ki pa je v osmem desetletju svojega obstoja svojo prvotno cerkev zgubila. Ko so namreč v maju 1850 na župnijskem vrtu zažigali nagrabljeni trebež, je veter zanesel iskro na skodlasto cerkveno streho, ki se je hitro vžgala. Cerkev je vsa pogorela. Pa se je tudi tedaj primeril nenavaden dogodek. Hoteli so rešiti zvonove iz zvonika. Ko so drugi pravčasno zbežali, je ogenj zaprl pot tesarskemu vajencu iz Gornjega grada, da je obvisel z rokami v lini zvonika. Priteče gornjegrajski kaplan, mu zakliče, naj obudi kesanje, mu da odvezo in še reče, naj se izroči v varstvo Mariji in spusti dol. Padel je z visokega zvonika, pa ostal brez poškodbe. Pozneje je bil tesarski mojster v Grazu. Njegova slika in zahvala je še sedaj v novi cerkvi pod korom.

Župnik Gašper Dornik je leta 1850 do 1853 z veliko vnemo zidal novo cerkev. Zidavo je vodil polir Medved iz Cerkelj na Gorenjskem. Nastavke na glavnem oltarju in štirih stranskih oltarjih je izdelal mojster Vurnik iz Radvljice, oltarne slike pa slikar Kühnl iz Ljubljane. Ker je medtem Nova štifta pripadla lavantinski škofiji, je novo cerkev dne 13. avgusta 1854 posvetil škof Anton Martin Slomšek. Ob poznejši posvetitvi novega oltarja (1911) se je pokazalo, da je Slomšek pri posvetitvi oltarja za svetinje porabil isti cinasti kovček, ki ga je bil v prejšnji cerkvi leta 1612 vložil v posvečeni oltar škof Tomaž Hren. Župnik Gašper Dornik je še oskrbel lepo obhajilno mizo iz pisane marmorja in poslikanje cerkve v prezbiteriju po slikarju Tomasu Fantoniju iz Gemone v Italiji. V starosti je

šel v pokoj in umrl v Stari Loki na Gorenjskem.

Konec oktobra leta 1888 je prišel za župnika v Novo štifto Franc Puntner, ki se je takoj lotil dela za olupavo cerkve. Že leta 1889 je slikar Giovanni Fantoni poslikal vso ladjo cerkve s freskami in cerkvena tla so bila tlakovana s cementnimi ploščami. Leta 1891 je še pripravil za cerkev hrastove klopi, ki jih je izdelal mizarski mojster Plamberger iz Gornjega grada. Bil je vnet dušni pastir in zlasti kot spovednik izredno priljubljen. Obnemogel zaradi starosti je leta 1906 odšel k Sv. Trojici v Sloven-
skih goricah v pokoj.

Službo novega župnika je 1. maja 1906 prevzel Gotard Ferme, ki tam še sedaj nenehno deluje. Že ob zidanju nove cerkve je takratni župnik imel v načrtu marmornat nastavek glavnega oltarja, pa se je zaradi pomanjkanja denarnih sredstev začasno postavil na oltar lesen tabernakelj. Pozneje je Franc Pantner menda kot nekaj protivesek dal napraviti polreliefno podobo Jezusa in dvanajstarih apostolov. Da bi to delo mogli pritisniti pod rob kamnite oltarne mize, so morali mizo odkresati tudi na mestih, ki so bila ob posvečenju leta 1854 maziljena. Zaradi tega je oltar posvečenje izgubil. Ko je novi župnik Gotard Ferme to zvedel, je takoj oskrbel prenosni oltarni kamen (portatile), da se je smelo maševati. Potem pa je iskal sredstev, da se napravi marmornat nastavek in uresniči prvotni načrt pokojnega župnika Dornika. Stopil je tudi v zvezo s kamnosekom Janezom Vurnikom v Radvljici, da napravi natančen načrt in proračun za novi oltar.

Delo je zahtevalo precej časa in je bilo končano šele leta 1910. Končno so podstavek prejšnjega oltarja porušili, tri dni nato pripeljali k Novi štifti vse izdelano kamenje in postavili novi oltar, ki ga je škof dr. Mihael Napotnik posvetil dne 21. maja 1911. Vredno je omeniti, da je ta oltar, ko so se med drugo svetovno vojno razpočile bombe na cerkvenih vratih in v cerkvi, ostal popolnoma nepoškodovan: okrasa Marije v

Marijina božja pot Nova Štifta pri Gornjem gradu

zvezdi se bomba ni dotaknila. Na pokopališču okrog cerkve sta še iz prejšnjih časov dve kapeli. Ena — božji grob — je v merah božjega groba v Jeruzalemu, ki je sedaj obnovljen v gotskem slogu, v tem ko ima kapela v Novi Štifti vnašnje stebre in oboke v starejšem romanškem slogu. Oltar v tej kapeli je posvečen. V drugi kapeli se hrani kip Marije z Jezusom, ki je bil v prvi cerkvi, zidani za časa škofa Petra, na glavnem oltarju. Na glavi ima pritrjeno lasuljo, kakor je bila tedaj, v času baroka, v modi med plemstvom.

Vojne vihre tudi Novi Štifti niso prizanesle. V prvi svetovni vojni je cerkev izgubila štiri bronaste zvonove, ugašene v C-duru, pa so v stari Jugoslaviji zopet oskrbeli enako število zvonov. Te zvonove pa so med drugo svetovno vojno odpeljali nemški okupatorji. Sedaj ima cerkev izposojene tri zvonove od podružnice sv. Miklavža. Nemška in nemško-ustaška okupacija kraja ima še posebno obeležje. Leta 1941 so prišli Nemci v soboto pred belo nedeljo in vzeli pokrajino v svojo last. Že 24. aprila, na god sv. Jurija, so odpeljali žup-

nika Fermeta in nato gospodarili po svoje. Ene in druge so zaprli in odgnali. Sledili so nemško-ustaški boji, ki so imeli za posledico, da je v oktobru 1943 bilo požgano župnišče in v novembru z bombami poškodovana cerkev. Okna so bila uničena in so se morala z deskami zadelati. V cerkvi je bila sama tema. In župnik Ferme? Najprej so ga odpeljali v Gornji grad, kjer mu je nemški komisar naznanil, da Nove Štife ne bo nikdar več videl.

Drugi dan, 25. aprila, so duhovnike dekanije Gornji grad odpeljali v Celje, v juniju pa so bili premeščeni v Rajhenburg, kjer so morali pripravljati taborišče za izseljevanje. Tam so mnoge duhovnike izselili na Hrvaško. Župnik Ferme je dobil dovoljenje, da se preseli na tedanje „italijansko ozemlje“. Tako je 8. avgusta prišel v Trebnje na Dolenjskem, kjer je štiri leta pomagal v župnijski pisarni in v dušnem pastirstvu. Ko se je nemška sila zrušila, je šel najprej v bolnišnico v Kandiji pri Novem mestu, nato se je 18. avgusta 1945 vrnil v Novo Štifo, kjer deluje še danes. Zadržela so se popravila, za katera sta že

cerkvena ključarja pripravila precej sredstev. Do leta 1947 je bila napravljena nova streha župnišča in v pritličju je bilo popravljeno stanovanje za župnika. Do leta 1950 so bila na novo izdelana cerkvena okna. Vrata in okno v zakristijo ob vhodu na prižnico pa so dovršili šele leta 1956. Nadstropje v župnišču je še vedno razvalina.

Preteklo je 400 let, odkar si je Marija Metuljski grič, sedaj imenovan Nova štifta, izbrala za kraj, kjer hoče svojim častilcem posredovati dobrote in milosti. Vredno je tudi pomniti, da si je Marija ta kraj izbrala prav v času, ko se je tudi pri nas širilo luteranstvo, ki odreka Mariji čast in dostojanstvo Device Matere božje in Kraljice nebes. Tako še bolje razumemo, da so se že v prešnjih časih podeljevali popolni odpustki za vse, ki obiščejo Marijino cerkev v Novi štifti ob glavnih Marijinih prazniki (Brezmadežno spočetje, Svečnica, Marijino oznanjenje, Vnebovzetje in Rojstvo Marije), če vredno prejmejo sv. zakramente in molijo po namenu sv. očeta. Sedaj pa se na novo podelijo popolni odpustki pod istimi pogoji vsem vernikom, kadarkoli obiščejo cerkev v Novi štifti v skupinah, se pravi: naj bo dan takega skupnega obiska praznik ali ne.

400-letnico znamenite Marijine božje poti so lani obhajali zelo slovesno. Prišel je sam mariborski škof mons. dr. Maksimilijan Držečnik. Od vseh strani se je prišlo poklonit nebeški Materi Mariji veliko romarjev. Vsem udeležencem bo ostala pristrčna slovesnost v trajnem spominu.

SLOVENIJA

Šele sredi januarja so izšle knjige Mohorjeve družbe v Celju za leto 1958. Poleg tradicionalnega koledarja vsebuje zbirka 108. zvezek Slovenskih večernic, ki jih je spisal tržaški pisatelj Alojzij Rebula pod naslovom: „Klic v Sredozemlje“. Ostali dve knjigi sta tretji ponatis „Kuharice“ Marije Remčeve ter vzgojna knjiga prof. dr. Antona Trste-

njaka „Človek v ravnotežju ali nauk o značaju“. Zanimivo je, da so bile posamezne knjige natisnjene v različnih krajih: dve v Mariboru, ena v Murski Soboti ter ena v Kopru, nobena pa v Celju, kjer je sedež Mohorjeve družbe. Vse knjige so izšle v rekordni nakladi 80.000 izvodov, to se pravi: Mohorjeva družba, čeprav ji državna oblast rada nagaja, daleč prekaša vse druge državne slovenske založbe.

Vesela je tudi vest, da namerava Mohorjeva družba izdati vse sv. pismo Stare zaveze, ki ga je priredil in prevedel univ. prof. dr. Matija Slavič. Pred vojsko je izšla le prva knjiga, ki pa je tudi že zdavnaj pošla.

PRIMORSKE VESTI

65 let od tega je župnik neke vasi v okolici Trsta napisal takole v svojem letnem poročilu:

„...napredek pri odraslih kakor pri neodraslih večidel neugoden, da, celo slab in vzrok tega je neredno obiskovanje službe božje poleti zaradi vročine, pozimi zaradi mraza, večidel leta zaradi paše; tudi klatenje, razveseljevanje, igre, popivanje odvrča mnoge od službe božje. Moralno stanje je vedno slabše, malo je posluha, malo delavnosti, malo varčnosti, malo sramežljivosti; mnogo pa prevzetnosti v obnašanju, zapravljenosti, pijanosti, kregov, tudi pretepcov, jeze, nevoščljivosti, nečistosti, nesramnosti, ponočevanja, tatvine, grdega preklinjanja, goljufije itd.“

Kako bi danes moral napisati dušni pastir o svoji čredi? Morda kaj boljše? V nekaterih stvareh so se ljudje zboljšali. Niso več tako podivjani, da bi se tolkli, tožarili, med mlajšimi ni opaziti pijančevanja, ker ima mladina dosti druge zabave tudi po malih vaseh ali vsaj ima skoraj vsak fant možnost, da se ob nedeljah umakne domači brezdelnosti in dolgočasnosti s svojo vespo, motorjem ali celo z avtomobilom. V bistvu smo pa tam kakor pred 65 leti ali pa še na slabšem: ljudi je zajel val materializma, uživanjaželjnosti in, kar je

še hujše, val brezverstva ali verske brezbriznosti.

Kakršno drevo, takšen sad. Slabo drevo, slab sad. Če je bilo versko in vzporedno z verskim moralno stanje slabo pred 65 leti, ni mogoče pričakovati kaj boljšega v letu 1958. Kje je glavni vzrok moralnega (k temu spada tudi narodnostnega) propadanja? Župnik omenjene vasi je prav zabeležil: neredno obiskovanje službe božje.

S službo božjo prizna človek svojega Stvarnika za Gospodarja življenja. Pri službi božji dobiva močne nagibe za bogoljubno življenje, od službe božje se vrača utrjen za boj proti slabemu nagnjenju, slabi družbi in hudemu duhu, domov gre navdušen za lepo življenje. Seveda, če je pri službi božji bil kot se spodobi: da se je zavedal svojega vzvišenega dejanja in je božjo besedo željno poslušal. In tako nedeljo za nedeljo, leta in leta, v mrazu in vročini, ko je paša in delo na polju, ko je ples in igra na vasi, za pust in post. Tak človek — hočeš nočeš — postane značaj.

Če hočemo torej Slovenci imeti doma in po svetu nov rod, trden, značajan, srečen kljub bojem in težavam, čaka v prvi vrsti starše visoka naloga, da ustvarijo tak rod. Kako? Prva pot in edina: redno zahajajte v cerkev. Oče in mati: oba v vsakem času in prilikah skupno. Otroci vam bodo sledili brez klicanja in nepotrebnih prošenj. Resno sprejmite nauke, svarila, priporočila svojih duhovnikov. Otroci vas gledajo z odprtimi očmi, na naj imajo 5 ali 20 let. Vaš zgled jih vzgaja in utrjuje. Bolj zaslužnega dela za svoj narod ne morete storiti. Samo tako se lahko začne preporod. Vse drugo: dvorane, prosvetni delavci, časopisi, radio so le pripomočki, a ne temelj.

Velik odziv na skupno slovensko romanje v Lurd. Dne 31. januarja se je na Goriškem in Tržaškem zaključilo vpisovanje za skupno romanje v Lurd. Prijavilo se je 1006 Slovencev. To visoko število presega vse pričakovanje organizatorjev. V knjižici „Lurd“, ki je izšla lansko leto, je na zadnji strani za-

pisano, da je bilo leta 1908 v Lurdu 600 slovenskih romarjev. Pisatelj se s strahom sprašuje in upravičeno dvomi, da bi nas moglo biti samo iz obmejnih krajev za stoletnico Lurda več. In vendar je število prijavljenih naraslo na preko tisoč oseb. Resnično, velike čase doživljamo in mi vsi smo samo igralci v tem veličastnem dejanju svetovne katoliške zgodovine, ki se letos odigrava v Lurdu. Zelo verjetno se bodo našim romarjem v Lurdu pridružili še rojaki iz Belgije in Francije. Množica tisoč romarjev je nastala tako: prijavilo se je 586 Tržačanov, 250 Goričanov in 170 Korošcev. Romarsko vodstvo se je zaradi tako visokega števila prijavljenih znašlo v velikih težavah, ki pa bodo prav gotovo v času, ki je še pred nami, ugodno rešene.

Bazoviča. Bazoviški oder je v letošnji zimski sezoni nastopil že dvakrat. V nedeljo 12. januarja je uprizoril Jalnovo dramo „Grobovi“. Resna vsebina, ki je zajeta iz življenja naših ljudi, je vsem ugajala. Dobro so jo podali naši igralci. Igro je režiral akademik Aleksander Mužina, ki se z vso vnemo in požrtvovalnostjo trudi za prosvetno delo v Bazovici. Dne 26. januarja so isto igro z velikim uspehom ponovili na Opčinah.

Molitvena osmina za zedinjenje. Tudi letos so v goriški stolnici lepo praznovali molitveno osmino za zedinjenje. Vsako jutro so imeli sv. mašo z govorom. Stolniški vikar č. g. dr. Humar je lepo razložil o tem, kaj nas loči in kaj nas združuje z ločenimi kristjani. Osmino so zaključili z uspelim kulturnim večerom v Marijinem domu na Placuti. Predaval je č. g. dr. Lojze Škerl iz Trsta in sicer o sv. Savi in srbskem pravoslavlju.

Nedelja za katoliški tisk. Na Svečnico so na Goriškem in Tržaškem praznovali nedeljo za katoliški tisk. Povsod so gospodje duhovniki, a tudi drugi katoliški laiki opozorili ljudstvo na veliko potrebo katoliškega tiska med nami. Po cerkvah so že nedeljo prej razdelili

ovojnice in na Svečnico so skoro vsi zavedni katoliški Slovenci oddali svoj prispevek v sklad za katoliški tisk. A ne samo denar, mnogo so naši ljudje tudi molili za uspeh katoliškega tiska. Po farnih dvoranih pa so skoro povsod imeli lepo uspele kulturne večere v ta namen. V Gorici je v dvorani Brezmadežne lepo predaval o katoliškem tisku in njegovi vlogi v katoliški Cerkvi č. g. dr. Klinec. Po govoru je oktet „Planika“ zapel nekaj lepih narodnih, nakar je spregovoril še mons. dr. Močnik Franc, urednik „Katoliškega glasa“. Kot zadnja točka je bil na sporedu srečolov, ki je razveselil male in odrasle, saj je bilo dobitkov prav mnogo.

Proseški pevci so peli na Opčinah. Na Svečnico, dne 2. februarja, je nastopil na Opčinah proseški cerkveni pevski zbor z obširnimi sporedom božičnih pesmi. Zbor je pripravil č. g. Josip Križman, zlatomašnik, ki je do leta 1957 služboval na Proseku in zdaj odhaja v zasluženi pokoj.

SLOVENSKA KOROŠKA

Sredi zime je opravil 26. januarja 1958 v Globasnici pod Peco svojo novo mašo preč. g. Janez Markič. V bogoslovje je vstopil leta 1951, kjer je pridno deloval v okviru Akademije slovenskih bogoslovcev. Leta 1953 ga je zadel trd udarec: zgubil je svojega skrbnega očeta. Mašniško posvečenje je prejel 12. januarja v ljubljanski stolnici iz rok škofa Antona Vovka. Ob zaključku svečanstvi je polna cerkev zapela vedno lepo

„Novomašnik, bod' pozdravljen“. Pred odhodom so mu ljubljanski bogoslovci priredili prisrčno slovo. V besedi in koroški pesmi so mu izrazili toplo povezanost in zaupanje.

Koroški rojak dr. Ivan Mikula je bil premeščen iz mesta Perth v glavno mesto Avstralije, v Sydney, kjer živi večje število slovenskih izseljencev. „Misli“, list avstralskih Slovencev, je ob njegovem prihodu zapisal, „da pomeni njegova navzočnost za Slovence v Sydneyu najlepši božični dar“.

Koroška družinska revija „Vera in dom“ je letos vstopila v svoj deseti letnik. V letu 1958 je uredništvo prevzel prof. dr. Valentin Inzko. V uvodnih mislih stoji zapisano: „Dokler bo naš narod še častil Jezusovo čudotvorno ime, dokler bodo pod vernim krovom naših domov še stale zibelke s svetim znamenjem tega Imena, dokler bodo še visela v bogkovih kotičkih po izbah naših domov znamenja križa z napisom Odrješnikovega imena, smemo biti polni najboljše vere in svetega zaupanja v njegov nadaljni in večnostni obstoj.“

Krščanska kulturna zveza je priredila 2. februarja 1958 v Dobrli vasi kulturni dan. Dr. Joško Tischler je govoril o „našem šolstvu“, župan Mirko Kumer pa o temi: „Naše gospodarske skrbi“. Z rajanjem so sodelovala dekleta gospodinjске šole iz št. Ruperta, s petjem pa pevski zbor prosvetnega društva iz Globasnice. Tri šaljive prizore so podali igralci Katoliškega prosvetnega društva iz Šmihela, enega pa farna mladina iz Dobrle vasi.

Ob neki priliki vpraša stric Matevž svojega nečaka: „No, Tinček, povej mi, kaj bi ti raje postal: učitelj ali zidar?“

„Učitelj in zidar!“ mu odvrne ta. „Kako? Oboje?“ se začudi stric.

„I, kajpak; poleti imajo učitelji dolge počitnice, pozimi pa zidarji ne delajo.“

—:—

Če je zdravnik na letovišču. Doktor Rile se je silno rad hvalil. Ko je po enem mesecu spet prišel v svojo stalno večerno družbo „Pri sodčku“, se takoj postavi: „Imenito sem se imel. Ves mesec sem bil na južni dalmatinski obali.“ — „Da, čitali smo včeraj to v časopisju,“ se oglasi občinski tajnik, čigar strupenega jezika se je vse balo. — „Čitali? Ni mogoče. Kaj so pisali?“ vpraša radovedni doktor. — „To, da je število smrtnih primerov v zadnjem mesecu pri nas znatno padlo,“ ga zavrne tajnik.

Katoliška Cerkev na Angleškem

Henrik Edvard Manning (1808 do 1892) je preživel svojo mladost v verski mlačnosti, ki je tako lastna anglikanski Cerkvi. Na oxfordskem vseučilišču je zaslovel kot dober govornik, a bolj kot v knjigah se je odlikoval v športu: bil je dober jezdec, izurjen veslač in strasten lovec. Leta 1832 se je dal posvetiti za anglikanskega duhovnika in leto dni pozneje je že dobil župnijo Woollavington v Essexu blizu Londona, se poročil, a že po štirih letih postal vdovec in brez otrok. V tej dobi se je začelo njegovo približevanje katoliški Cerkvi, ki je bilo sad zasebnega študija in ne toliko posledica vpliva oxfordskega gibanja. Njegov prvi tiskani govor je bil o angleški Cerkvi, njenem nasledstvu in pričevanju (*The English Church, its succession and witness*, 1835) in ko je postal pozneje pridigar oxfordske univerze, je objavil svoje delo *Edinost Cerkve (The Unity of the Church)*, v katerem se je zavzemal za potrebo po katolištvu, katerega je sicer tudi sam še vedno videl v anglikanizmu in ne v katoliški Cerkvi. Bil je že daleč od protestantizma: priznaval je ustno izročilo kot potreben vir za poznanje krščanskega nauka, izpovedoval je versko resnico o milosti in o resnični navzočnosti Boga v presveti Evharistiji in je bil končno enostavno le čisto navadni razkolnik (shizmatik) na prehodni stopnji. Treba mu je bilo dati samo še en korak naprej in videti, da ni bila Kristusova vera v svojih resnicah in oblasti podvržena koristim države, kakor je to dopuščal anglikanizem in Manning je kmalu storil tudi ta korak. Bolj in bolj se je prepričeval, da je državni poseg v verske in

cerkvene zadeve oropal angleško Cerkev njene nekdanje slave in veličastva. Neosnovani napadi oblasti v Angliji so bili milostni udarec, ki je privedel Manninga v okrilje katoliške Cerkve leta 1851 in se odpovedal svoji dotedanji prebendi. Bil je takrat arhidiakon škofa v Chichesterju. Napotil se je v Rim, da se tam izpopolni v cerkvenih vedah in kmalu nato ga je kardinal Wiseman posvetil v katoliškega duhovnika, nakar se je vrnil v London, kjer ga je papež postavil za nadžupnika westminsterske cerkve. Leta 1861 je postal prelat in apostolski protonotar. Po smrti westminsterskega nadškofa, kardinala Wisemana so kanoniki predlagali v Rimu terno za izvolitev naslednika. Pij IX ni imenoval nobenega od predloženih kandidatov. V svoji popolni neodvisnosti, ki je tako značilna v tej vrsti cerkvenih odločitev, se je odločil od vsega začetka za Manninga, ki se je še istega leta napotil v Rim in prejel iz papeževih rok palij, znak polnosti nadškofovstva in ozke zveze s Sveto stolico.

Ko se je 8. decembra 1860 odprl vesoljni vatikanski zbor, je nadškof Manning osredotočil svoje delovanje v odseku *De Fide* in se boril za proglašenje dogme o papeževi nezmotljivosti. V svoji bistrournosti je videl veliko nedoslednost v popolni papeževi oblasti, ki ji mora biti podvržena v vesti vsa Cerkev, čeprav se papež more motiti. „Ali je nezmotljiv papež brez škofov — je trdil — ali pa so škofje brez papeža? drugače Cerkev ni nezmotljiva, ker je nemogoče, da bi si vsi škofje Cerkve sešteti skupaj dali oblast, ki je noben sam nima. In potem, odvzeta papežu

nezmotljivost, se poruši nezmotljivost Cerkve in njena edinost...“ Vsi so poznali gorečnost, s katero je Manning branil nauk o papeževi nezmotljivosti in njeni proglasitvi, a prav zato so ga nasprotniki začeli nazivati Diabulus Concilii. Njegova zgovornost je dosegla višek, ko je zavračal trditve previdnežev, ki so bili za odložitev proglasitve, ker so menili, da ni čas prikladen. „In kdaj bolj prikladen — je rekel — bolj potreben in bistven v skrbi za utrditev oblasti, ko se na polju politične in verske revolucije dela noč in dan za tem, da se zruši vsaka politična in verska avtoriteta.“ Zanj je bila nezmotljivost Cerkve edinole motiv spreobrnitve protestantov v katoliško vero, ki je ne bi bolj zatemnilo kot zanikanje papeževe nezmotljivosti s strani katoličanov. Tako moremo razumeti, zakaj nekateri protestanti barvajo Manninga s tako črnimi barvami in ga smatrajo za značilen lik angleškega ultramontanizma.

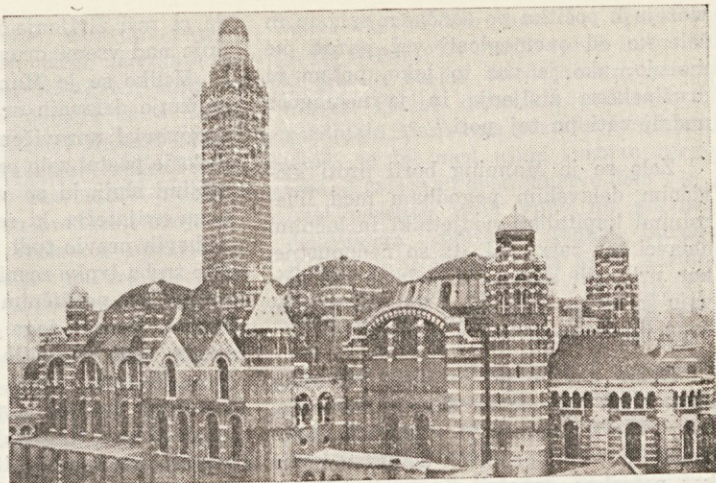
Pri tem je Manning govoril iz osebne izkušnje — ki je tako žalostna za odpadle verske ločine — o vplivu, ki ga ima vrhovna oblast katoliške Cerkve, ki je resnična in ne zgolj navidezna kot v ločinah, na velika spreobrnjenja.

Na 59. splošnem zasedanju cerkvenega zbora je imel Manning dvourni govor, v katerem je na drobno poročal o verskem stanju angleškega naroda. Ker njegov govor še danes ni izgubil na veljavi, je dobro, da si ga priključimo v spomin: Med drugim je dejal: „Ni upati na kakšno bližnjo spreobrnitev angleškega naroda v katoliško vero. Kijub temu sta se izvršili in Angliji dve veliki spremembi z vedno večjo hitrostjo: ena je propad in razpad anglikanskega razkolništva, druga obnova in razvoj katoliške resnice. Napredek katoliške vere na Angleškem ne smemo meriti toliko po številu tistih, ki pristopijo v katoličanstvo kot po progresivnem, stalnem

in vidnem prodiranju vsega angleškega prebivalstva v smer katoliške Cerkve, po novem duhu angleške inteligence in celo versko mlačnih, ki hočejo spoznati vso odkrito resnico in se že ne upajo zoperstavljati katoliški veri.“ Ta govor je eden izmed najbolj upoštevanja vrednih dokumentov za presojo komplicirane in transcendentnega vprašanja, ali se bo angleški narod povrnil v katoličanstvo, kot naj bi to predvidevali nekateri znaki.

Kje je Manning pustil za seboj največ sledov in je najbolj poznan v širni svetu, je na socialnem polju, v preučevanju razmerja med delodajalci in delojemalci, v razglabljanju elementov, ki tvorijo podjetje: kapital, delo in mezda, ... v osebnem posegu za praktično rešitev najaktualnejših socialnih problemov, kar je vedno vršil z apostolsko gorečnostjo in globoko ljubeznijo do delavcev. Mnogo njegovih načel in naukov je papež Leon XIII. prevzel v socialno okrožnico Rerum novarum in ko je kardinal Manning umrl, se je njegovega pogreba udeležila velika množica delavcev in preprostega ljudstva, da tako izkaže svojo zadnjo zahvalo tistemu kardinalu rimske Cerkve, ki ga je Stead imenoval a very human saint — zelo človeški svetnik in ki je obnovil v svoji osebi velikost, čednost in požrtvovalnost apostolskih časov in ki je v svojih naukih združil socialne nauke sv. Hieronima, sv. Bazilija, sv. Ambrozija in sv. Janeza Krizostoma. Manning je ustanovil skupno s kardinalom Gibbons-om (ZDA) in Mermillad-om (Švica) ter škofi Ketteler, Ireland, Kopp, Lynch, Bagshave, Bonomelli, Waugham in drugimi ekonomisti to, kar Antoine imenuje socialno krščansko stranko (beseda stranka ni mišljena tukaj v pomenu politične stranke), ki obsega vse katoličane, ki menijo, da je sedanji družabni in gospodarski red — sad francoske

Katoliška stolnica
v Londonu ali
Westminsterska
katedrala je zida-
na v zgodnjebizan-
tinskem slogu in
je prototip velike
cerkve bizantin-
skega cesarja Ju-
stinijana sv. Sofi-
je v Carigradu. Na
evropskem zapadu
ji je najbolj po-
dobna cerkev sv.
Marka v Benetkah

revolucije — zmoten v svojih koreninah in skušajo združiti svoje moči z namenom, da ga preuredijo po načelih naravnega prava in krščanstva.

Enako kot mnogo drugih krščanskih sociologov je tudi Manning menil, da je pretirani individualizem — tak, ki ga je oznanjal liberalizem, velika nevarnost človeškemu rodu in vzrok velikemu siromaštvu dobe in njenim krivicam. Leta 1890 je pisal naslednje vrstice ravnateljju „XXme Siècle“ iz Marseillea: „Vznemirjeni smo zaradi pretiranega individualizma. Prihodnje stoletje bo pokazalo, da je človeška družba nekaj višjega in plemenitejšega od vsakega individualizma. Ta nauk, ki ima svojo podlago v zakonu narave in krščanstva, imenujejo socializem tako razboriteži in lahkomisleži kakor tudi kapitalisti in bogataši. A prihodnost bo pokazala socialni položaj dela in takrat bomo videli, na kakšnih zakonih sloni krščanska družba.“

Nasproti liberalnim ekonomistom,

prišasem gesla laissez faire, laissez passer (pustite, da se vse samo od sebe napravi in razvije) je Manning proglašal potrebo in pravičnost državnega posega v gospodarstvo, v kolikor to zahtevajo časi in okoliščine. Takole pravi: Ako bi bil namen življenja množiti bombaževe nasade in ako bi slava Anglije obstojala v kar se da največjem povečanju industrijskih proizvodov in prodajanju po najnižjih cenah vsem narodom zemlje, bi ne imeli ničesar reči. Ako pa dostojanstvo življenja poedinca in družine v narodu prekaša vse drugo; ako so vklesani v naravni zakon človeštva mir in čistost družin, vzgoja otrok, dolžnost žen in mater, moč in očetov; ako so vse te stvari svetejše od svobodne menjave denarja in dela, ki je plod krivičnega prekupčevanja s človeškimi močmi in delom, ki stremi za porušenjem družinskega življenja in skrbi za otroke, ki pretvarja žene in matere v žive tovarniške stroje in može in očete v vprežno živino, ki vstajajo pred soncem in se

vležejo k počitku po sončnem zahodu in šele ko od onemoglosti več garati ne morejo; ako je vse to tako, potem ni družinskega življenja in je nemogoče nadaljevati po tej poti.“

Zelo se je Manning boril proti krivičnim delavskim pogodbam med liberalnimi kapitalisti podjetniki in lačnimi delavci ter zatrjeval, da so nedopustne, ker pri njih sklepanju delavci ne uživajo še sence svobode, s katero se tako baha liberalna politična ekonomija.

Kako močno je kardinal Manning zagovarjal pravico do dela in življenja, spoznamo v tem, da je v gotovih, določenih in redkih primerih dopuščal krajo kot potrebno dopolnilo pravice obstoja v takih primerih, kjer ne država, ne družba ne poskrbita potrebne podpore v primeru velike bede in je zaradi revščine oz. lakote v resni nevarnosti obstoj človeškega življenja. Ta nauk je zagovarjal tudi kanadski nadškof Lynch iz Toronta v enem svojih pismem založniku Chicago Times-a s sledečo razlago: Človek je po naravnem zakonu dolžan skrbeti za ohranitev svojega življenja in kdor mu to prepoveduje, ga po nauku sv. Avgušтина ubija. Da se ne potopi, se brodolomec prime za desko, ki ni njegova. Tisti, ki bi mu jo vzel — razen, kadar bi to storil za rešitev lastnega življenja — bi postal ubijalec in bi se hudo pregrešil proti prvemu zakonu ljubezni: storite z drugimi tako, kot bi si želeli, da bi drugi storili z vami. Enak zločin stori tudi tisti, ki odvzame lačnemu zadnji košček kruha. Ubogi Irci, ki so umirali od lakote, so bili popolnoma upravičeni, da se polastijo žita, ki so ga izvažali zaradi večjega dobička kapitalisti. Nadškof Mac Hale je pridigal isti nauk: v kolikor glede izreka „potreba ne pozna zakona“, bi ga jaz spremenil takole: potreba je zakon in ta zakon je dolžnost, ki jo ima vsak človek,

da si reši življenje in ta zakon prevladuje nad vsemi drugimi.

Veliko se je Manning tudi trudil za znižanje delavnih ur in je sploh povsod zagovarjal upravičene zahteve delavcev. Zato je postal zelo priljubljen zlasti med nižjimi sloji, ki so videli v njem iskrenega prijatelja, ki se ni ustrašil braniti njihovih pravic tudi takrat ne, kadar je bilo treba trpko resnico povedati v obraz najvišjim političnim predstavnikom v državi. Zaradi tega je vzbujal spoštovanje tudi najvišjih anglikanskih krogov. Tako je mogel kapuanski nadškof (Italija), kardinal Capeceletro v govoru o socialnem vprašanju in katoličanstvu oceniti Manninga (1890) z naslednjimi besedami, ki zgoščujejo mnenje velike večine Manningovih biografov in sodobnikov: „V civilizirani Evropi ne poznam med vsemi katoliškimi socialnimi delavci nobenega, ki bi bil bolj junaški kot moj prelubi prijatelj kardinal Manning, ki je uspešen v delih in zelo napreden v zamislih. Le-te ne izraža v debelih knjigah, temveč tako kot delajo resnični modrijani, ki so zvesti samemu sebi, brez težko dosegljivih, medlih abstrakcij, s kratkimi in jasnimi stavki, iz katerih sije velika jasnost. Živeč sredi svobodnega in delavnega angleškega ljudstva, se Manning ni obotavljal postaviti se na čelo krščanskemu socialnemu gibanju. Prijatelj ljudstva, ker je prijatelj Boga, prednjači vsem modernim filozofom in gospodarstvenikom v preučevanju sredstev za dvig dostojanstva naroda in izboljšanje njegovega položaja. Ni človeka v Angliji, ki bi ga delavci in poljedelci bolj spoštovali in ljubili kot njega: protestantje ga imajo radi skoraj tako kot katoličani, bogataši enako kot reveži.“

Kako velik vpliv je užival kardinal Manning v angleškem javnem življenju, naj nam služi samo en primer. Leta 1889 je izbruhnila v Londonu velika

stavka pristaniških delavcev („dockers“). Najprej so začeli stavkati delavci zaposleni kot nalagalci ladij na South-West India pomolu in v nekaj dneh so se jim pridružili delavci ostalih pomolov na severni strani reke Temze. Kmalu je stavkalo čez 10.000 pristaniških delavcev, ki so predložili svoje zahteve, ki so bile vsekakor upravičene. Zahtevali so 6 penijev na uro (do tedaj so imeli največ 5), odpravo podkontrakta in dela na kose, posebno plačilo za nadure in minimum 4 ure dela na dan. Javno mnenje je simpatiziralo s stavkajočimi delavci, ker je bilo vsem znano, da so bili ti delavci od vseh najslabše plačani in izročeni na milost in nemilost brezvestnim posredovalcem in zakupnikom pomolov, ki so po eni strani izžemali delavce po drugi pa svojevoljno postopali nasproti lastnikom ladij samim. Ta stavka je bila prva večja stavka na Angleškem, ki so jo priredili nekvalificirani delavci, torej taki, ki do tedaj niso imeli urejene svoje delavske poklicne organizacije ali sindikatov (Trade-Unions).

Delavski voditelj in sindikalist John Burns je začel zbirati prostovoljne pripevke med ljudstvom in na ta način je nabral v nekaj dneh skoraj 50.000 funtov šterlingov, da jih je mogel razdeliti med stavkajoče. Teh je bilo vedno več in po štirih tednih je bilo celo londonsko pristanišče kot mrtvo. Posredoval je mestni župan, a nič ni pomagalo: stavka se je širila po vsej Angliji in se je spremenila v največjo stavko, kar jih je do tedaj poznal svet. Stavka je paralizirala celo londonsko pristanišče in večini delovno angleško pomorsko trgovino. Stavkalo je okoli 250.000 delavcev in ker je stavka trajala že skoraj pet mesecev, se je nahajal London dan za dnem v neznošnjem in težavnejšem položaju.

Kardinal Manning se je od prvega začetka postavil na stališče, da so za-

hteve stavkajočih delavcev upravičene in jih je podprl v svojih spisih in pismih, ki jih je poslal delodajalskim zastopnikom. Večina delavskih voditeljev je kardinala Manninga poznala že od prej, zlasti je bil med njimi poznan njegov spis „Pravice in dostojanstvo dela“, ki je imel posebno velik vpliv na glavnega delavskega voditelja Johna Burnsa. Kmalu se je izkazalo, da je bil kardinal Manning edina osebnost v Angliji, ki je imela dovolj avtoritete tako pri prvih kot pri drugih in na njihovo prošnjo je prevzel nalogo posrednika in razsodnika. Nalogo je častno rešil: stavka se je končala in delavci so se vrnili na delo. Nato so v šesttedenskih mirnih pogajanjih dobili v bistvu vse, kar so zahtevali in ta rešitev je zadovoljila oba nasprotna tabora. Takrat je bil London priča veličastnemu prizoru. Osemdesetletnega kardinala so nesli delavci v zmagoslavju po mestnih ulicah kot Kristusovega odposlanca in so mu povsod navdušeno ploskali. Papež in delavski voditelj John Burns sta mu še posebej častitala.

Ob tej priložnosti — in tudi pri naslednjih delavskih manifestacijah v Londonu — tudi ni manjkal za nas sedaj skoraj komični prizor, ko so delavci v svojem navdušenju nosili v povorkah poleg Marxove in Engelsove tudi Manningovo sliko, kot enega izmed delavskih voditeljev.

Hvaležni delavci pa so zbrali svoje skromne novčiče za dragoceno darilo, ki ga je kardinal sicer sprejel, a ga je uporabil za nakup bolniških postelj.

Kardinalovi nasprotniki so ga dolžili, da podpira socializem. „Ne,“ je odgovoril kardinal, „to kar vi imenujete socializem, je zame čisto krščanstvo.“ Ko je umrl, so mu vse angleške plasti ljudstva, zlasti pa delavci, napravile takšne žalne slovesnosti, kot jih še niso pomnili angleški letopisi.

DR. ST. A. MIKOLIČ

ARGENTINA

Letos je bila določena tradicionalna prirediteljska revija „Duhovno življenje“ za 2. februar. Pa je že kar v navadi, da poseže vmes slabo vreme in vse prepreči. Tudi letos je bilo tako. Treba je bilo počakati do naslednje nedelje. Ta pa je bila zares lepa, tako da je bilo na slovenski Pristavi v Moronu vse popoldne zelo živahno in prav domače. Pri srečelovju je najbolj dragocen dobitek — električni čistilec za tla — zadela gdč. Katica Moder, pri žrebanju naročnikov z že plačano naročnino za leto 1958 pa je zadel prvi dobitek — osem v usnje vezanih letnikov revije „Duhovno življenje“ g. Anton Bizjan.

V mesecu januarju je obiskal g. direktor Anton Orehar več krajev v notranjosti Argentine, kjer žive skupine Slovencev. 12. januarja je imel slovensko službo božjo v počitniški koloniji pri dr. Rudolfu Hanželiču; 19. januarja je bil v Córdobi, 26. januarja v Mendози. Med potjo se je ustavil tudi v San Luisu. Zaključil je g. direktor svoje potovanje v Rosariu, kjer je prisostvoval preobleki kandidatinj za Slovenske šolske sestre in imel na svečnico za rosarijske Slovence pri šolskih sestrah sv. mašo s pridigo.

Za izseljenskega duhovnika je odšel iz Argentine v Venezuelo g. Janez Grilec. Dne 4. februarja je vzel slovo od svojega brata in sestre ter duhovnih sobratov ter preko Čila došel 5. februarja v Valparaiso, kjer se je nato vkrcal za Venezuelo. Tam so rojaki že več let željno čakali njegovega prihoda, toda šele nova razmejitev škofij v Argentini mu je odhod omogočila.

Argentino je zapustil tudi g. Jošt Martelanc, ki je dobil službeno mesto v U. S. A. Sredi tega leta pa namerava oditi kot izseljenski misijonar v Zahodno Evropo še g. Stanko Kavalari, do sedaj župnik v Merlu, provinca San Luis. Zelo si želijo svojega dušnega pastirja tudi Slovenci v Santiago de Chile, žal do sedaj brez upanja na uspeh.

Od praznika Kristusa Kralja preteklo leto pa do nedelje 2. marca se je 547 Slovencev v Buenos Airesu udeležilo zaprtih duhovnih vaj. Najprej so jih imeli naši izobraženci; tem so v decembru sledili možje in žene. Zadnjo nedeljo v februarju je pod vodstvom g. župnika Gregorja Malijskega prerodilo svoje duše 148 deklet, naslednjo nedeljo pa 127 fantov. Tem je govoril prof. dr. Rudolf Hanželič.

Pri slovesnostih kronanja Marijinega kipa v mestu Luján de Cuyo je sodeloval tudi slovenski zbor iz Mendoze. V brošuri, ki je nato izšla s popisom vseh svečanosti, beremo tudi sledeče lepo priznanje: „Slovenski pevski zbor v Mendози je pod vodstvom pevovodje Marka Bajuka sodeloval dva večera na našem Marijanskem kongresu in prepeval pesmi, vse prežete duha njihovih daljnih dežele in s toplimi občutki domotožja, v katerem daleč proč od svoje domovine z nesprenmenljivo gorečnostjo izkazujejo ljubezen svoji nebeški Materi.“ Preden je zbor zapel po končanem verskem sporedu Flajšmanov „Triglav“, je pa napovedovalec po zvočniku dejal: „Za slovo nam bodo naši predragi Slovenci, ki jih že vsi tako dobro poznamo, v izraz svojih domorodnih čustev tu pod visokimi Andi, kamor so prišli počastiti našo lujansko Devico, zapeli himno svo-

jemu najvišjemu orjaku Triglavu, pod katerim domuje tam na Brezjah njihova Kraljica in Mati Slovencev.“

Veličastnim spominskim prireditvam, ki jih je katoliški svet z zastopstvi vseh narodnosti obhajal 11. februarja t. l. v Lurdu, so se tega dne pridružile po vsem svetu podobne prireditve manjšega obsega, zlasti v krajih, kjer so svetišča posvečena Lurški Mariji. Ena takih prireditev je bila tudi v kordobskih gorah, v letoviškem kraju La Thea. Procesija, ki so jo organizirali farani tega kraja, je bila zelo zanimiva po svoji pestrosti in izredno veliki udeležbi vernikov. Posebnost procesije je bila skupina predstavnikov tujih narodnosti v narodnih nošah, med katerimi je zlasti vzbujala pozornost skupina slovenskih narodnih noš. Procesije se je poleg omenjene skupine udeležilo tudi nekaj drugih naših rojakov, ki so se v onih dneh mudili na počitnicah v počitniškem domu, ki ga je za Slovence v kraju Dolores uredil neumorni g. prof. dr. Rudolf Hanželič. V prihodnji številki bomo objavili fotografijo s skupino narodnih noš, ki so jo sestavljali Jože Vodnik, Anka Savelli in Marija Prelog.

Društvo bivših slovenskih borcev v Buenos Airesu si je izbralo nedeljo, 16. februarja 1958, za blagoslovitev društvene zastave. Obrede blagoslovitve je izvedel društveni kurat g. Jože Guštin, ki je bil sam domobranec. V nagovoru pred blagoslovitvijo je razvil lepe misli o pomenu barv, ki jih vključuje slovenska trobojnica. Bela barva pomeni poštenost in iskrenost, modra nas spominja na nebo in Boga, ki ga je naredil ter nas vabi, da neomajno verujemo vanj. Rdeča barva pa je barva krvi. Govori nam o žrtvah, ki jih mora vsak doprinesati, če resnično ljubi. Sledil je pozdrav zastavi. Besedilo zanj je sestavil g. podpolkovnik Vuk Rupnik, ki je tudi predsednik društva bivših slovenskih borcev. Pri zastavi je nato ostala častna straža, ki se je menjavala vsake četrte ure vse do sončnega zahoda.

Pevski zbor „Gallus“ obhaja letos

desetletnico svojega plodovitega udeleževanja. V zvezi s to desetletnico je zbor sklenil, da priredi 30. marca t. l. koncert, čigar čisti dobiček bo razdeljen med štiri slovenske domove: Slovensko hišo v Buenos Airesu, slovensko Pristavo v Moronu, Slovenski dom v Lanusu in Dom v San Justu. Na ta način se je želel zbor ob svoji desetletnici zahvaliti za vso materialno in moralno podporo, ki je je bil deležen vseh deset let od strani rojakov.

Slovenska kulturna akcija je imela 1. marca 1958 svojo drugo skupščino. Pri volitvah so bili izvoljeni prejšnji člani uprave: Ruda Jurčec, predsednik; dr. Tine Debeljak in prof. Ljotze Geržinič, podpredsednika; Marian Marolt, tajnik in Lado Lenček CM, blagajnik.

Izredno lep knjižni program je napovedala Slovenska kulturna akcija za l. 1958. Izdala bo dve leposlovni knjigi, eno mladinsko, eseje in razprave dr. Milana Komarja ter Zgodovinski zbornik v priredbi Marijana Marolta. Poleg tega bo izšla revija „Meddobje“ štirikrat na leto, glasilo „Glas Slovenske kulturne akcije“ pa bo kot do sedaj izhajalo dvakrat na mesec. Vse knjige bodo izšle tudi vezane ali v platno ali v karton. Naslov knjižne založbe Slovenske kulturne akcije je: Alvarado 350, Ramos Mejía, Buenos Aires, Argentina.

Prav prijetno je bilo na izletu, ki ga je Slovenska kulturna akcija priredila 9. februarja 1958 na otok Hiawatho v Tigrh. Do sedaj nismo vedeli — vse to je na zanimiv način razložil dr. Tine Debeljak — da je ime Hiawatha indijanskega izvora. Tako se je imenoval indijanski poglavar, ki je živel na področju, kjer je Baraga misijonaril. Ameriški pesnik Longfellow je spesnil nato o tem poglavarju romantični ep „Hiawatha“. Dva speva iz epa je potem v prevodu prebral Tine Debeljak ml., zaključne verzne pesnitve pa je prebral in sproti prevajal prof. Stanko Hafner.

Teden dni kasneje pa je isti otok obiskala skupina članov „Družabne pravde“, ki vsako leto organizirajo po

en izlet v svrhu povezave svojih vrst in medsebojnega zblizanja. Maševal in pridigal je na otoku g. univ. prof. dr. Ignacij Lenček.

Slovenska fantovska zveza v Buenos Airesu je imela 23. februarja 1958 svoj redni občni zbor. Najprej so člani prisostvovali sv. maši v Slovenski kapeli, ki so jo naročili za nedavno umrlega svojega člana pok. Jožeta Musarja, nato so pa poslušali poročila odbornikov o delu organizacije v preteklem poslovnem letu ter si izvolili nov odbor. Predsednik je ostal Tone Bidovec. Podpredsednik je Aleks Avguštin, tajnik Branko Štancer, blagajnik Ciril Selan, gospodar pa Rudi Ribnikar.

Potreba po krajevnem slovenskem domu v San Martinu, ki je del Vel. Buenos Airesa, postaja iz dneva v dan večja. Zato se je zbralo 9. februarja 1958 v cerkveni dvorani okoli 70 rojakov, ki živijo na področju občine San Martín. Po živahni debati je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki mu predseduje g. svetnik Karel Škulj.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Ni se še dobro polegla zemlja na grobu p. Kazimirja Zakrajška, ko je Bog k sebi poklical tudi njegovega zvestega sodelavca p. Aleksandra Uranarja OFM. Umrli je 6. februarja 1958, zadet od možganske kapi. Bil je razmeroma mlad, saj bi letos 25. aprila spolnil šele 56 let življenja. Trenutno je bil župnik slovenske župnije sv. Štefana v Čikagu. Rodom je bil iz Maribora. Takoj po posvečenju je 1. 1925 prišel v Sev. Ameriko, kjer je najprej kaplanoval v Čikagu, leta 1928 pa že postal župnik na fari sv. Cirila in Metoda v New Yorku. Kasneje je vodil še slovenske župnije sv. Štefana in sv. Jurija v So Čikagu. Dvakrat je bil izvoljen za frančiškanskega komisarja. V Lemontu je bil za gvardijana, ko so tam zidali novo cerkev in samostan. Pod njegovim vodstvom je bil tedaj dokončan tudi Romarski dom, cerkev pa je dobila nove orgle. Imel je tudi dar pisanja, zato je rad so-

deloval v naših listih, versko revijo „Ave Maria“ pa je sam več let urejal.

Nova zbirka slovenskih Marijinih pesmi. V Lemontu je izšla zbirka šest Marijinih pesmi za mešani zbor in orgle, ki jih je uglasbil p. Vendelin Špendov OFM. V lični knjižici 28 strani najdeš naslednje mešane zборе: Ave Marija, rajska devica; Kraljica v raju slavljenja; Marija, Mati ljubljena; O Gospa moja, o Mati moja. Najdaljša je mogočna skladba za mešani zbor in orgle: Pozdravljena, Kraljica, na besedilo dr. M. Opeka, medtem ko je Ave Maria (latinski in slovenski tekst) napisana za sopran in alt z orgelsko spremljavo. — Zbirko, ki prinaša nekaj svežega v našo nabožno zborovsko pesem, je naročiti pri: Ave Maria Printery, St. Mary's Seminary, Box 608, Lemont, Illinois, U. S. A.

KANADA

Po petih letih obstoja se je slovenska župnija Marije Pomagaj v Torontu že kar krepko utrdila in lepo razvila. Ob koncu preteklega leta je štela 473 družin, 1512 odraslih in 604 otroke pod šestnajstim letom. Krstov je bilo v preteklem letu 101, porok 37, smrti 5. Obhajil je bilo razdeljenih 14.200. Prvo obhajilo je leta 1957 prejelo 18 otrok, sv. birmo pa 11. Farna hranilnica in posojilnica ima vlog za 18.000 dolarjev, posojil pa je izdala okrog 10.000. Zaprthih duhovnih vaj se je udeležilo v preteklem letu 40 žena in deklet ter 43 moških in fantov.

Za triletnico blagoslovitve cerkve Marije Pomagaj v Torontu (cerkev je bila blagoslovljena 19. decembra 1954) je škof dr. F. Marroco blagoslovil na zadnjo adventno nedeljo, 22. decembra 1957 nove orgle. Ob tej priliki je tudi imel lep nagovor na župljane. Ti so pokazali za orgle izredno enodušnost. Tako vneto so se zavzeli, da je bil denar zbran, še predno so bile orgle postavljene. Mnogo denarja je prišlo tudi od Slovencev po raznih krajih Kanade in Združenih držav.

V drugi svetovni vojni je ameriška eskadrila lovcev pomotoma zašla v švicarski zračni prostor. Švicarsko protiletalsko topništvo je nemudoma opozorilo tuje vsiljivce z naslednjim radijskim sporočilom:

„Zašli ste na nevtralno področje!“

„To nam je znano.“

„Če področja nemudoma ne zapustite, bomo primorani streljati.“

„To nam je znano,“ so odgovorili od zgoraj.

Nato so Švicarji pričeli streljati. Američani so jih opozorili: „Streljate 1000 metrov previsoko.“

Švicarji: „To nam je znano.“

—::—

V Jugoslaviji je glagol „hoditi“ postal nepravilen. Zadnje čase se sprega takole: Jaz hodim, ti hodiš, on hodi; mi hodimo, vi hodite, oni se vozijo.

—::—

Tito in njegov oproda za Hrvatsko Bakarić sta najavila svoj obisk norišnici v Stenjevcu. Komunistična uprava je z veliko muko, ki so jo podkrepile batine, dosegla, da so se norci naučili ponavljati: „Živel Tito! Živel Bakarić!“

Komaj so se ustavili luksuzni avtomobili pred poslopjem, je že zagrmelo iz vseh oken: „Živijo, živijo!“

Samo vratar je ostal nem in ni odprl ust. Nevoljen se mu je Tito približal in se zadrhl vanj: „Zakaj me ne pozdraviš?“

„Tovariš maršal,“ je mirno odvrnil vratar, „moraš vedeti, da ne spadam k norcem, temveč sem tu samo v službi!“

—::—

Sodnik pijancu: „Le kako ste se mogli tako močno opiti?“

Pijanec: „Tega je kriva slaba družba. Štirje smo bili. Mesto da bi znanci z menoj pri pitju sodelovali, so pustili, da sem pil samo jaz. Posledice lahko vidite tudi vi, gospod sodnik!“

—::—

Tete občudujejo novorojenčka: „Oči ima kot mati.“

„In nosek kot oče.“

Sestrica, ki vse posluša, pa resno doda:

„Da, in brez zob je, kot naš stari oče!“

—::—

Triletni Mihec je molil večerno molitev pri posteljici: „Ljubi Bog, blagoslovi ateja in mamo, pa ustavi sosedovega Tončija, da ne bo metal reči name. Sicer sem te pa že enkrat opomnil na to. Amen.“

—::—

Predsednik pariškega botaničnega vrta je nekega dne poslal prirodoslovcu Buffonu po svojem služabniku dve krasni orjaški smokvi v dar. Na poti k znanstveniku se služabnik ni mogel otrestiti skomin in je eno smokvo z največjim užitkom pospravil. Buffon je vedel, da bi moral dobiti dve dragoceni smokvi in se je pri služabniku pozanimal, kam je izginil en sad. Služabnik mu je skesano priznal svoj greh. — „Človek božji,“ je vzkliknil Buffon, „le kako si mogel kaj takega storiti?“ — „Takole!“ je odvrnil služabnik in vtaknil preostalo smokev v usta ter jo z velikim užitkom pogoltnil pred znanstvenikom, ki mu je početje kar sapo zaprlo.

duhovno življenje la vida espiritual

Slovenski verski mesečnik

Izdaja konzorcij
(Anton Orehar)

Editor responsable:

Pbro. Antonio Orehar,
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

Registro de la Propiedad Intel. 574.991

Urejujejo:

Jurak Jože

Mali Gregor

šušteršič Marijan

Platnice in stalna zaglavja

je narisal

Hotimir Gorazd

Celoletna naročnina

za Argentino in države,

ki nanjo mejijo (razen

Uruguay) 110 pesov.

Za Uruguay

in druge države,

če se plača v argentinskih pesih,

je naročnina 140 pesov;

za U. S. A. in Kanado 5 dolarjev,

za Avstrijo 95 šilingov,

za Italijo 2000 lir,

drugod pa protivrednost dolarja.

Poverjeniki revije:

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,

Ramón Falcón 4158, Bs. Aires

Brazilija:

Vinko Mirt,

Caixa Postal 7058, Sao Paulo, Brasil

U. S. A.:

„Familia“,

6116 Glass Ave, Cleveland, Ohio

Kanada:

Ivan Marn,

83 Victor Ave, Toronto, Ontario

Trst:

Marijina družba,

Via Risorta 3, Trieste, Italia

April

Št. 4

Leto XXVI.

V tej številki:

- 185 Angelske besede v jutru vstajenja
(dr. Milan Kopušar)
- 188 Imagen y semejanza de Dios
(Joe Juck)
- 189 Papeški molitveni namen za april
(Alojzij Košmerlj)
- 192 Vstajenje iz greha (Zora Piščanc)
- 195 Kristus tolažnik v neskladnosti
tega sveta (A. L.)
- 200 Velikonočno veselje (P. L'Ermite)
- 202 Blagri (O. Charles)
- 203 Velika nedelja (Ljubka šorli)
- 204 Meja (Gregor Hribar)
- 207 Velikonočna raglja (-x)
- 211 Petnajstim v spomin
(Zora Piščancčeva)
- 215 Čarovnik in slepar (A. Merkun)
- 218 Po svetu
- 223 Don Kamilo (Guareschi-Jurak)
- 223 Božič na Poljskem (R. J-c.)
- 227 Religija in družba (Boris Koman)
- 230 Dekle današnjega časa (N. T. Kr.)
- 232 Pred Križanim (Ljubka šorli)
- 233 Vesti iz domovine
- 239 Katoliška Cerkev na Angleškem
(dr. Stanko Mikolič)
- 244 Med Slovenci po svetu
- 247 Tri minute dobre volje

CORREO ARGEN- TINO Suc. 6	TARIFA REDUCIDA
	Concesión No. 2560

Italija:

Zora Piščanc,

Riva Piazzutta 18, Gorizia

Avstrija:

Anton Miklavčič,

Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten

Naročnino pošiljajte

Mohorjevi družbi v Celovec.

Avstralija:

rev. Bernard Ambrožič,

66 Grdon Str., Paddington (Sydney)

Tiska tiskarna Salguero,

Salguero 1506, Buenos Aires

Oltar vrbenjske podruž-
ne cerkve s svojim pa-
tronom sv. Markom.
Na oltarnem prtu la-
hko beremo besedilo
povzeto iz Prešernove-
ga soneta: Pred ogt-
njem dom, pred točo
nam pšenico, Ti bližnji
sosed, varuj, sveti
Marka!

Spodnja slika nam ka-
že podružno cerkev sv.
Marka v gorenjski vasi
Vrbi. Takoj za cerkvi-
co je Ribičeva domačija
— dom našega pesnika
Prešerna, ki je o tej
pokrajini v svojem
Kerstu pri Savici upra-
vičeno zapel slavospev
teje „okolšni in podobi
raja“. Vrba je dobro
uro daleč od Bleda, na
ravnini pod Stolom (na
desni) v občini Brez-
nica, okraj Radovljica.

Na zadnji strani: V
Prešernovi rojstni hiši
v Vrbi

Moj dom so štiri stene, pod močan,
v njem luč, toplota kakor sončni dan,
po mednih hruškah, grozdju vonj sladak,
kot da sem se preselil v čebelnjak.

Branko Rozman: Moj dom

